

Brassói Lapok

XL. évfolyam
101. szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Vasárnap

1934. évi május 6

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: A helyi kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. — Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETESEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56—58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK MÁRAMÁROSSZIGETET!

Diktatura és szocializmus

Irta: Zsolt Béla

Az általános választások óta a munkáspárt most hódította el pótválasztáson az ötödik mandátumot. Ez az előretörés annál meglepőbb, mert ez a munkáspártiság már harcos és pontosan megvonja az arcvonalakat a társadalmi és gazdasági csatatéren.

Az angol szocializmus e kibontakozása és a polgári jellegű rétegekbe való előretörése annál meglepőbb, mert a régebbi teória szerint a fokozódó nyomorúság a leghatásosabb agitátora a szocializmusnak. De kiderült, hogy az angol munkáspárt éppen abban az időpontban szenvedte el végzetes vereségét, amikor Anglia gazdasági, pénzügyi és munkaviszonyai a legrosszabbak voltak és viszonyok fokozatos javulásával párhuzamosan nyerte vissza vonzóerejét. S kiderült az is, hogy mindenütt Európában, ahol a gazdasági és a szociális válság súlyosbodott, milliókat tett munkátlanokká és egész osztályokat elproletárizált, a válság növekedésével egyenes arányban gyengült a szocialista mozgalom ereje a titkos szavazásos urnák előtt is és végül nem tudta kivédeni az ellenforradalomnak megsemmisítő rohamát. Ezzel szemben azokban az országokban, ahol a gazdasági élet viszonylagosan egészséges maradt, így Skandináviában, Svájcban, Franciaországban és Angliában, a szocializmus nemcsak hogy megtartotta pozícióját, de több helyen megszerezte a többséget, vagy a politikai élet olyan tényezőjévé emelkedett, amelyet már nem lehet megkerülni, vagy negligálni. Dániában, Svédországban, Norvégiában kormányon van, vagy kormányon volt, Svájcban a két legfontosabb kanton, Zürich és Genf felett szerezte meg a hatalmat, Franciaországban pedig évekig töle függött a kormányok élettartama és a törvények végleges szövege és tendenciája. S ha megkíséréljük e paradox jelenséget magyarázatát adni, arra a következtetésre kell jutnunk, hogy a szocializmusnak az a politikailag demokratikus és osztályharcos gazdasági szervezeteiben is törvényes és alkotmányos formája, amelyben a nyugati és északi államokban nálunk is jelentkezik, sokkal konstruktívabb, mértékletesebb és felelősebb, szóval sokkal kevésbé forradalmi, semhogy egy megoldhatatlannak tetsző gazdasági és társadalmi válságban a munkátlaniságtól és nyomorúságtól elvadiított tömegeket meg tudná tartani. Ezeknek az elkeseredett, mindenre elszánt tömegeknek olyan forradalom kell, amelyet a szociáldemokrácia nem vállal, aminthogy nem tud vállalni olyan mesebeli ígéretek sem, amelyekkel az új ellenforradalmak toborozzák össze rohamosztágaikat. A szociáldemokrácia azért bukott meg ott, ahol megbukott, mert volt benne annyi felelősségérzés és konzervativizmus, hogy nem mozdult a realitás és a legalitás talajáról, mialatt a vele szemben álló erők minden irreális program propagandáját s minden illegális eszközt felhasználtak.

Am ott, ahol a tömegekben nem érlelte meg a szociális megsemmisülés a halál-ugrás diszpozícióját és a kapitalizmusnak is több volt a veszténivalója, semhogy a máról-holnapra termelt zavaros mozgalmak és kalandos diktátorok kezébe tegye le sorsát, a szocializmus megtartotta a helyét, sőt újabb teret nyert. Ahol a termelés még rentabilis, ott a tökése szívesebben vállalja, hogy az osztályharc áttekinthető, törvényessé, parlamentarissá temperált frontjain mérkőz-

A mőcvidéki kirándulások feltárták a kormány előtt a rideg valóságot

Elborzadtak az utak állapotán és a lakosság nyomorán

Végetért a háromnapos erdélyi minisztertanács

Kolozsvár, május 5.

A kormánynak Erdélybe kiszállt tagjai pénteken délelőtt Bánffyahunyadon folytatta a mőcvidék sérelmeinek orvoslását célzó értekezletet, amelyet csütörtökön Topánfalván kezdett meg.

A mőcoklakta területek és azok bajainak személyes megismerése a lehető legtanulságosabb volt a miniszterelnök és a kormány tagjai számára. Saját tagjaikon megtapasztalhatták a kétségbeejtően rossz

utak gyötrelmeit, annak ellenére, hogy gépkocsikon mentek Kolozsvárról Topánfalvára. Ez a kirándulás mindjárt az elején annyi viszontagsággal volt teli, hogy Franasovici közlekedésügyi miniszter hirtelen megsokalta ezt a sportot, bucsút vett a kormány többi zárandó tagjától és persze halaszthatatlan teendőkre való hivatkozással délelőtt visszautazott a fővárosba.

A kormány többi tagja összerázott cson-

tokkal ért Topánfalvára, ahol a nyomorgó lakosság várakozáson felüli módon lelkes fogadtatásban részesítette. A várakozó tömeg hatalmas tömeg várta a minisztereket, akiket valósággal megostromoltak a panaszok és sérelmek tömkelegével. A miniszterelnök és munkatársai minden elintézhető ügyben azonnal határoztak. A tanácsmányt illetéknéppen sok gyakorlati eredménnyel járt, amint ezt a kiadott hivatalos közlemény is hangoztatja.

Mit végzett a kormány Topánfalván?

A hivatalos közlemény így szól:

„A kormány vizsgálat tárgyává tette a mőcvidék lakosságának nehezét s megállapította felsegítésének szükségességét a gazdasági tevékenység minden területén, elhatározza, hogy

1. huszmillió lej költséget engedélyez a Torda—Topánfalva—Gyulafehérvár és Abrudbánya—Brád közötti utak megjavítására s a Raskulica—Vidra és Fehérvölgy—Jósikafalva közötti utak megépítésére.

2. a mőcvidéki állami erdőket ezután csak a helybeli lakosságnak adják ki-termelésre, akár termelőszövetkezetek, akár egyének révén,

3. fenntartják a kedvezményes vasúti díjszabást a mőcvidékről kijövő, vagy oda címzett összes áruszállítmányokra vonatkozólag, sőt ezt a rendszert a lakosság érdekében még meg is javítják,

4. visszaállítják Zalánán az aranyásvó hivatal s dinamit- és más robbantóanyag-eladó raktárt létesítenek ugy Brádon és Verespatakon, mint Zalánán,

5. a szövetkezeti központ azonnali intézkedéseket tesz a mőcvidéki szövetkezetek és hitelszövetkezetek támogatására,

6. május 7-ikétől kezdve június 15-ig Topánfalván és a mőcvidék hat megyéjének központjaiban földművelésügyi minisztériumi bizottság fog működni a

községi legelők és erdők átadási munkálatainak a bevezése céljából s ennek a bizottságnak teljhatalma lesz ezeknek a munkálatoknak a helyszínen való lezárása tekintetében,

7. az állam területein működő paraszti fűrésztelepek évi bérét évi 600 lejre szállítják le,

8. a párosi erdők őrzési díjait holdankénti egy lejre szállítják le, a nem jövedelmező erdőknél ezeket a díjakat megszüntetik, a jövedelmező erdőknél pedig felükre mérséklék,

9. az egészségügyi miniszter az abrudbányai, aranyosbányai és brádi kórházakat megnagyobbítja és Topánfalván ingyenes rendelőket létesít a szükséges anyagokkal, a körörsői körzeteket pedig megszorítja oly módon, hogy egy körörsői körzet ne öleljen fel több-

bet, mint 6—10 ezer lakost.

10. az illetékes adóügyi hatóságok sürgősen felülvizsgálják a túlzott földadókivetéseket, hogy méltányosan állapítsák meg úgy az adóalapot, mint magát az adót, felülvizsgálják továbbá azokat a hátralékokat is, amelyek az egyes községeket és közbirtokosságokat jövedelmikhez mérten aránytalanul terhelik; a pénzügyi szervek kötelesek a hibákat és törvénytelenégeket haladéktalanul orvosolni,

11. módosítják a bányatörvényt 31. szakaszát s felülvizsgálják a bennszülött bányászlakosság bányajogait és kutatási engedélyeit,

12. a legközelebbi időn belül üzembe helyezik a verespataki párhegyi kőbányát, amelyben másfél ezer munkás juthat keresethez.

Vissza a fővárosba

A kormány tagjai kedd este tértek vissza Topánfalváról Kolozsvárra, ahol Dunavá megyei prefektus látta őket vendégül vacsorára. Ezután Uica, Teodorescu és Costinescu miniszterek is visszautaztak a fővárosba.

A pénteki bánffyahunyadi kiszállásról, amelyen szintén Dunca dr. megyefőnök kalauzolta a kormány tagjait, a miniszterek délután 4 órakor tértek vissza Kolozsvárra. Ezután vette kezdetét az utolsó

értekezlet a kisebbségek képviselőinek részvételével a különleges erdélyi kisebbségi sérelmek s kívánságok ügyében.

Este 10 órakor Tatarescu miniszterelnök és a kormánynak még vele maradt tagjai visszautaztak Bukarestbe.

A SOROZATOS KIRALYI KIHALLGATÁSOK HÁTTERE

A főváros politikai köreiből különleges jelentőséget tulajdonítanak annak a tény-

nek, mint amennyire meg volt rémülve azoktól a világraszóló fegyveres győzelmektől, amelyek a kontinens néhány államában magvát vették ugyan a szociáldemokráciának, de ugyanakkor elvetették a magvát olyan előreláthatatlan zavaroknak, konvulzióknak, elkerülhetetlen robbanásoknak, világvégeforradalmaknak, amelyek az egész mai társadalmi és gazdasági berendezkedést és kulturális elszórtatják.

nek, hogy az uralkodó csüttörtökön mégsem fogadta egyszerű kihallgatáson Averescu marsallt, hanem — mintegy megkülönböztetésképpen — szombatra ebédre hívatta meg s ezután tartja vissza hosszabb audienciára.

Bratianu György, Junian, Argetoianu és Mihalache után Averescu marsall már az ötödik pártvezér, aki ezen a héten királyi kihallgatásra megy. Ebből sokan arra következtetnek, hogy esetleges kormányváltás előkészítéséről van szó, egyelőre tájékoztatási alapon.

Arról is egyre többet beszélnek, hogy Bratianu Dinu, a kormánypárt főnöke, már teljesen megegyezett unokaöccsével, Bratianu Györggyel, aki audienciáján Tatarescu miniszterelnöknek Bratianu Dinuval való leváltását javasolta az uralkodónak. Mindenesetre az a körülmény, hogy a király éppen most érkezik a pártvezérekkel, amikor a kormány beígerte a parlament rendkívüli ülésükre való összehívását, beavatottak szerint arra mutat, hogy készülöben van valami a belpolitika berkeiben.

Hitlerék megszüntetik az Ullstein-Verlagot

Berlin, május 5.

Politikai körök értesülése szerint az Ullstein-Verlag, Németország legnagyobb lapkiadóvállalata felszámol. A Berliner Morgenpostot átveszi a nemzetiszocialista párt, a vállalat többi lapjait pedig átadják a már régebben gleichschaltolt Scherl-Verlagnak.

Két nő is pályázott a hóhéri állásra Magyarországon

Budapest, május 5.

Még ki sem tűzték a pályázatot a hivatalától megfosztott magyarországi hóhéri állásra, de máris megindult a kérvények áradata. A pályázók között van igen sok diplomás ember is, de legérdekesebb, hogy

két nő is megpályázta

a gyöngédnek éppen nem minősíthető foglalkozást.

Elítéltek egy brutális csendőrt

Temesvár, május 5.

A tábla 4 hónapi fogházra és 5 évi hivatalvesztésre ítélte Ranga Juon csendőrt, aki egy Pipirica nevű pécskai gazdát úgy megvert, hogy idegsokkot kapott és másfél év múlva a verés következtében szerzett betegségében meg is halt.

— Leendő anyáknak kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy béli működésük rendszer legyen, ami legegyszerűbben a régóta közismert természetes „Perenc József” keserűvíz használata által — reggel, éhgyomorra egy fél pohárral — érhető el.

Szerencsés számok

Bukarest, május 5.

Az állami osztálysorsjáték péntek délelőtti húzásán a következő számokat sorsolták ki nagyobb nyereményekkel:

1 millió lej nyert 36441.
50 ezer lej 70229, 6920.
25 ezer lej 33618, 32435, 25918, 3346.
15 ezer lej 42313, 60703, 54726, 22919, 2515, 70009.
10 ezer lej 66111, 48537, 3967, 44566, 46461, 65196, 40370, 57406, 65730, 41660, 16698, 6963, 2435, 37168, 77158, 5618, 36796, 66693, 68883, 1409, 19494, 63254.
Nagyszámu sorsjegyet húztak még ki 10 ezer lejen aluli nyereményekkel.

Súlyos ítélet a kolozsvári nagy munkáspörben

Kolozsvár, május 5.

A kolozsvári törvényszék pénteken délelőtti hirdetett ítéletet a kolozsvári vasúti műhelyek több lázításával és államellenes tevékenységgel vádolt munkásának ügyében.

A vádlottak, a vádirat szerint, az el-

mult évben a grivicai véres sztrájk idején tüntető sztrájkot szerveztek meg a kolozsvári vasúti műhelyekben is és kiáltvánnyal fordultak a kolozsvári Derмата bór- és cipőgyár munkásaihoz, a melyben felszólították őket, hogy tegyék le a munkát.

A pénteki tárgyaláson Ciugudeanu ügyész vádbeszédében élesen nekitámadt a bérmozgalmaknak és kommunista izgatás eredményének nevezte azokat.

A védőbeszéd után a bíróság a következő ítéletet hozta az ügyben: Bojeanu Pál fővádlottat 2 évi börtönre és 10 ezer lej pénzbüntetésre, Brád Jánost, Raduly Jánost 1—1 évi és 10—10 ezer lej pénzbüntetésre, Simonfi Györgyöt 6 hónapi fogházra és 10 ezer lej pénzbüntetésre, Szenete János munkást 4 hónapi és 5 ezer, Román Gábert, Mezei Viktort, Ducay Jánost pedig 3 hónapra és 5—5 ezer lej pénzbüntetésre ítélte.

A bíróság Filip és Kozma vasúti munkásokat és Nagy Istvánt, az ismert baloldali író, felmentette.

Az elítéltek fellebbeztek.

Japán mosakodik

A francia külügyminiszternek átnyújtott jegyzéke szerint, nem szándékszik a többi nagyhatalmak ellen fellépni Kínában

Páris, május 5.

A párisi japán nagykövet jegyzéket nyújtott át Borthou külügyminiszternek, amelyben az április 17-iki nyilatkozat téves értelmezése ellen tiltakozik. A jegyzékben Japán kifejt, hogy nem áll utjában a „nyitott ajtó” elvének, vagyis

Japán sem vindikál több jogot magának Kínában, mint a többi nagyhatalmak.

Viszont azt sem tűrheti Japán, hogy egy harmadik nagyhatalom fokozottan beavatkozzék Kína belügyeibe s ezért tartotta szükségesnek az április 17-iki nyilatkozat közzétételét.

Japán a jegyzékben említett nagyhatalom alatt nyilván Oroszországot érti és annak távolkeleti politikája ellen akar tiltakozni.

A francia jobb- és baloldal harca a Stavisky-ügy körül

A parlamenti vizsgálóbizottság igazolta Pressard vizsgálóbírói

Páris, május 5.

A Stavisky-ügy parlamenti vizsgálóbizottsága teljes mértékben rehabilitálta Pressard vizsgálóbírói. A vizsgálóbizottság jegyzőkönyve valóságos

vádirat Lescoouvé semmitőszéki elnök ellen,

akit súlyos elfogultsággal vádolnak meg.

A jobboldali lapok emiatt élesen támadják a vizsgálóbizottságot és a szabaddemokriások mesterkedésének tulajdonítják Lescoouvé dezavualását. Az Echo de Paris azt írja, hogy az egész ügy hátterében Chautemps áll, aki a francia Grand Orient — a szabadkőműves páholyok — igazi vezére.

Azzal a vonattal akarta magát agyongázoltatni, amelyen a hűtlen férj utazott

Páratlan öngyilkossági kísérlet a Nagyvárad—szilágysomlyói vasúti vonalon

Zilah, május 5.

Izgalmas és megrázó jelenetekben bővelkedő öngyilkossági kísérletet akadályozott meg egy mozdonyvezető ébersége. A nagyvárad-i vonat Szilágysomlyótól néhány kilométernyire haladt tegnap délután, mikor

Nagy István mozdonyvezető és a mozdonyon tartózkodó Szolga Dénes pá-

lyafelvigyázó a felügyelőablakon át a töltésen — háttal a robogó vonat felé — álló asszonyra lettek figyelmesek. Leadták a sípjelet, de az asszony ahe-

lyett, hogy lement volna a töltésről, szembefordult és kitárt karokkal várta a vonatot.

A mozdonyvezető kétségbeesetten fé-

kezett. Idegrázó pillanatok teltek el... a

ASTRA
MOZGO

Május 3-tól Brassó szenzációja:

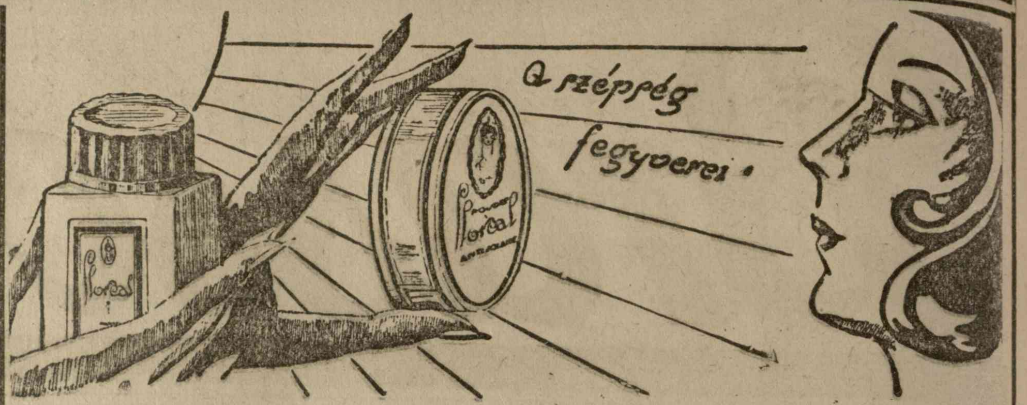
A KAIRÓI KALAND

Renate Müller
Willy Fritsch

Egy modain-film az exotikus világból! Dervisek fanatikus táncai, tevéverseny, az ismeretlen és kifürkészhetetlen sivatag vad élete a napsütöses kék ég alatt!

Egy film, mely a nézőt kiragadja a mindennapi szürke életből s két órára elviszi a piramisok hazájába.

Az újszerű összetételű Floreal napfény-puder kiváló fényvédő képességénél fogva, az egyes számú Floreal arckrémrel együtt használva, az arcának üde fiatalos külsőt kölcsönöz és megóvja a nap káros behatásától.

A 2. számú FLOREAL krém eltünteti szeplőjét, észrevétlenül új arcbrórt varázsol.

A puder ára dobozonként 30.— 50.— 90.— lei.

A krém ára tégelyenként 40.— lei.

Kérje mindenütt!

Drogueria „CENTRALA” Oradea.

Brassóban kapható: **Dück & Gynzen drogériában.**

Ha nem kapná, írjon

lefékezett kerekcsikorogva csuszta, és alig egy méterre a halálrészán szonytól, megállott a mozdony.

Az utasok leugráltak és körülvették a sápadt, remegő nőt. A vonatszemélyzet felismerte, hogy Gombos Bazil kalauz feleségével azonos.

Az asszony férje éppen a vonaton teljesített szolgálatot.

De hiába keresték, mikor megtudta miről van szó, nyomtalanul eltűnt.

Gombos Bazilné elmondotta: Szándékosan választotta ezt a halálnemet, tudta, hogy férje azon a vonaton van. Azért akart öngyilkos lenni, mert férje egy idősebb lánnyal tartott fenn barátságot és a viszonyának már gyümölcse is jelentkezett. Emiatt gyakori volt közöttük a nézeteltérés. Az öngyilkosjelölt kalauznénak nagy családja van.

Egy igazi Gyémántot talált a brassói rendőrség,

akiről most kiderült, hogy utleveleket is hamisított

Nagyvárad, május 5.

Hetekkel ezelőtt beszámoltunk arról a szenzációs fogásról, amelyet a brassói rendőrség csinált, mikor letartóztatta Gyémánt Károly potyautast. A brassói rendőrség érdeklődött Gyémánt előélete után s csakhamar kitudt, hogy a brassói rendőrség foglya Erdély egyik legnagyobbstilű szélhámosa.

Gyémántot, mivel nagyváradi illetőségű, áttették az ottani rendőrséghez, ahol még mindig folyik szélhámosági ügyeiben a nyomozás. A váradi rendőrség megkeresésére a bukaresti rendőrség házkutatást tartott az Imperatul Traian szálloda egyik szobájában, ahol Gyémánt letartóztatása előtt lakott. A házkutatás kitudt eredménnyel végződött.

A szélhámos bukaresti lakásán összesen 20 hamis utlevelet, rengeteg hamis palesztinai vízumot s az ezek előállításához szükséges vegyszereket és más eszközöket találtak.

A hamis utleveleket és vízumokat Gyémánt állította ki, legtöbbjükét ismert nagyváradi embereknek, akik Palesztinába akartak utazni — jutányosan.

A rendőrség egyelőre gyűjti a terhelő adatokat Gyémánt előéletéből.

Pilsudszky marsal, — a francia hadsereg tábornoka

Varsó, május 5.

Pétain marsall május 15-iki varsói látogatására fényes fogadtatást készít elő Lengyelország. Ezalkalomból Franciaország rendkívüli kitüntetésben részesíti Pilsudszky marsallt: kinevezik a francia hadsereg tábornokává. A kinevezést Pétain marsall hozza magával Varsóba.

Ítélet a temesvári revolveres banditák ügyében

Temesvár, május 5.

A törvényszék ma hirdette ki ítéletét a négy revolveres rablással vádolt iparossegéd bűnügyében. Ploscut és Petrovicsot 2—2 évi börtönre, Belascut 8 hónapi fogházra ítélték, míg a negyedik vádlottat, Lukácsot felmentették.

Szombaton temetik a Cseke-házaspárt

A nagy „miért”
legvalószínűbb magyarázata

A kettős öngyilkosság előzményei

Kolozsvár, május 5.

Lassan oszlik a köd a tragikus marosvásárhelyi kettős öngyilkosság körül. Most már több mint bizonyos:

anyagi okok kergették halálba dr. Cseke Vince közjegyzőhelyettes és feleségét.

és a háttérben ott a kisebbségi sors is, mint magyarázat.

A FIU HAZAVISZI SZÜLEI HOLTTESTÉT

Cseke Ádám, az öngyilkos házaspár 22 éves egyetemi hallgató fia tegnap délután egyik kolozsvári temetkezési vállalat aukciójával megjelent Marosvásárhelyt és hazaszállította szülei holttestét.

Cseke Ádám, akire 17 éves László öccsével tragikus váratlansággal szakadt az írvaság, sirva mondotta Marosvásárhelyt: — Régóta éreztem, hogy megpáltoztak... palamire készültek... csak anyagi oka lehet...

KERESIK A MAGYARÁZATOT

Kolozsvárt teljes lendülettel folytatják a nyomozást az öngyilkosság okának felderítésére. Többeket kihallgattak.

A család két régi barátja, Zoltány Ferenc biztosítási tisztviselő és Csopoti Lajos piarista tanár elmondották, hogy az utolsó estét az öngyilkosokkal együtt töltötték. A vidám házaspár szokatlanul lehangolt volt. Sohasem látták őket ennyire elkeseredetteknek. Zoltány, aki tudta, hogy súlyos anyagi gondokkal küzdenek felajánlotta segítségét, de Cseke Vince visszautasította. Negyedtizenegy órakor távozott a két vendég. Az újabb megállapítások szerint az öngyilkosságra elszánt házaspár nyomban ezután bérautóba ült és azzal mentek Marosvásárhelyre. A halál felé...

Cseke Vince dr. — néhány év előtt még tekintélyes vagyonnal rendelkezett. Saját háza volt, de szerencsétlen vállalkozásokba kezdett és súlyos kötelezettségeket kellett vállalnia. Így

két évvel ezelőtt a közjegyzői irodában egy végrendelet elkészítésénél jogi tövedéseket követett el. Perrel támadták meg s a törvényszék meg is ítélte terhére kétszázezer lejes kártérítést

Az összegről váltót adott és úgy törlesztette. Kezese most váratlanul bejelentette, hogy az újabb váltón nem vállalja a kezességet, Szerdán fizetni kellett! — Egyik ismerősük pénzt ígért hétfőre, majd hétfő este váratlanul lemondotta a segítséget. Ez siettetette a tragédiát. A végsőkig elkeseredett Cseke dr. és felesége nem bírták tovább a teljes anyagi összeomlás fenyegető veszélyét.

Cseke dr. különben keservesen érezte a kisebbségi sorsot. Háttérbe szorult: csak mint közjegyzőhelyettes működhetett. Nemrég a bánffyuhnyadi közjegyzői állás megüresült, Cseke Vince is megpályázta, de mint kisebbségi nem kapta meg.

A temetés az egész város hatalmas részvételével szombaton lesz Kolozsvárt.

A SZÁJÁPOLÁS

a közérzethez két okból szükséges

A száj az előszobája a fő szerveknek és mindenekelőtt ennek kell minden bacillustól és tisztátalanságtól szabadnak lennie.

Egészséges szép fogait csak úgy tarthatja meg, ha száját és fogait Odol-szájvízzel és Odol-fogkrémmel ápolja.

Odol szájvíz nélkülözhetetlen, mert a száját tisztán, frissen és egészségesben tartja.

Ha

ODOL SZÁJVIZET

rendszeresen használ, bizonyos lehet afelől, hogy lehelete tiszta és Ön az embereknek, ha közvetlen közelükben is áll, nem tűnik fel kellemetlenül.

Aradon már a kenyér árát is emelték

Arad, május 5

Aradon a buza ára 480 lejre emelkedett, a liszt ára is felszokott. A buza csaknem teljesen eltűnt a piacról. A tavaszi vetés is igen rosszul áll, de biznak a buza ellenálló erejében az állandó szárazsággal szemben.

Vasárnap délelőtt temetik el véglegesen Duca néhai miniszterelnököt

Bukarest, május 5.

A tragikus véget ért Duca G. Ion volt miniszterelnök végleges eltemetése vasárnap délelőtt megy végbe a Valcea-megyebeli Ursani községben, az ottani templom kriptájába. A meggyilkolt miniszterelnök földi maradványait szombaton délelőtt szállítják át a Belu-temetőben lévő sírboltból az északi pályaudvarra, ahonnan az érekeporosóval különvonat indul Ramnicul-Valcea-ba. A különvonaton a családtagok kívül a kormány zöme is kiutazik az ursanii temetésre, hogy megadják a végtisztességet néhai vezérüknek.

Itt írjuk meg, hogy Duca életfogytiglani kényszermunkára ítélt három gyilkosának fellobbezési tárgyalását a hadsereg felülvizsgáló bírósága május 23-ikára tűzte ki.

Az aradi híres monopoldetektív bukása

Arad, május 5.

Arad lakossága végre megszabadult rettegett monopoldetektívjától. Cristea Pétertől, akit esütörtökön letartóztatott a rendőrség, Cristea ellen több feljelentés érkezett, amelyek azzal vádolták, hogy megvesztegetéseket fogad el és igen sok helyen másokat megvesztegetésére tartja meg a házkutatásokat.

Cristea tegnap Pécskán razzizott, honnan hazatérve a rendőrség letartóztatta.

Kihallgatása után átadták az ügyészségnek.

Felgyújtották az erdőt, mert legelőt akartak a bodzavámi gazdák

Brassó, május 5.

Bodzavámi község egyik közeli erdejében esütörtök éjszaka hatalmas tűz pusztított. A tűz este 7 órakor keletkezett s az oltási műveletekhez kivezényelték a tűzoltókon kívül a brassói 89-es ezred katonaságát is. A kora reggeli órákig tartó megfeszített munka után az-án sikerült eloltani a tüzet. A kár így is nagy.

Az ügyben a csendőrség érélyes nyomozást indított. A nyomozás folyamán felderült az a gyanu is, hogy az erdőt a falu gazdái gyújtották fel, állítólag azért, hogy legelőterülethez jussanak az erdő leégésével. A csendőrség már több letartóztatást is eszközölt az erdőtűzzel kapcsolatban.

Nagyon hamar megutálta ezt az életet egy nagyváradai diák

Nagyvárad, május 5

Diákromantika és a kamaszkor kalandvágya keveredik abban a különös eltűnési ügyben, amely most a nagyváradai rendőrségnek ad munkát. Baran Aurel, az állami felsőkereskedelmi iskola 16 éves tanulója az állami gimnázium internátusában lakott. Szerdán reggel rendes időben eltávozott azzal, hogy iskolába megy. Azóta nem látták, nyomtalanul eltűnt. Ruhái között zavarosan naivhangu bucsulevelet találtak, melyben bejelent, hogy szerzetesnek megy és kolozsba vonul.

Diáktársai elmesélik, hogy a csendes, kevésbeszédű fiu rajongott a kolostori csendért és többször említette, hogy akkor lenne a legboldogabb ha csuhába öltözhetne.

5 évi fegyház helyett csak egyévi fogházat kapott az érmihályfalvai szatir

Nagyvárad, május 5.

Fellebbezés folytán a nagyváradai tábla elé került Schwarc Mór érmihályfalvai cipész ügye, aki több 10 éven aluli kislányt megrongolt. A szatir susztart a törvényszék annakidején 5 évi fegyházbüntetéssel sújtotta. A táblai táblai tárgyaláson Schwarcot Sofronie Eneorghe jogakadémiai tanár, volt polgármester védte. A táblai döntés 1 évi fogházra szállította le a lilomtipró büntetését.

Merényletet kíséreltek meg Focsani vasuti állomásán

Ki akarták siklatni az ott találkozó gyorsvonatokat

Focsani, május 5

Hajmeresztő vasúti merényletnek vetették elejét esütörtök este a focsani vasúti állomás szolgálatos váltóóra. Amikor este 11 órakor jelzést kapott, hogy az 5.403 sz. tehervonatot engedje be az állomás második vágányára, észrevette, hogy a váltószervezet nem működik. A váltóór, névszerint Nedelcu Dumitru, kétségbeesetten kirohant a váltóhoz és megdöb benve állapította meg, hogy a váltónyelvek és a sinek között szándékosan köveket helyeztek el ismeretlen tettesek. Jobban szemügyre véve a helyzetet, rájött, hogy az állomás bejáratának összes váltóit kövekkel borították el s a sz sz oros értelmében lehetetlenné tették a váltók működését.

Felfedezéséről nyomban jelentést tett az állomásra s megindult a vizsgálat annak kiderítésére, kik kísérelték meg a vasutimerényletet, amely nyilván a gyorsvonatok ellen irányult. Focsani állomása ugyanis egyik legforgalmasabb gőcpontja Moldovának, amennyiben itt kereszteződnék a Bukarestből Jasiba és Csernovic, meg visszahaladó gyorsvonatok. Minden jel arra vall, hogy komoly vasúti merényletkísérletről van szó.

Magyar pap-képviselő hitvallása a demokrácia mellett

Grieger Miklós ellensége minden diktaturának

Budapest, május 5.

A magyar képviselőházban Griger Miklós plébános legitimista képviselő mai beszédében kifejtette, hogy a parlamentáris, törvényes szociális királyság híve.

Ellensége mindenféle diktaturának és sajnálja, hogy Ausztriában nem a demokrácia eszközeivel oldották meg a

problémákat.

Az osztrák szociáldemokrácia, igaz, fegyvert fogott, de a német szocialisták nem fogtak fegyvert és csak azért kellett elpusztulniok, mert nem voltak hajlandók meghajolni a Führer előtt.

Végül az ismert legitimista érveket hangoztatta és kérte a kormányt, tegye azokat magáévá.

A nemzetközi munkaügyi hivatal vezetője Bukarestben

A külügyminisztérium, a gyáriparosok és a szociáldemokraták fogadták a magas vendéget

Bukarest, május 5

A péntekre virradó éjszaka a Szimplon-expresszrel Bukarestbe érkezett Butler Harold, a genfi Nemzetközi Munkaügyi Hivatal jelenlegi igazgatója, Albert Thomas utódja. Butler most másodszer jött Romániába, hogy illetékes körökkel a munka nemzetközi megszervezésének egyes kérdéseit megtárgyalja.

A nemzetközi munkaügyi hivatal főnökét az állomáson Radulescu Savel külügyi alminiszteren, több diplomatán és

a munkaügyi minisztérium magasragu tisztviselőin kívül a szociáldemokrata párt vezetői fogadták, élükön Flueraşsal, Mirescuval és Ehrenfelddel. A munkaügyi minisztérium az Athénée Palaceban vett lakosztályt a vendég számára, aki négy napig marad az országban s elsősorban a gyáriparosok szövetségével lép érintkezésbe. Szombaton este a külügyminisztérium, hétfőn délelőtt pedig a gyáriparosok szövetsége ad diszlakomát a nemzetközi munkaügyi hivatal vezetőjének tiszteletére.

MINTÁZOTT EREDETI RAJZOKKAL

„GALLIA”

FIÓKOK: BRASSÓ, Szabadság-tér 3 szám.
NAGYSZEBEN, Str. Reg. Maria 34 szám.
CLUJ, Strada General Neculcea 2.

Végleges szakadás a nemzeti-parasztpárt bánsági tagozatában

Madgearu és Calinescu sem tudtak rendet teremteni

Temesvár, május 5.

A nemzeti-parasztpárt bánsági intézőbizottsága Madgearu és Calinescu központi kiküldötték részvételével ma ülést tartott.

A nemzeti-parasztpárt központi vezetősége azért küldte ki Madgearut és Calinescut, hogy a bánsági tagozat két csoportját, amelyek hónapok óta súlyos harcban állnak egymással, kibékítse. A harcot Baran Coriolan dr. volt prefektus indította meg Bocu Sever volt miniszter, a bánsági nemzeti-parasztpárt régi vezére ellen. Eredményt azonban a központi kiküldöttek sem értek el, sőt a szakadás ebben a pillanatban véglegesnek látszik.

Az intézőbizottság ma délelőtt 11 órakor kezdte meg zárt ülését. Heves jelenetek után

Baran Coriolan dr. néhány hívével együtt kivonult az ülésről és Baran irodájában külön ülést tartottak, amelyen követelték Bocu Sever kizárását a pártból. Ezalatt tMadgearu és Calinescu megszavazták az intézőbizottságot, melynek 67 tagja Bocu mellett, 61 tagja pedig Bocu ellen szavazott.

Az intézőbizottság kivonulásánál ismét heves jelenetek játszódtak le, sőt dülakodásra is sor került, amelynek néhányan könnyebben megsebesültek.

Calinescu a délután folyamán még kísérletet tett az ellentétek elsimítására, de teljesen valószínűtlen, hogy eredményt tudjon elérni.

Szatmár — tíz perc

A város perverztes lett, mert nem tartja rendben a külvárosi utcákat „Fekete” strandper. A szatmári szülők tiltakoznak az új iskolarendelet ellen.

Szatmár, május 5.

Régóta hangoztatott igazság az, hogy Szatmár Potemkin-város. Ami a város szívében van, az mutatós, ami szem előtt van, az mind rendes, gondozott és nagyvárosi igényeket is kielégítő. Például itt a park, itt az állomásról a városba vezető Rákóczi-ut. Mindegyik szép, stílusos, csinos és rendezett.

De, ha kimegyünk a szép szatmári parkból, ha kimegyünk a város szívéből a legelhanyagoltabb, legpiszkosabb falusi csendélet képe mered reánk.

Benn a városban modern önlöző és seprőgépek dolgoznak és tisztítják az utcákat. A külterületen nyakig ér a sár és fullasztó a por.

Ennek ellenére azonban a külterületen is éppen úgy behajítják a tisztogatásért járó járda és utadót, mint a belvárosban. Pedig ez jogtalan és hogy jogtalan, arról immár bírói ítélet is van. Az ítéletet a szatmári törvényszék dr. Déry-Radescu-polgári tanácsa hozta egy rendkívül érdekes per kapcsán.

A felperes ebben az ügyben a város, az alperes Marcus György elemi iskolai igazgató. A per tárgya az Eroilor volt Zsadányi-utca, illetőleg annak tisztántartása.

A Zsadányi-utcat ugyanis egész évben nem öntözik. A lakók már megszokták, hogy fullasztó porban fürdik az egész utca és ősztől kezdve olyan a sár, hogy nemcsak az autók, de még a gyalogjáró emberek is bennragadnak. Ennek ellenére a Zsadányi-uton is különleges buzgalommal szedik az ut- és járdaadót, holott járda alig van, az utról pedig nem is érdemes beszélni.

A Zsadányi-ut lakói egy ideig szorgalmasan fizetgették az adókat. Hogyne fizetgették volna, amikor nemfizetés esetén kiméletlenül árvereztek a lakásokban. — Végre Marcus György elemi iskolai igazgatónak eszébe jutott, hogy nem fizeti ki ezeket az adókat, azon egyszerű oknál fogva, mert jogtalanok. Hiszen nincs ut és nincs járda, miért kell tehát adót fizetni olyan valami után, ami a valóságban nem létezik?

Az elemi iskolai igazgató tehát kérte a városi tanácsot, hogy az adóját engedjék el, mert az jogtalan. A városi tanács alaposan ismeri a Zsadányi-ut helyzetét és jogosnak találta a kérelmet. A városi ügyész azonban, nyilván arra az álláspontra helyezkedett, hogy az igazgató példáján okulva, a hosszú és népes Zsadányi-ut többi lakói, de az összes elhanyagolt utcák lakói sem fognak fizetni, megfélembreztette ezt a városi határozatot és a törvényszéken a város keresetét indította Marcus György ellen 1500 lej ut- és járdaadó megfizetése iránt.

A külterületek utcáin lakók nagy érdeklődéssel várták ezt a pört, mert ők is ettől az ítélettől tették függővé, hogy követték-e Marcus György példáját?

Tegnap volt tárgyalás ebben az ügyben.

Az elemi iskolai igazgató személyesen is jelen volt a tárgyaláson és meggyőző erővel fejtette ki igazát.

— Az utcát nem seprik és nem tisztogatják — mondotta — erre tanu az egész városrész. Évente egyszer, hősök napján, felseprik, de akkor is csak azért, mert a hősök temetőjébe itt vezet az út és a hatóságok erre járnak keresztül. Évente egyszer seprésért pedig szokatlanul magának tartom az ezerötszáz lejes adót, a melyet ebben a szerencsétlen utcában lakókra a városi tanács kintetett.

Feketével megint baj van

Fekete Lajos szatmári kereskedő már sok bajt okozott a városi hatóságoknak. Nehéz vele kijönni. Szereti a pereskedést. Most megint baj lesz vele. Ugyanis beépített a strandra vezető utba egy kerítést. A strandra vezető út mellett van ugyanis Fekete Lajos lankája. Fekete szerint az autók és a kocsik jogosulatlanul közlekednek az uton és ezért olyan kerítést csináltatott, amelynek széle éppen az utat érinti és az amugyis szűk uton a járművek nem tudnak közlekedni.

A város most tanácsalanel áll. Az időközi bizottság közigazgatási uton akarja megvédeni a strandi közlekedés érdekeit.

A bíróság csak rövid ideig tanácskozott. Azután ítéletet hirdettek. Marcus Györgynek igaza van. Nem köteles fizetni, mert a város nem tartja rendben az utcákat. A törvényszék a várost a keresetével elutasítja.

A külterületek lakói bizonyára nagy örömmel fogadják majd ezt a híradást és a város el lehet rá készülve, hogy ott, ahol az utcákat nem tartják rendben, nem is fognak fizetni.

Jogász körökben élénken kommentálják ezt — az eddig még egyedülálló ítéletet.

Fekete viszont nem hagyja a maga igazát.

Itt elkecseregelt pereskedésre van kilátás a város és Fekete között.

A DIÁKOK ÉS DIAKLÁNYOK

A szigorú kultuszminiszteri rendelet Szatmárra is elérkezett. Az összes iskolákban kiadták a rendeletet, hogy mit szabad a diákoknak és diáklányoknak és mit nem? Azzal, hogy mit szabad, hamarabb lehetne végezni, mint azzal, hogy mit nem szabad? Mert semmit sem szabad. Nem szabad a strandra járni, nem szabad délután a parkba kiülni, csak két órakor, amikor olyan nagy a kánikula, hogy sen-

ki sem bolondult meg szétoladni a forró rapon. Nem szabad a diáklányoknak férfakkal végigmenni az utcán, még hozzá tartozókkal sem. Lehet az testvér, sógor, nagybácsi, vagy nagyapa. Tilos velük az utcán járni. Mozi, színház, tilos. Diáklányok csak fekete harisnyjában járhatnak. Semmiféle nyíltáros helyen, sem szülői társaságban, sem anélkül, nem szabad a diákságnak mutatkozni.

És így tovább. Végeláthatatlan sorozata a tilosnak és a nem szabadnak. A fogházban valamivel több szabadsága van a raboknak, mint az iskolában.

A szülők kétségbe vannak esve, a gyermekek el vannak keserülve.

Maguk a tanárok is érzik, belátták, hogy egy kicsit sok a fegyelmezésből. Elvégre az iskolának talán más céljai is vannak, minthogy agyonfegyelmezze a gyerekeket. Mert a miniszteri rendeletnek nyilván ez a célja. A diák lelki életével most sem törődik, de valósággal agyonfegyelmezi a diákokat.

A szülők most tiltakozó gyűlésre készülnek. Minden szatmári iskolába járó diák szülői csatlakoznak ehhez a mozgalomhoz. A tanárok is rokonszenven nézik. Még e hét folyamán megkezdődnek a gyűlések és a miniszterhez fordulnak a szülők, hogy enyhítsen ezen a lehetetlen rendelkezésen. Azt tervezik, hogy az akciói országos jellegűvé szélesítik ki. Csatlakozásra szólítják fel Arad, Nagyvárad, Kolozsvár, Marosvásárhely, Temesvár, Brassó érdekelte szülőit. Vasárnap lesz az első ilyen gyűlés Szatmáron és a szatmári szülők remélik, hogy a miniszter meghallgatja indítványait és kéréseit.

Mert csendő- és fogház-szellemmel még nincs megoldva az ifjúság kérdése.

(b. l.)

Junius 4-ikén kezdődik Krajován a grivicai-pör új tárgyalása

Krajova, május 5.

Emlékeztet, hogy a hadsereg felülvizsgáló bírósága helyt adott a grivicai véres sztrájkból kifolyólag súlyosan elítélt vasuti munkások fellebbezésének, az elsőfoku ítéleteket meg-

semmisítette és a pört újból letárgyalásra a krajovai hadbíró elé utalta.

A krajovai katonai ügyészség most tüzte ki az új tárgyalás időpontját junius 4-ikére. Természetesen erre a tárgyalásra is nagyszámu tanu vonultat fel a védelem.

Csehszlovákia nem mond le Ruszinszkóról

Benes Ungváron bejelentette, hogy Csehszlovákia az utolsó csepp vérig ragaszkodik Ruszinszkóhoz

Prága, május 28.

Benes csehszlovák külügyminiszter választási propaganda-körútján Ruszinszkóba érkezett. Ungváron tartott beszédében bejelentette, hogy a választások után megvalósítja Ruszinszkó autonómiáját. Ruszinszkó — mondta Benes —

minden körülmények között Csehszlovákiáé marad,

melyet utolsó csepp vérukkal megvédelmezzük. Az autonómiához szükséges az orosz pártok

koalíciója és az autonómia helyzetén belül a kisebbségek minden jogot megkapnak. A magyarok azonban ne gondoljanak arra, hogy a vezetést megtarthatják továbbra is Ruszinszkón.

Az országrész rendeltetése, hogy Csehszlovákiát területileg összekösse Romániával.

Benes azzal fejezte be beszédét, hogy minden más politikai megoldásnál helyesebb a jelenlegi csehszlovák megoldás Ruszinszkóra nézve.

Walkó Lajos

a magyar külügyi
bizottság új elnöke

Budapest, május 5.

A magyar képviselőház külügyi bizottsága a lemondott Pekár Gyula helyébe egyhangulag Walkó Lajos volt külügyminisztert választotta meg a külügyi bizottság elnökének.

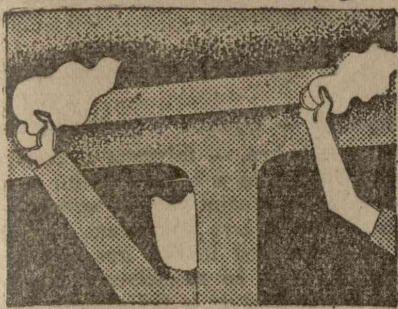
Nincs akadálya a Balkán- paktum aláírásának

Páris, május 5.

A Havas-ügynökség athéni jelentése szerint Jugoszlávia nehézséget támasztott a Balkán-paktum aláírása elő. Jugoszlávia Venizelosz egyes kijelentései miatt kedvetlenedett el. Időközben azonban görög hivatalos részről olyan kijelentések hangzottak el, amelyek megnyugtatták Jugoszláviát és így bizonyosra vehető a paktum aláírása.

HIREK

A B.L. nyaralattási akciója

Kacsóh Béláné, ref. lelkes neje Binbárbat—Borbátviz, u. p. Pui, jud. Hunedoara. V. 4.: Pui 3 kilométerre. Fürdés patakban, itt végződik a déli Kárpátok, fenyves és bükkös erdők. A Zsilvölgye, a hátszegi medence, Rettye, Paring-havasok. 2 szobában 3-4 fizetővendéget fogadna június 1-től szeptember végéig. 3-4 gyermeket 10 évestől felfelé, szülők nélkül is. Ár négyszeri étkezéssel, felnőttről 50, gyermekről 40 lej, Hetenként előre fizetendő.

Weisz Károlyné magánzó, Marghita, jud. Bihor. Fürdés a szabadban, erdők, hegyek. Két szobában 6 leánykát fogadna 8-12 évig május 15-től szept. 1-ig. Szülők nélkül. Ötszöri étkezéssel fejenként 40 lej.

Özv. Takács Béláné, volt városi pénztárnok neje, Băile Oana Sibiului—Vizakna. Fogadna 5-6 kizárólag hölgyvendéget májustól októberig. Napi ellátás, háromszori étkezéssel 80 lej. Naponként friss bivalylej. Egészséges, napos szobák, villanyvilágítás, gyümölcsös-kert. Fürdés helyi sós gyógyfürdőben. Rengeteg kirándulási hely, a szebeni havasok. A vendégeket magyaros vendégszeretettel fogadjuk.

A B. L. vendéglátó szelvénye

Kíváncsi és beklíndít!

Név: _____

Foglalkozás: _____

Lakóhely (a helység nevét románul és magyarul): _____

Posta: _____

Vasútiállomás: _____

Fürdőni lehet-e és hol? _____

Kirándulni lehet-e és hová? _____

Erdős hegység van-e a közelben? _____

Hány szobát akar kiadni? _____

Hány vendéget ösölt? _____

Milyen hónapokban, mennyi-nyeddig fogad vendégeket? _____

Szülők nélkül vállalja-e gyermekek nyaralattását? _____

Ha igen, hány gyermeket és milyen korúakat? _____

Mit kér egy személy után naponta? _____

Mit kér egy gyermek után naponta? _____

Hányszori étkezést ad naponta? _____

MEGJEGYZÉS: _____

— Az aradi törvényszék hírei. Az aradi törvényszék pénteken mondott ítéletet Róna Sándor, a Róth Albert-féle szállítási vállalat igazgatójának ügyében. Róna pár héttel ezelőtt az aradi Union gombgyár tulajdonosának 550 schilling értékű és bécsi kifizetésre szóló hitellevelet adott át. A gombgyár tulajdonosa ugyanis Bécsbe utazott, pénzre volt szüksége, valutát nem vihetett ki, s így igénybevette Róna szíveségét. A határnál megtalálták a Róna aláírásával ellátott hitelleveletet s annak alapján eljárást indítottak az igazgató ellen. A törvényszék a pénteki tárgyaláson 3 ezer lej pénzbüntetésre ítélte Róna Sándort. — Az aradi törvényszék pénteken hirdetett ítéletet Kunda László soffőr ügyében. A soffőr azzal lett vádolva, hogy a múlt esztendőben a radnai buszjáráshelyen betört a templomba és az ott lévő kegyzsereket megrongálta és bemoeskolta. A bíróság bizonyítékok hiányában felmentette a vádlottat.

— Kéményseprőmesterek kongresszusa Nagyszebenben. Tudósítónk jelenti: A kéményseprőmesterek országos federációja május 6-án délelőtt 10 órakor Nagyszebenben tartja országos kongresszusát.

A BRASSÓI TURISTA EGYLET IDŐJÁRÁSEJENTÉSE A NAGYKÖHÁVASRÓL

A jelentés kelte: május 3, a. u. 6 óra.
Hőmérséklet: plusz 20—25 C
Felhőzet: vékony, fátyolszerű.
Szél iránya: erős keleti és déli.

Időjelentés

A budapesti meteorológiai állomás jelenti: Több helyen zivataros eső várható. A meleg idő tovább tart.

Londonból jelentik: Az itteni rendőrség egyik főtisztviselője, Sir E. Henry, aki nemrégiben halt meg, rendkívül érdekes statisztikát bocsátott közre. Ebből kiderül, hogy a világ rendőrségei több mint 11 millió elítélt ember ujjlenyomatát tartják nyilvában. Londonban a Scotland Yard 1922-ben 529 ezer 566 ujjlenyomatot tartott nyilvában és ez a szám évente átlag huszezerrel emelkedik. Borzasztó. Lassan mindenki belekerül a rendőrségi albumba. Mindenkinek ott lesz az ujjlenyomata. Különösen, ha a bűn és bűnöző igazi meghatározása elkövetkezik. Egyik oldalon az amerikai bandita öt ujját, a másikon az európai politikust, aki a lelkeken hagyta szörnyű prancija nyomait. Ki a nagyobb bűnös? Ki való inkább ebbe a nagyranőtt albumba?

Páris már Londonban sem bizik...

Barátságátalanul fogadták Franciaországban a legújabb angol leszerelési jegyzőkönyvet

Páris, május 5.

Az újabb angol leszerelési jegyzékkel kapcsolatos híreket Párisban bizalmatlanul fogadták. A Temps kétkedéssel ír a jegyzékről, amely, állítólag, bizonyos tekintetben módosítja MacDonald tervezetét és

összehangolja a francia, német és olasz követeléseket.

A lap nem bizik abban, hogy a MacDonald-féle tervezet alapján ki lehet küszöbölni az ellentéteket, mert hiszen az angol emlékirat az egyes nemzetek fegyverkezésének lényeges csökkentésén épül fel.

Néhány adat a marosvásárhelyi uribanditák lelki arcképéhez

Mivel foglalkoztak a kolozsvári vendégszereplés előtt

Marosvásárhely, május 5.

Aznap, amikor a reggeli lapokban az első hírek megjelentek, amelyek arról számoltak be, hogy Kolozsváron két marosvásárhelyi fiatalember rablogyilkos szándékkal leütött egy pénzeszpóstát, mindenki erről beszélt a városban.

— Ne mondja, — a Simon Pali lenne az, akiről az ujságok írnak? — csapták össze a kezüket Marosvásárhelyen. Az a jóképű fiatal fiú, aki mindig udvarolt a fiatal lánykáknak? Ki hitte volna? — morajlott fel az elszörnyülködés a kisvárosi kíváncsiság frontján.

De mindjárt utána jelentkeztek, mint minden egyes esetben a jólétesültek és a próféták is.

— Én már akkor tudtam, hogy nem végzi jól — mondja a jóláplált csemegekereskedő —, amikor kilőszáma vásárolta nálam a legkitünőbb bonbonokat és mindig készpénzzel fizetett.

Ime a bizalmatlanság fokmérője az is lehet, ha valaki készpénzzel fizet.

És jelentkezik egy kisleány is, aki tegnap még szívesen fogadta a fiatal szeladon udvarlását:

— Én egyszer husz lejt adtam neki kölcsön, hogy elmelessen az ötőrai teára táncolni és még máig sem adta meg...

Igen, az ötőrai tea, amelyen Simon Pali, a marosvásárhelyi urifiú mindig megjelent és mindenkit táncolt.

És a szünetekben, a hangosfilmekből és a regényekből ismert blaziert mozdulattal szűrösködött egy szalmaszálon keresztül az elébe tett cocktailt.

Ezen csuszott el Simon Pali, aki most rablogyilkosság vádjával terhelten ül a kolozsvári rendőrség faggató rendőrtisztje előtt.

Az ötőrai teán, a snapszon, a bonbonokon, azon az álszéken csuszott el, amelyet ő csak rózsaszínben akart látni. Holott súlyosan megrögzött kereskedő-apja véres verejtékekkel tudta csak összeszerezni azt az összeget, amely felesleges és gyermekeinek ellátásához volt szükséges.

— Kolozsvári református diákok érettségi találkozója. A kolozsvári református főgimnáziumban 1914-ben végzett diákok május 9-én tartják Budapesten érettségijük 20-ik évfordulóját. Gyülekezés fél 7 órakor a Lónyai-utcai református gimnáziumban, vacsora a „Debrece” szálló emeleti nagytermében.

— Életmentő elemista. Tudósítónk jelenti: A csikszeredai állami-elemi iskola növendékei kiránduláson voltak Zsögödfürdőn. Dávid Gyuszi negyedikes kisfiú az Ölt-hidjának korhadó sorompóján himbálódzott, a karfa eltört és a gyermek a mély vízbe esett. Társai közül a harmadik osztályos Schmiedt Jánoska nem vesztette el a fejét, hanem utána ugrott és szerencsésen partra vitte.

ABLAK

★ Házassági hír. Szende Olga és Hirsch Dezső f. hó 3-án házasságot kötöttek. (Mindonkölön értesítés helyett.)

— Fegyelmi vizsgálat lett a csikszérvizi botrányos iskolai verekedésről. Csikszeredáról jelentik: Néhány nappal ezelőtt részletesen beszámoltunk arról a botrányos ökölpárbajról, mely Nastasescu Miklós tanfelügyelő és Olteanu Constantin csikszérvizi állami tanító között az iskola irodahelyiségében lejátszódott. A ségyenteljes eset fölött ez esetben nem tértek napirendre a felek, de a felettes közoktatásügyi közegek sem. A járásbíróság előtt folyamatba tett kölcsönös per kimenetelétől eltekintve, Blaga csikszeredai tanfelügyelő, Chircă Péter iskolai felügyelő utasítására szigorú fegyelmi vizsgálatot vezetett be az ügyben, mely utólag úgy alakult, hogy mindkét verekedő az elszorított sérelmekről kiállított orvosi bizonyítványokkal felszerelve állítja, hogy a másik volt a támadó.

★ Házasság. Reiner Oszkár városi főpénztárnok és Ádám Iluska városi hivatalnoknő április hó 26-án házasságot kötöttek.

— A korai fürdés első áldozata. Marosvásárhelyről jelentik: Giliga János mezőbándi származású közkatona a nagy melegben tegnap fürdeni ment a Marosra. Nem tudott jól uszni, a vízben görcsöt kapott és megfulladt. A „tavaszi kánikula” miatt szokatlanul korán kezdődött fürdőszezonnak és az első halálos áldozatal.

— Pocsolyába fulladt a szivbajos bankpénztáros. Szilágyosmlyórol jelentik: Tragikus módon halt meg ma reggel Kállay János, a szilágyosmlyói Gazdasági Bank 47 éves pénztárosa. Kállay, ma reggel rosszul érezte magát és kiment a kertjébe sétálni. Váratlanul szivgörcsök fogták el és a kert végén levő pocsolyába zuhant. A sekély vízben pár percig vergődött, segítség nem érkezett és megfulladt. A bankpénztáros tragikus halálát nagy részvét kíséri.

★ A gangster leánya. Regény. Irta: Katharine N. Burt. Hortensenek hívták és ott lakott a magányos szigeten, Rafe Courvoisier régi otthonában. Amikor a hosszú évek hányattatásából hazatért ifjú először állott szembe a büszke, fiatal leánnyal, úgy érezte, hogy egész életén át gyűlölnie kell ezt a csodálatos szépségű teremest, aki ki tudja honnan telepedett ide, hogy elvegye tőle életének ezt az utolsó megmaradt reményét, ezt az ősi házat és birtokot. S a büszke fejtartása, fiatal leány mind megkapóbb színekkel bontakozik ki a rabslagorost keserű daccal vállaló fiatal férfi előtt. A véletlenek csodálatos összeházaszása mind megdöbbentőbb sulyal nehezíti mindkettőjük életét, s mintha csak a mult sötét árnyai kelőnének életre körülöttük, ismeretlen hatalmak sötét bosszúvágya teszt a levegőt izzóvá körülöttük. Palladnak ez a legújabb félpengős regénye dr. Fekete Oszkár kiváló fordításában egészen rendkívüli élményre lesz az olvasónak.

— Üngyilkos kereskedő. Nagyváradról jelentik: Schmidt Miksa hagymárfalvai kereskedő a csütörtökről péntekre virradó éjszaka folyamán, lakásának padlásán felakasztotta magát. Mire tettét észrevették, kiszenvetett. A vizsgálat megállapította, hogy a kereskedőt súlyos anyagi gondjai kergették a halálba.

VENTURA BRASSÓBAN

Leny Caler, a körülrajongott, fiatal román színész és G. Timica, a főváros legnépszerűbb színművésze vezeti a híres bukaresti „Ventura” színház teljes együttesét, amely körútján rövidesen elérkezik Brassóba is. A társulat műsorán Szilágyi László és Eisemann Mihály, a világhírű magyar szerzők óriási sikert aratott „Zsákbamacska” (románul: „Miss Viteza”) című zenés komédiája szerepel. Ezt a darabot, amely a legvidámabb, legüdebb színházi termésének az évnek, a „Ventura” társulat százszor mutatta be Bukarestben szűfolt házak előtt. A társulat vendégjátékát óriási érdeklődés előzi meg Brassóban is.

Football, tenisz és atlétikai cikkek legolcsóbban

Rekord Sportnál
Brassó, Kolostor-utca 24.

Levél a szerkesztőhöz

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

A B. L. tudósítóihoz intézett legutóbbi levelem ismételt figyelmet arra, hogy a szemlék összeállításánál fokozott figyelmet kell szentelni a magyarság közéleti megnyilvánulásaira, a problémákra, amelyek a magyarságot foglalkoztatják, az elgondolásokra, amelyeket a magyarság közéleti vezetői terveznek.

Valahányszor egy ilyen irányú figyelemzés érkezett — most már bevallom — próbáltam mellébeszélteni, próbáltam agyon hallgatni a dolgot, mert azt gondoltam: jobb lesz eltitkolni az igazságot. Naiv lélekkel azt reméltem, hogy talán megváltozik a mostani állapot és talán mégis észbekapnak azok, akiket ez a felelősség terhel.

Tévedtem.

Most már nem hallgathatok tovább, mert úgy érzem, ebben az esetben én is büntetésre válnék azoknak, akiket mulasztás terhel.

Szerkesztő úr! Bevallom őszintén és nyíltan: én egy-két óra képtelen vagyok megtalálni Máramaros magyarságát. Hasztalan keresek és kutatok; hasztalan figyelek torokbaszakadt szívvel és visszafojtott lélegzettel. Nincs semmi, ami azt mutatná, hogy van máramarosi magyarság, amely még él lélegzik és akar.

Máramarosszigeten ma már csak magyarok vannak és nem magyarság. Ezzel azt akarom mondani, hogy az itt élő magyaroknak nincsen egyetlen olyan szervezete, nincs olyan szervezetük, amely őket, vagy akár egy töredéküket is egységbe tudná tömöríteni: Máramaros magyarsága oldott képe.

Máramarosban nincs magyar intézmény, a máramarosi magyaroknak nincs számottevő vezetője, nincs képviselője sem az országos de még a megyei vagy városi politikában sem. Nincsenek kultúrtörökösök, de még csak halvány, erőltetett tervek sincsenek, amelyek megvalósításra várnának.

A máramarosi magyaroknak nincs sem lényeges, sem pedig pszichikai kapcsa, a mely tudatos nemzetiséggé, vagy egy újabb terminológiával élve, nemzeti kisebbséggé kapcsolná őket egybe.

Ami van: katolikus és református nőegylet, leányegylet és legényegylet, ezek jótékony célra teadélutánokat rendeznek táncsal egybekötve.

Azután van két dalárda, de szinte nyílvántartani sem lehet, hogy mikor szerepeltek utoljára a nyilvánosság előtt.

Ezek volnának a „kulturális” szervezeteik.

Az Országos Magyar Pártnak is van helyi tagozata. Ezt még a régebbi választások idejéből tudom.

Egyik választástól a másikig nem is hallani róla semmit.

Legutoljára a Jorga-kormány bukását követő választáson, amikor önálló listát állítottak, nyolcszáz szavazatot gyűjtöttek össze.

Ezen a tagozat itteni vezetősége csodálkozott a leginkább.

Hiszen ők tudják a legjobban, hogy milyen kevés kapcsolatuk van az itteni magyar választókkal.

A máramarosi magyarok politikai törekvéseit először mégsem lehet a Polgári Kör nevezetű csárdából irányítani szaloncai pizzel hígított bor mellől, úgyhogy egy-egy busz magyarpárti vezető nekik utasulva sárospataki a nagy Bercsényi szomorú nótája mellett.

Ezért nem írtam eddig a máramarosi magyarságról.

Azt pedig, hogy ezekért népszerűtlen kinek terhel a felelősség, még most sem írom meg.

Mert ezeket a sorokat nem „szenzációnak” és megkezdésbé „leleplezésnek” szántam.

Én még várok. Várok arra, hogy az állításaimat cáfolják meg a magyarság itteni vezetői. Várom, hogy hazudtoljanak meg — tettekkel.

És akkor boldogan helyreigazítok.

Kollégiais tisztelettel:

KELEN GYÖRGY

Ügyvédek a jegyzők ellen

A régi, megszokott és teljes közönybe fulladó közgyűlések helyett a máramarosszigeti ügyvédi kamara ezévi közgyűlése szokatlanul viharos hangulatban zajlott le. A romániai ügyvédyomor, amely a tetőfokát Máramarosban érte el, váltotta ki azt az elkéseredett hangot, amely az ügyvédi kamara közgyűlését jellemezte és amely radikálisabb eszközök alkalmazását sürgette a mostani helyzet megváltoztatása érdekében.

A lehetőségekhez képest a minimálisra csökkentett költségvetés letárgyalása után, az esetleges indítványok tárgyalásánál elsőnek dr. Doros Titusz kért szót és azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a kamara választmányára egy részletes kidolgozott emlékiratban kérje a Romániai Ügyvédek Szövetségének a közbenjárását abban az irányban, hogy

az Okiráltságban érvényben levő okiratok hitelesítéséről szóló törvényt terjesszék ki a csatolt területekre is.

Dr. Doros kifejtette, hogy az erdélyi ügyvédek hátrányosabb helyzetben vannak, mint a regáti kartársaik, mert ameddig az Okiráltságban bármelyik ügyvéd jogosítva van okirat hitelesíteni, addig itt ez kizárólag a közjegyzők hatáskörébe van utalva, márpedig a közjegyzői intézmény az idők során teljesen feleslegesen mutatkozott és semmi szükség sincs arra, hogy ennek az intézménynek a révén egyes ügyvédek ilyen kiváltságos helyzetbe jussanak.

Dr. Doros szerint súlyos sérelmet jelent az is, hogy a csatolt területeken a községi jegyzőket még mindig nem tiltották el attól, hogy szerződéseket s más okiratokat készíthessenek, annak dacára, hogy az 1928-ban megszavazott ügyvédi törvényben van erre vonatkozó intézkedés, de ezt később hatályon kívül helyezték. Amit itt a jegyzők csinálnak, az tipikus zugírászat. Az Okiráltságban egyetlen falusi jegyzőnek sem jutna eszébe, hogy magának ilyen jogokat vindikáljon.

Nagyságos

Prof. Strohschneider Arthur urnak köteléncos

HELYBEN

Kedves Mester!

Szerettem volna Önt felkeresni a betegágyánál, azonban kezelőorvosom ezt határozottan megtiltotta, annak dacára, hogy Ön szerencsésen már túl van a veszélyen. Önnek még nyugalomra van szüksége és ezért jobbnak tartottam, ha több kereskedőkartársam nevében csak levélben keresem fel Önt.

Tulajdonképpen Önben is egy kartársat tisztellek, mert hiszen Ön is, akárcsak az itteni kereskedő-társaim, szintén a levegőből él. Most már megmondhatom őszintén: amikor megérkezett Máramarosszigetre, mi nem nagyon örültünk neki. Higgye el, itt már annyi luft-üzlet van, hogy nekünk őrizkednünk kell minden konkurenciától.

Azért testületileg kivonultunk arra a délutáni előadásra, amelyiken Ön bemutatózott. Az egzisztenciája, a kötel, már ki volt feszítve két főtéri emeletes ház között és ebből nyomban látszott, hogy Ön forban van velünk. A mi egzisztenciánk ugyanis jóval labilisabb, mint az Öné és az a főtéri ház, amely esetleg még biztosítékul szolgálhatna, az már régesrégén túl van terhelve.

Akkor azután Ön megjelent a kötélen és elkezdett sétálni. A nézők között volt egy néhány teljesen tapasztalatlan ember és ezek csodálkozva kérdezték: hogyan? hát ebből meg lehet élni?

Mi csak mosolyogtunk, mert tudtuk, hogy igen. Ezerk óta mi is csak sétálunk és valahogy megiscsak megélünk.

Mutatvány közben egyszerre csak úgy csinált mintha le akarna bukni. Ez egy régi trükk. Mi is ismerjük: hamis bukás. Nem új, de azért ha ügyesen csinálják, még mindig bevált.

Lám, most is: a közönség egészen belesápadt. A hitelezőknek elakadt a lélegzetük. Mi azonban ekkor is csak mosolyogtunk.

Az esti előadásom mégis megtörtént a szerencsétlenség. Ezt mi igazán nem hitük volna. Csak úgy lebukszik, anélkül, hogy az ember előzőleg biztosítaná némileg magát és a családját: ez enyhén szólva könnyelműség.

És még mindig hálát adhat Istennek, hogy így történt. Szerencséről beszélhet, hogy nem esett a feje lágyára.

Ne féljen: mi sem.

Annak reményében, hogy rövidesen mindnyájan rendbejövünk és megint fent leszünk, maradtam

teljes tisztelettel, többek nevében:

EGY VÉGZETT SZIGETI KERESKEDŐ

Meg is szünterik, meg nem is

Csak a firma változik meg,

egyébként a CAPS-nál marad minden a régiben;
a CAPS tovább fűrészel mindenkit

Máramaros gazdasági köréi élénk érdeklődéssel figyelték, hogy mi lesz a kormány részéről olyan sokat hangoztatott gyökeres változásokkal az autonóm pénztárak szervezetének megváltoztatását illetően. Ezt a fokozott érdeklődést az állami erdők autonóm-pénztárának máramarosi működése váltotta ki, mert tudvalevően a Caps-nak az itteni üzeme-alapjában borította fel az itteni magán-fakereskedelmet és az ezzel szorosan összefüggő egzisztenciák ezreit.

A máramarosi sérelmeknek egyik hatalmas fejezetét képezi a Caps-üzem, amely miatt magánosok fűrészüzemei nem juthatnak egyetlen köbméter kincstári erdőből kitermelt fához, a munkanélküliség ezen a révén semmivel sem csökkent, a Caps-nál alkalmazott kevésszámú munkás sem jut nyomoruságos fizetéséhez és mindezek tetejében az állam sem lát hasznát belőle, mert az adminisztrációs költségek horribilis összegeket emészt fel.

Ezek mind az unalomig hangoztatott szomorú tények azonban, úgy látszik, ezután sem fognak egyhamar lekerülni a napirendről, mert ma már nyilvánvaló, hogy az autonóm pénztárak megsejtesítéséről szóló törvény megszavazása folytán is minden marad a régiben és Capséknak legfeljebb a firmáját mázolja át azzal, hogy az üzemi ügykezelését beolvasszák az illetékes minisztérium hatáskörébe.

Az állami erdőpénztárnak tehát csak az autonómiája szűnik meg. Az alapjában hibás gazdasági koncepció azonban változatlan marad.

Egy levél Titulescuhoz

Egy itteni ismert fakereskedőtől, aki az üzleteinek nagy részét a szomszédos Csehszlovákiában bonyolítja le, a cseh hatóságok megvonták a határátlépési engedélyt, mert hosszú idő után sem volt hajlandó hátralékos adóját

Csehszlovákiában rendezni. A kereskedő későbbesen próbált összeköttetéseket keresni, hogy a határátlépési engedélyt visszakaphassa, míg végül is Mihályi Gáborhoz, Máramarosi megye prefektusához fordult, akit arra kért járjon közbe a prágai román követésnél, hogy ügyét rendezhesse. Mihályi prefektus írt is egy ajánló levelet a prágai román követnek és megnyugtatta a kereskedőt, hogy az ügy remélhetőleg rövidesen el is lesz intézve.

Néhány nap múlva a kereskedő ismét beírt Mihályi prefektushoz:

— Nézze, prefektus ur, — mondta, — én táltam az én ügyemben egy sokkal biztosabb megoldást.

— Espedig? — kérdezte a prefektus.

— Én nem tudom, — folytatta a kereskedő, — hogy mivel fog az a követ beszélni és hogy tud-e egyáltalán csinálni valamit az én ügyemben. Ezért inkább arra gondoltam, hogy jobb volna, ha Moltóságod inkább írna egy levelet Titulescunak, amit én személyesen adnék át. Biztosan a prefektus ur is tudja, hogy Titulescu és Benes egy gomb, márpedig ha Titulescu csak egy szót szól Betnesnek, akkor én akár holnap is utazhatok Bustinára, ahol éppen dolgom is van.

Károly király nem haragszik Lázár Illésre

Dr. Lázár Illés volt nemzeti-parasztpárti képviselő ellen még a decemberi képviselőválasztásokból kifolyólag eljárás indult meg, állítólagos felségssértésért. A választási kampány során a volt képviselő, a vád szerint, olyan kitételeket használt, amelyek a király személyére nézve sértőek voltak és a büntetőügy folyamatban is van, az ügyben illetékes nagyvárdi törvényszéken. Dr. Lázár mindig tagadta ezeket a vádakokat.

Időközben történt az, hogy a Ferdinánd-lovagrend tulajdonosait, köztük Lázár Illést is, Ofelése még február hó 18-án meghívta a szokásos évi összejövetelre a királyi palotába. Az ünnepségen Lázár Illés is megjelent, amikor is a király a fogadtatás alkalmával kezét fogott az összes megjelentekkel.

A nagyvárdi törvényszék vizsgálóbírája most ismét megidézte a volt képviselőt kihallgatásra. Lázár Illés át is vette az idézést, amelynek végén a következő megjegyzést írta:

„Vizsgálóbíró ur! Az Erdélyben érvényben levő perrendtartás szerint, ha a peres felek kibékülnek, az eljárás megszüntetendő. Jelen esetben a vád ellenem felségssértés. Ofelése azonban időközben kibékült velem, aminek a legjobb bizonyítéka az, hogy a Ferdinánd-renddel kitüntetettek ünnepségén kezét is fogott velem. Ennélfogva kérem, hogy a további eljárást ellenem szüntessék be.”

Bemutatjuk Goldner Ernőt

Máramarosszigetnek hozzátartozik a természetrajzához, hogy itt elsikkadnak az értékek. Több mint egy éve itt él köztünk egy nagyon tehetséges muzsikusból, egy izzig-vérig ambiciózus művészemből, Goldner Ernő, naponta látjuk, naponta találkozunk vele és mégis csak most vittük észre.

Eredetileg kolozsvári származású és a komoly, klasszikus zenének volt eddig a művelője. Zongoraművész. Eddig Bachnak, Beethovennek és Mozartnak volt rajongó szerelmese, de éppen úgy, mint Ábrahám Pálnak, neki is szakítani kellett a komoly művészettel, hogy eljegyezze magát a könnyű, de biztosabb megélhetést biztosító jazz-muzsikával — Goldner most egy invenciózus és sok színes melódiaju operett komponált, amit már le is kötött egy budapesti színházi ügynökség azzal, hogy egy neves pesti íróval írnatnak hozzá librettót. Goldner Ernő operettje előreláthatólag már az őszi szezonnyitáskor bemutatásra kerül Budapesten.

Szabadkay József pályázta meg a szigeti Városi Színházat

Szabadkay József, aki ma az egyetlen komoly erdélyi szízigazgató, az elmúlt napokban nyújtotta be Máramarossziget városi időközi bizottságához a pályázatát az itteni nyári színház bérletére vonatkozólag. Szabadkayt Máramarosszigeten is igen előnyösen ismerik és tudják, hogy a nyári szezon művészi színvonalának biztosítására az ő személye teljes garanciát nyújt, úgyhogy nem lehet kétséges, hogy a színházat Szabadkay fogja megkapni. Szabadkay úgy tervezi, hogy a szokásos négyhetes nyári szezon helyett nyolc hetes szezon tart Máramarosszigeten.

K Ö Z G A Z D A S Á G

KONVERZIÓS
TANÁCSADÓ

Konverziós érdeklődés közvetlenül
dr. Tanódy Endre Bukarest, Str. Ni-
fon 25 címre intézendő

„Előfizető, Sepsiszentgyörgy.” Az egyházzal és szövetkezettel szemben fennálló tartozások is konverzió alá esnek.
„17214. Maksa.” 1. Ha Önnek nincsen ingatlan, nem esik konverzió alá, miután fődósnak ingatlanát elárverezték és így ő sem jogosult a rendezésre. A kezésként szereplő kisgazdák saját jogukon kérhetnek konverziót, 2. A levelében jelzett kereskedő és Ön között létrejött megállapodás nem „egyezség”, hanem az maga a kölcsönszerződés, amely az új törvény alatt is hatályban marad. Kereskedő azonban nem esik konverzió alá. Önnek, mint hitelezőnek, nem kell bejelentést tennie, hanem perelni kell a váltót, ha a kereskedő nem fizet.

„Kulcsi Bálint, Zefind.” Kérdéseire a választ világosan megadja a törvény és a törvényt magyarázó. 30 százalékkal kifizetheti az egész tartozást, 1932. december 18-ig a törvényes kamattól kezdve 1934. április 7-ig évi 2 százalékkal, azontúl évi 3 százalékkal jár. A bekebelezés egész összegében fennmarad a teljes kiegyenlítés és ha a hitelező nem fogadja el a részleteket, letétbe helyezheti a pénzügyigazgatóságnál.

„041.200. sz. előfizető.” Ön mezőgazda-adós, tegyen bejelentést. Az egyház követeléseit éppen úgy konverzió alá esnek, mint bármely más tartozás.

„Gyógyszerész.” Azok az adósai, kiknek ingatlanuk van, konverzió alá esnek. Az adósok kötelezettségeire és a váltólejárata nézve olvassa el a törvényt magyarázóat.

„Ujvárosi Gábor.” 1. A munkabér, amit az adós iparos az Ön követelésébe már betudott, általa vissza nem követelhető. Az ő fennmaradt adóssága azonban konverzió alá esik. 2. Ezt a kérdést szövegszerűen közlöm: „iparosnak 1927. évben 15.000 lejű adtam, mely a kamatok hozzájárásával 1930. évig 33.000 lejre növekedett, mely évben 16.000 lejű törlesztett... stb. stb. ...mit tehetek ebben az esetben?” A válasz nagyon egyszerű: — Szégyelje magát! Az adósának pedig azt üzenem, hogy jelentse fel Önt uzsorásnak.

„Özv. Schupp Anica.” 1. Ha az adós nem román állampolgár, úgy nem esik konverzió alá. 2. Ha elhallgatja a műhelyek és felszerelések ből eredő jövedelmét, akkor elcsúsz a konverziótól. Önnek ügyvédhez kell fordulnia és perelnie kell.

„Földműves, Brassó.” 1. Az üzleti tartozások nem esnek konverzió alá, ha nem falun volt kiskereskedő, ami leveléből nem derül ki. 2. Ha az előző törvények alatt a hitelező elmulasztotta adósai bejelentését, ez a mostani jogi helyzetet nem érinti és a hitelezőnek most sem kell bejelentést tennie. 3. A bankbetétekre vonatkozóan már több választ adtam, olvassa el a törvényt magyarázóat.

„Kézsművár.” Ön kereskedő léte a törvény legelőnyösebb intézkedéseit sem ismeri és itt nem közölhetem le Önnek az egész törvényt. Ön, mint kereskedő, a törvény 50. szakasza szerint egyezséget kérhet. Gazda-adósai konverzió alá esnek.

„721328. Szilágyosmilyó.” Az Ön adósai konverzió alá esnek. Ha a 40. szakasz szerint bejelentéssel él, ezt egyoldalulag többé vissza nem vonhatja, de ha adósai hozzájárulnak, akkor mindig lehetséges még a kiegyezés.

„Probléma.” Az ingatlan eladó városi adós vitathatja, hogy a feltételek nem teljesítése folytán, az átirás dacára, ő maradt a tulajdonos. Ez csak per során igazolható és általában a levelében foglalt ügyek csak ügyvédi segítséggel rendezhetők, miért is Önnek még a bejelentési határidő előtt ügyvédhez kell fordulnia.

„Aesculap.” Már egyik előző válaszomban közöltem, hogy a falusi gyógyszerész jogi helyzetéről ma még nem lehet határozott véleményt adni. Miután Önnek ingatlan nincsen, csak azt kisérelheti meg, hogy a törvény 50. szakasza alapján egyezséget kérjen. Ehhez nem kell bejelentés és nincsen határozott időhöz kötve.

„24 év óta előfizető.” Amint írja, a váltó kitalálka szerint a hitelszövetkezet visszakereseti adós és így a törvény 49. szakasza szerint a fődóssal együtt konverzió alá esik. Ön igazolhatja azonban, hogy a fődóss a hitelszövetkezet és ez esetben ez nem esik konverzió alá. Ebből a célból perelni kell a váltót, de bejelentésre, mint hitelező, nincsen kötelezve.

„Gyógyszerész adós.” Önnek már egyszer válaszoltam és most újabban azt írja, hogy az egészségügyi törvény szerint a gyógyszerész nem kereskedő. Ismételtén csak azt írhatom, hogy a konverzió szempontjából — véleményem szerint — a gyógyszerész is kereskedő.

Nincs eső, rohamosan
emelkednek a szat-
mári piac buzaárak

A termelők kormányintézkedést kérnek a malmok és nagykereskedők kartellje ellen

Szatmár, május 5.

A szatmári és szatmárvidéki buza-termelők régóta sérelmezik azt a kartellt, amelyet a malmok és a nagykereskedők kötöttek a buza árának letérese érdekében. Ez a kartell nem alakult meg hivatalosan, nem jegyezték és nem írtak alá megállapodásokat. Ez a kartell hallgatlagos meg egyezés alapján, láthatatlanul, de annál erőteljesebben működik és erőszakkal nyomja le nemcsak a buza, hanem az összes termények árát. Válogatni nem lehet. Ha az eladónak nem felelnek meg azok az árak, amelyeket a kartell diktál a szatmári piacnak, úgy terményeit nem tudja eladni. Legalábbis a szatmári piacon nem.

Ennek a helyzetnek ellensúlyozására a napokban a termelők népes küldöttsége kereste fel Perianu Lázár szatmári agrártanácsost, aki előtt elkeseredett hangon tárták fel a helyzetet és gyors intézkedést kértek, az amugyis sok teher alatt roskadozó gazda-társadalom érdekében.

Az agrártanácsos figyelemmel hallgatta végig a panaszokat, amelyek azt fejtették, hogy a szatmári piacon nem lehet elérni a buza európai átlagárát, éppen

azért, mert a malmosok és a nagy terménykereskedők cégek összefognak és csak a legalacsonyabbra szorított áron vásárolnak. Perianu tanácsos megnyugtatta a termelőket és megígérte, hogy a kormány-nál lép közbe a szatmárvidéki gazdatársadalom érdekében.

Közben azonban a váratlan szárazság keresztül huzta a kartell számításait. A buza és ezzel együtt a többi termények ára is hirtelen felszökött és a szatmári piacra váratlanul vásárlók érkeztek, akik alaposan felnyomták a buza árát.

Egy hét alatt negyven pontot emelkedett a buza ára.

A múlt hét szerdáján, a szatmári hetivásáron 310—320 lej volt a buza ára métermázsánként. Az eheti vásáron a buza a nagy kereslet következtében ugrásszerűen emelkedett és a délután folyamán már métermázsánként 370 lejűl vásárolták a buzát.

De emelkedtek a többi terményárak is. Az új tengeri 220—230, a rozs 200—210 lejért cserélt métermázsánkénti gazdát.

A szatmári terménykartell számításait tehát váratlanul keresztül huzta az esőhiány, amely a vidéken már valósággal katasztrófával fenyegeti az új termést.

A Budapesti Nemzetközi Vásár
megnyitása

Budapest, május 5

Éjfél! A városban csend, nyugalom. Budapest alszik. Száguldó autó visz benünket a kihalt utcákra végig ki a Városligetbe, a dühörgő, lüktető munka színhelyére. Reflektorok nappali fényt árasztanak. Autótábor zárja el az utat. A vezérigazgató luxuskocsija mellett a gyár 15 tonnás teherautója s mellette taliga, egyfogatu kocsis és az emberek tömege, kifolyó, sietve cipelik az árut, a kiállítás díszítéséhez szükséges ezer kelleket. Óriási a vásár, 70 katasztrált hold területet foglal el. A villanyfénytől csak részben megvilágított pavilonok, mintha égig nyulnának. S mindegyik tele nyüzsgő tömeggel. Cégtulajdonos, alkalmazott, iparművész, kirakatrendező, kimerülésig dolgozik, de holnap reggel 9 órára készen lesz minden, a most felszántott tarlóhoz hasonló uttestek simák, kemények, a por helyén sárga kavics lesz és a kifáradt emberek friss, bizakodó mosollyal fogják várni a megnyitás ünnepére érkező előkelőségeket. A kormány tagjait, a diplomáciai testületet és mindazt a tömörkedő kegyelmes és méltóságos

államfényező, aki az ország egyetlen nagy, évente csak egyszer tartott demonstrációját felkeresi, hogy jelenlétével is emelje a megnyitás ünnepélyének díszét.

Rengeteg idegen érkezett már erre az ünnepélyre. Befutott a bolgár és török különvonat. Megérkeztek az olasz vendégeket hozó római és milánói vásárvonatok is. Vasárnapig összesen 14 vásárvonatot várnak. Emellett napok óta meg erősített szerelvényekkel érkeznek a rendes vonatok is. Hozzá: az egyenként érkező és mégis tízezreket jelentő külföldi és vidéki látogatókat. Budapest feléledt. Vig arek mindenfelé. Élénk a forgalom tele a színház s a vásárnak örül még a fodrász, a taxi és az újságárús is. A szállodákban és penziókban élénk üzem, de mindenki helyet kap a rendes olcsó áron, s aki még ennél is kevesebbet akar költeni, olcsó magánlakásokhoz jut. El kell ismerni: jól dolgozott a vásár és Budapest idegenforgalmi szervezete is. Mindenki azzal a tudattal jöhet, hogy csak annyit költ Pesten, a mennyi neki tetszik.

sai konverzió alá esnek, — feltéve, hogy ingatlanuk van. Forduljon ügyvédhez, mert mint leveléből látom, az Ön fődóssának nagyon kicsi tartozása van és esetleg a 69. szakasz e pontja értelmében kizárható a konverzióból.

„Régi 240.428. előfizető.” Az Ön adósa konverzió alá esik, de ha, amint említ, eltűnt és semmit sem tud fizetni, akkor f. évi. nov. 15-ike után perelheti és árverezheti. Ha Ön nem jelenik meg és nem kéri a konverziót, végrehajtást rendelnek a tartozás egész összegére.

„Dr. Cluj.” Tanácsot nehezebb adni, mint véleményezni. A 40. szakasz alapján visszautasítani konverziót még valamennyire érthető álláspont volna falusi adóssal szemben, aki 30 százalékkal kifizetheti a tartozását. Városi adóssal szemben ez alig volna indokolt, mert ma 65 százalékra kiegyezni minden körülmények között előnyös, ha pedig az adós a törvényes időben fizeti a részleteket és kamatokat, úgy még mindig viszonylag elfogadható a hitelező helyzete. Ami gyakorlatilag a legdöntőbb, az tulajdonképpen nem a konverzióval függ össze, hanem a valutáris problémákkal, amelyeknek jövő kialakulását nem lehet tudni és főként nem szabad mondani. Önt, mint magánembert ez a szempont kell hogy vezesse és ezért volna könnyelműség 10 éves halasztást engedni 1 százalékkal mellett. Bankoknál más a helyzet, mert ők a háború utáni inflációból is épen kerültek ki. A hozzájárulni beérkező kérdésekből, — úgy látom — hogy ezt a visszautasító sza-

Közeleg a Temesvári Hét!

Temesvár, május 5

Az egész ország kereskedő- és iparos-köréi lázas érdeklődéssel fordulnak a május 10-től május 17-ig tartó Temesvári Hét felé, amely külsőségeinek pompájával, kiállítási anyagának gazdagságával felül fogja múlni a legmerészebb várakozásokat is. A legkitűnőbb vásárlási és eladási alkalom az összes gazdasági körök részére és rendkívüli látványosság a nagyközönségnek.

A Bácság fővárosa méltóan fogja reprezentálni hatalmas fejlettségű iparát és kereskedelmét s egész gazdasági életének sokatígérő újabb nekilendülését.

A kirakatversenyre, kiállításokra, rengeteg nevezés érkezett be, úgy, hogy a listákat még le sem tudták zární.

A Temesvári Hét gazdag programját itt közöljük:

Május 10, este 8 óra: Művészi kiválítási verseny. A város ünnepi kiválítási tása.

Május 11, d. e. 10 óra: Ünnepi gyűlés a kereskedelmi és iparkamara nagyereményben. A „Temesvári Hét” megnyitása.

Kirakatverseny. A gyárak kiállítása. Mezőgazdasági kiállítás. Háziipari verseny. Kisállatok kiállítása. Az összes kiállítások és látványosságok hivatalos megnyitása.

D. e. 11 óra: A gyárak meglátogatása.

D. u. 2 óra: Szűkkörű bankett a kormány, hatóságok és a szakmai szervezetek képviselői részvételével.

D. u. 3 óra: Ipari revü.

Este 9 óra: Bankett.

Este 9 óra: Színelőadás (Iancovescu turnétársulata).

Május 12: Délelőtt a kiállítások megsemlélése.

D. u. 4 óra: Lóverseny.

Este 9 óra: A P. T. T. személyzetének ünnepsége.

Május 13: Délelőtt a kiállítások megsemlélése.

D. u. 1 óra: A bászági kórusok és zenekarok ünnepélye.

D. u. 3 óra: Labdarugómérkőzés az északi és nyugati liga csapatai között.

Este 9 óra: Ipari revü.

Május 14: Délelőtt a kiállítások látogatása.

D. u. 4 óra: A Bászai Irodák Egyesületének ünnepsége.

Este 9 óra: Német színház.

Május 15: Délelőtt a kiállítások látogatása. Exportállat-kiállítás.

Délután előadások Temesvár kereskedelméről és iparáról.

Este 9 óra: Román opera.

Május 16: Délelőtt kiállítások. Délután előadások német nyelven Temesvár iparáról és kereskedelméről.

Május 17: D. u. 4 óra: Ipari revü a iskolák részére.

D. u. 5 óra: Sportprogram.

Este 8 óra: A jutalmak kiosztása.

A Temesvári Hét egész tartama alatt a vendéglők és szállodák 50 százalékos kedvezményt adnak, hasonlóképp a buzi-ásfürdői helyiségek is.

A kereskedelmi és iparkamara igazolványával ellátva, a látogatók megtekinthetik az összes gyárakat.

kaszt nem vészik igénybe a hitelezők. Csak arról értesültem, hogy egy nagy erdélyi bank és egy gépladó vállalat akarják elvben és általánosságban alkalmazni, ha ugyan május 17-éig meg nem gondolják.

„Cs. Gy.” Tartozása konverzió alá esik a törvény 1. szakaszának A/a pontja szerint.

„Csutak Imre.” Ön mezőgazda-adós, a többit nézze meg a törvényt magyarázóban.

„230.915. sz. előfizető.” Ön mint városi adós esik konverzió alá, bár a háza falun van, de nincsen földje és nem földműves. Ezen az alapon minden tartozása a városi adósok kedvezményeiben részesül, hogy ez miből áll, azt olvassa el a törvényt magyarázóban.

„Vass Dániel, Szerkaja.” Ha a ház városban van, bejelentést kell tenni a járásbírósnál és kérnie kell a konverziót. Hogy a betéttel mi lesz, azt majd később meglátja, egyelőre ez sürgős, 6-án lejár.

„Pál Elek, Gelinea.” Mint falusi kiskereskedő, ha jövedelemaránya megvan, kérhet rendezést a törvénynek a mezőgazdákra vonatkozó szakaszai alapján, miután két hold földje van.

„D. Oklánd.” Miután a betét amugy is elveszett, egyezzek bele a beszámításba. Ha vagyona nincsen, ne féljen a végrehajtástól.

„Nyugodtas mérnök.” Ön nem közi a részleteket és így nem adhatunk pontos választ. Tessék elolvasni a törvényt és törvényt magyarázóat és miután városi adós, tegyen bejelentést legkésőbb május hó 6-áig.

Olasz-francia barátsági szerződés előtt

Franciaország már nem ellenzi Olaszország tervezetét a Dunai-államok megegyezésére

London, május 5.

A Morning Post római levelezőjének jelentése szerint Barthou római látogatása francia-olasz entente cordiale árnyékát veti előre. A Milánóban megkötött kereskedelmi egyezmény már a politikai megegyezés útját egyengette és Olaszország osztrák függetlenségi terve annyira kedvező benyomást tett Franciaországban, hogy most már

nem ellenzik Olaszország dunai terveit.

Franciaország után most már valószínűnek tartják a megegyezést a kisantanttal

is a Dunai-államok ujjaépítését illetően. Ennek egyik bizonyítéka, hogy rövidesen cseh kereskedelmi delegáció érkezik Rómába.

Anglia hajthatatlan a japán dömpinggel szemben

Runciman közölte Japánnal a behozatal megszorítását

Tokió, május 5.

Runciman angol kereskedelemügyi miniszter közölte, hogy úgy Anglia, mint a gyarmatok a japán behozatalt a legminimálisabbra szorítják, miután nem sikerült a kereskedelmi szerződést megkötöni.

Tokióban rendkívül megütközve fogadták az angol kereskedelmi miniszter közlését, ami már azonos a vámháború bejelentésével.

Detektívek és vámőrök terhelő vallomása Zelfi volt századosra, aki beismerte, hogy Csehszlovákia javára kémkedett

Felsőőr, május 5.

A törvényszék ma folytatta Roboz Béla elrablásának bűnügyét. A délelőtti tanúvallomásokkal telt el, akik kivétel nélkül osztrák detektívek és vámőrök voltak s mind terhelően vallottak a vádlottakra, Zelfi Jenő volt századosra. Vallomásuk szerint Zelfi már elfogatásánál igyekezett félrevezetni a nyomozó hatóságokat. Zelfi állandó közbeszólásokkal zavarta a tanúk vallomását, míg végül az elnök leint és rászól, hogy legalább most tegyen töredelmes vallomást.

A tanúk szerint Zelfi megmérgezte Robozt és úgy cipelte át a határon. Zelfi továbbra is tagad, beismeri, hogy kémkedett Csehszlovákia javára, de Roboz elrablásában ártatlan.

Egy másik tanu elmondja, hogy a határon rengeteg csempészet van, ahol teljesen veszélytelenül lehet átjutni, Zelfi ennek ellenére olyan uton vitte át Robozt, amely közvetlenül a vámőrök bódéi mellett vezet el. Az elnöknek arra a kérésére, hogy egy volt tiszt hogyan tehetett ilyen ostobaságot, Zelfi azzal válaszol, hogy Roboz választotta az utat.

Ezután ismét Roboz Béláné kihallgatására került a sor, aki a szemébe mondja Zelfinek, hogy mielőtt utra keltek, azzal nyugtatta meg a férjét, hogy nem tévedhetnek el, mert úgy ismeri az utat, mint a tenyerét.

A tárgyalást holnap folytatják.

EGALABB 10.000 ASSZONY használja és dícséri naponta Biri néni szakácskönyvét, mert többszáz kitűnő konyha receptje alapján, mindenki könnyen vezetheti a legigényesebb háztartást is: levesek, sülték, előételek és tészták, befőttek és savanyúságok készítésére egyaránt szolgál kitűnő receptekkel. De nem hiányzik belőle a halak fagyaltok sem, amint hogy megtaláljuk benne az az, mik a teendők a disznóölés körül, hogyan kell zöldseget aszalt, szappant főzni, kenyeret sütni, kávét főzni, veteményeket, káposztát télire eltenni, zsírt olvasztani és - puliszkát főzni. Egyszóval: felöleli a háztartás konyhai részének minden ágát, receptjei világosak, egyszerűek, mindenki számára érthetőek. A vaskos kötet ára tartós, kemény kötésben 100 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó.

SPORT-ÉLET

Sorsoltak Rómában!

A labdarugó világbajnokság tizenhatos döntőjében Románia Csehszlovákiával, Magyarország Egyiptommal kerül szembe

Róma, május 5.

A labdarugóvilág figyelme tegnap osztatlan érdeklődéssel fordult Róma felé... Sorsoltak a világbajnokságban!... Eldől, hogy kik kerültek össze az első fordulóban, de a világbajnokság egész sorsára döntő fontosságú a sorsolás, hiszen a sorsoláson nem utolsó sorban játszik szerepe a futballban!...

Rómában ugyan némiképpen „korrigálták” a sorsot azzal, hogy a döntő résztvevőit több-kevesebb igazságos elbírálással két csoportba osztották. Az „erősek” és „gyengék” csoportját azért állították, hogy az erősek nehezebb ellenfelet kapjanak.

szembekerüljenek. A két csoportot így állították össze:

„ERŐSEK”: Ausztria, Magyarország, Brazília, Olaszország, Németország, Argentina, Hollandia, Csehszlovákia.

„GYENGÉK”: Franciaország, Egyiptom, Spanyolország (1), USA-Mexikó, Svájc, Belgium, Svédország, Svájc, Románia.

A sorsolásban Romániának nem nagyon kedvezett a szerencse: Csehszlovákiával került össze. Nem legőszönhetetlen (a csehek nincsenek most bombaforgóban), de nagyon kemény dió. Aligha törhető fel... Magyarország könnyebb ellenfelet kapott

Egyiptom csapatában. Itt viszont kísért a párisi „egyiptomi csapás” rossz emléke... Utána valószínűleg Ausztriával találkozna a magyar csapat. Általában a döntő „első” része nehezebb ellenfeleket sürített össze, mint az „első”, ahol Csehszlovákia valószínűleg a döntőig jut, ha Argentina nem küldi profi csapatát.

A világbajnokság szervező bizottsága: az olasz Mauro, a magyar Fischer, a német Baumens, az osztrák Meisl és a holland Lotsy tegnap délután a római Ambasadortérben Mussolini és a diplomaták jelenlétében ünnepélyesen megejtették a sorsolást, amely a következő:

Május 27.

Torino: Ausztria—Franciaország.

Nápoly: Magyarország—Egyiptom.

Róma: Brazília—Spanyolország.

Firenze: Olaszország—(USA-Mexikó).

Bologna: Németország—Belgium.

Genova: Argentina—Svédország.

Milano: Hollandia—Svájc.

Trieszt: Csehszlovákia—Románia.

A döntőt A. és B. játssza le június 10-én valószínűleg Rómában. Az A. és B-vesztések a harmadik helyért június 7-én játszanak Firenzében.

Május 31.

1. Győztesek Milánóban.

2. Győztesek Torinóban.

3. Győztesek Nápolyban.

4. Győztesek Bolognában.

Június 3.

A-győztesek Rómában.

B-győztesek Milánóban.

Kisorsolták a Román Kupa „négyes” fordulóját

Bukarest, május 5.

A Román Kupa bizottság tegnap esti ülésén megejtette a Román Kupa „négyes” fordulójának vagyis az elődöntők mérkőzéseit. A következő párosításban kerültek össze a csapatok.

Phoenix—AMTE.

Universitatea—Olympia CFR.

Venus—(Ripensia—Gloria CFR győztes.)

Unirea Tricolor—UDR—Brassói CFR győztes.)

ROMANIA MINDEN ESETRE MEGY RÓMÁBA!

— nyilatkozta Davila őrnagy, a futballszövetség elnöki tanácsának vezetője. Románia tehát ott lesz május 27-én Triesztben, hogy kiálljon Csehszlovákia ellen!

VILAGBAJNOKSÁGÉRT!

A francia Marcel Thil tegnap este Párisban izgalmas finisben pontozással legyőzte a belga Gustave Rothot. Ezzel megvédte középsúly világbajnoki címét.

Segnyabb

BOLGAR—JUGOSZLAV MEGNEMTÁMADÁSI SZERZŐDÉS

Markovics Cincár szófiai jugoszláv követ Belgrádba érkezett, hogy Jetics külügyminiszterrel megbeszélje a szófiai látogatás részleteit. Jetics május hetedikén utazik Szófiába. Ellenőrizhetetlen hírek szerint Jetics utjának célja a bolgar—jugoszláv megnemtamadási szerződés megkötése.

ELHALASZTOTTA a katonai felsőbb revíziós bíróság Duca életfogytiglani fegyházra ítélt gyilkosainak felbontási tárgyalását. A május 23-ára kitűzött tárgyalást május 30-án tartják meg, mert a vaskos periratsomók és az ítélet indokolásának áttanulmányozása hosszabb időt vesz igénybe.

BECK LENGYEL KÜLÜGYMINISZTER május kilencedikén vagy legkésőbb május 10-ikén érkezik Bukarestbe és részt vesz a katonai díszszemlé.

Vasárnapi lapok

A B. L. V A S Á R N A P I M E L L É K L E T E

M. Hegyi Ilona (Budapest):

A VÉRMEZŐN

— Babetól jön? — kérdezte egy ötvenkörüli hölgy az első és második emelet között.

Öszintén szólva, nagyon meglepődtem. Először is Babits Mihály a negyedik emeleten lakik. Már most ugyan honnan tudhatta ez az asszony hogy honnan jövök? Ugyanis valóban tőle jöttem.

— És elfogadta a verseit? — kérdezett hevesen tovább.

Végre szóhoz jutottam.

— Nem, — mondtam szerényen, — nem szoktam verseket írni.

Most aztán a nő csodálkozott el módfelett:

— Nem szokott? — kérdezte hitetlenül.

— És Babitsnál volt és fogadta magát és nem kért tőle semmit?

— De, asszonyom, végre helyben vagyunk: igen, kértem tőle.

Erre megnyugodott és hosszan elmesélte nekem fia egész életét.

— Most beteg, — tudatta velem, — de nagy költő, nagy tehetség! Most felviszem a verseit Babitshoz és felolvasom neki! Tegye meg nekem, — kért kedvesen, — várjon meg lent a padon. És mondja csak, vajjon fogad Babits? És milyen ember? Kedves, ugye?

Megnyugtattam.

— Fogad! Persze, még hárman voltak az előszobában rajtam kívül. De fogad.

— Ó, mondja, kedves ember?

— Menjen csak nyugodtan.

Lementem a ház elé és leültem egy padra. A magam könnyűségével, hogy valóban nem kértem semmit, hogy nem akartam semmit, hogy csak egy könyvet tettem le nála.

Csak vártam. És jöttek sorban. Először a költő jött sápadtan és meggyötört.

— Na?

— Kettő tetszett neki. És éppen az nem, amelyiket úgy szerettem, pont az nem. És akkor felolvastam: Nézzé ezt a két sort! Nézzé! Hát nem érzi! Hát nem érti, hogy minden benne van! Hogy süritve, bolondul, erősen minden benne van!

— És Babits?

— Igaz, igaz, — mondta — és ezt is le fogom hozni, ha ragaszkodik hozzá.

De a költő nem ragaszkodott. Csak ült a padon mellettem, összetört, soványan és Krisztussal, mint egy mártír. Mint egy szent. És nézett maga elé és nem beszélt többet. Szép volt, mint egy szobor, mint egy márványba faragott vessző a vérmezőn. Mert ott ültünk éppen a vérmezőn, a Babits ablaka alatt. Egy mezőn, melyet valószínűleg arról neveztek el, hogy itt véreznek el a fiatalok nap-nap után és a negyedik emelet után.

És akkor megjött a költőnő!

Sápadt volt és olyan görbe, mint egy eltulozott kifli.

— Álljon egyenesen, az Isten megáldja magát, — mondtam és igyekeztem kiegyenesíteni.

De ő csak leült közénk szomorúan és halkan panaszkodni kezdett:

— Nem engedte meg. Írtam egy novellát, fel akartam olvasni és nem engedte meg!

— Nézzé, — szóltam egész szívemmel megrökönytetten, — nézzé, én kénytelen vagyok igazat adni Babitsnak! Az rettenetes, hogy ő csak ül, szegény, egy öröklás dolgozójában és akkor mindenki felolvass neki. Egy igazi finom asszony úgy tesz, mint én, felviszi a könyvét, melegen kezetrázza vele és lejön. Akkor aztán a könyvet félre lehet tenni, ha egyáltalán van még hely a polcon és ugyebár, az csak természetes, hogy soha bele se néz. De felolvassni? Örökké felolvassni?

Abbahagytam. Mert olyan véres volt ez a beszéd és körülöttünk a vérmező!

— Tudja mit? — mondtam halkan, — feláldozzuk magunkat és meghallgatjuk a novelláját.

Egészen felderült. Elolvasta és mi meghallgattuk. A sarki hordárról volt szó benne s egy emberről, aki megállt előtte és neki beszélt.

És még sok mindenről. Csak éppen élet-

„A hitlerizmus árnyai”

A nemzetiszocializmus megítélése a hamisítatlan katolicizmus szemponijából

Nyisztor Zoltán szenzációs cikke

A Kassán megjelenő Uj Élet c. folyóirathól, amely — mint alcíme maga mondja, — „az ifjú katolicizmus szociális és világnézeti folyóirata”, vesszük át az alábbi cikket. Szerzője Nyisztor Zoltán. Az a Nyisztor Zoltán, aki évekkel ezelőtt utódja volt a Szatmáron megjelent és hatóságilag betiltott Katolikus Élet című hetilap szerkesztői székében Scheffler Ferenc dr.-nak, az Erdélyi Lapok jelenlegi spiritus rectorának, szellemi és gazdasági főirányítójának. S ugyanaz a Nyisztor Zoltán, aki mostanában magyarra fordította Faulhaber müncheni biboros könyveit „Zsidóság, kereszténység, germánosság” címen megjelent prédikációit.

Nyisztor Zoltán ugyanugy római katolikus pap, mint Scheffler Ferenc dr. Jóléteig együtt működtek Szatmáron. Utjuk azonban szétvált. S most az egykori előd, az Erdélyi Lapok Schefflerje, tanulhatna az egykori utódától, az Uj Élet Nyisztorjától, megtanulhatná tőle az igazi katolicizmusnak a hitlerizmussal szembeni magatartása helyes megítélését. Mert erről tesz bizonyosságot Nyisztor cikke, amely a fenti címen jelent meg a kassai folyóirat legutóbbi számában s amelyet elsősorban a Schefflereknek és elvaskult követőiknek ajánlunk megszívlelésre. A mi tudunkkal is ez az a valódi, elferdítetlen és világos megítélése a hitlerizmusnak, amelyet a Vatikántól lefelé a Faulhaber biborosokon át egészen minden értelmes hívőig az igazi és őszinte katolicizmus vall.

Az elvesztett szabadság

Ime a figyelemreméltó cikk legfőbb részletei:

„Hogy a hitlerizmusnak vannak árnyai, azt mindenki: titkos rajongói és nyílt imádói egyaránt sejtették. Elvégre rohamcsapatok nem békés, pipafüstös politikához kellene és a barrikád-harcok, puskatűzzel és gépégyverekatozással, nem a nyugodt fejlődés eszközei. De hogy ennyi legyen az árny a hitlerizmus mögött és körül, hogy a fény csak titkon bujkálva, lopva tudjon magának egyszerű-egyszer részt a sötétben borongó árnyak mögött, azt a magyar keresztény közönség talán kevésbé sejtette. Szinte menekülni szeretnék a hasonlatától, de Németország e pillanatban tagadhatatlanul úgy fest, mint egy szörnyű csatatér.

Azoknak, akik a kor szeletől megcsapva, a diktatura gondolatért hevülnek, figyelmébe kell ajánlani, hogy a diktatura lényegénél, de még inkább gyakorlatánál fogva, a szabadság halála. A német fej és német szív ugyan mindig inkább a rendet és a hatalmat, a birodalom nagyságát és dicsőségét álmódta, de az egyéni, politikai, tudományos és sajtó-szabadságnak ekkora guzsbakötését, lábbal tiprását nem is sejtette. Külön borzalmas átka ez a népeknek és az egész emberi nemnek, hogy csak akkor ébred valamely kincsének a tudatára, ha már tartósan és pótolhatatlanul elvesztette. A szabadság is ilyen! Amíg megvan, mint a gyermek a babával, úgy játszik vele az emberiség: pofozza, rugja, tépi, marcangolja, nyakát-lábát tekeri ki, hogy aztán ha szét hullott s a szemétre kerül, keserű vérvörönyt keletkeztet. Ami az ember fizikai életében a mindennapi kenyér, a betevő falat, az a lélek számára a szabadság. Nagy, magaslatos közérdekek miatt, az állam létének végveszélye miatt el lehet venni rendcsinálás címen ideig-óráig, de államelvűvé tenni, arra tartósan, mindörökké berendezkedni nem lehet. Mikor már a betevő falat is hiányzik és millió tömegek az álomba altatott nyomora a fantázia legégetőbb színeivel már csak a mindennapi kenyérről álmodik, talán el lehet venni, vagy le lehet mondani önként a természet törvénye által diktált lelki szabadságról. Talán ez az oka annak, hogy Mussolini diktatúráját, amely azonban távolról sem olyan mindent-lenyitgöző, türi és türi tudja az olasz nép. Hitler azonban a diktatúráját a terror örökre ütőre emelt öklével fokozza s ezt a mindennapi kenyeret sem tudja megadni. Ezért türi olyan nehezen, feszengve, fogcsikorgatva, szemében fő-

lelmetes zöld lángokat villogtatva, a német nép.”

Cikke ezután következő részében a szerző megkapó tárgyilagossággal a koncentrációs táborokról, a zsidóüldözésről és a német tudományos, művészeti és irodalmi élet siralmas pusztulásáról, mint a hitlerista terror szembeszökő jelenségeiről ad összefoglaló képet, rámutatva többek között arra a hivatalosan megállapított tényre, hogy „a régi nagy folyóiratok, amelyek 40, 60, 70 ezer példányban jelentek meg, ma 3, 5, 6 ezer példányban tengetik sivar létüket.” Ezután így folytatja:

„A hitlerizmus terrorjának mindezeknél sokkal mélyebb és bensőbb kisértő jelensége: a lélek egyetemes nagy megtorpanása, szétziláltsága, cél nélküli forradalma és lassu elszorodása. Aki a tudomány, irodalom és sajtó berkeiben akár csak felületesen bepillant, azonnal megállapíthatja, hogy a világ büszkeségeként joggal elkényvelt német szellem haldoklik és az a mély, mindennek mélyére furódó német lélek kialvóban van...”

„Az ember azt hinné, hogy az ilyen nagy sorscsapások és katakizmák közepette a lélek talán az irodalomba menekül s ódák, vagy allegóriák mögött keres lelkesedésének, vagy gyűlöletének lecsapolást. Erdekes azonban itt is megfigyelni, hogy a diktatúrának, épp a lélekre rakott bilincsek miatt, nincs irodalma és nincs költészete. A forradalmaknak, valljuk be őszintén, mindig voltak énekes madarai, vagy legalábbis éles, dermesztő vijjongású vércsói, de a diktatúrának nincs. A hitlerizmusnak nincs irodalma. Az a néhány költemény és regény, amely az új szellemről inspirálva megjelent, csak a rohamosztagok sivar kaszárnyáiban kelthet örömet, a lélek, a művészet sírva fordul el tőle.

De a hitlerizmus legsötétebb árnya kétség-telenül az ezer éve lefolytatott s most sirjából mesterségesen életre injektált új, germán-pogány szellem. Hiszen ha a hitlerizmus csak politikai mozgalom volna, mint ahogy Hitler maga első és egyetlen írásában oly könnyen hangoztatja, akkor még legfeljebb a birodalom anyagi része menne át egy sikerült, vagy sikertelen nagy politikai kísérleten, amit vagy véglegesen eltűn, vagy előbb-utóbb leráz magáról a német nép. De az eleinte csak politikának szánt mozgalom most már utban van a világnézet felé. Követelőzően, nyersen, brutálisan, ősi hagyományokba és új mithoszokba öltözködve, főként a fiatal lelkek kavargására és lázongására számítva, mint világnézet, mint

egy új-germán megváltó népi hit akarja magát a lelkekbe belemarni és beleégetni. Veri és gunyolja a kereszténységet, szálsakként tépi ki belőle a legfontosabb alapvető dogmákat, hogy eszeveszett és minden tudományos alapot nélkülöző faji szemléletének világnézeti és vallási aláfestést is adjon. Igaz, hogy ezt nem Hitler csinálja és ezt nem Hitler gondolja ki. Igaz, hogy ez nem kormányprogram, talán még párt-politikai pont sem; de hivatásos lapjaik s a párt szellemi életének legfőbb orákulumai ezt sugározzák a mindennapi propaganda borzalmas erejével szerteszét. Ez a hitlerizmus legsötétebb, kétségbeesett, de egyúttal legértelmesebb árnya, mely előtt értetlenül és megzavarodva áll meg az egész kulturvilág. Legyünk csak őszinték: az ész természetes uton manapság csak a hithez, vagy a hitetlenséghez juthat el. Ha értelmet irányítani tudja az akarat, a hithez; ha ez a jóakarát, ami miatt a hit érdem, hiányzik, a hitetlenséghez. De józan ész ezer évek óta eltemetett, bárbar, pogány kultuszokhoz a logika útján el nem juthat! Ehhez már szellemi ebicsaklás, egy katasztrófális de- viáció, a szellem analfabétizmusa, vagy a többi kigyulladt lángja kell. Akármilyen groteszkül is hangzik, le kell írunk a kemény szót: a modern hitetlenség természetesebb, logikusabb és becsültebb álláspont, mint az ilyen pogány vallási kísérlet, mintahogy az ut is visszafelé — az elsőből nehéz és kemény, a másodikból csak valami csodától és kegyelmektől kísért új Bonifácusok által lesz lehetséges.

Az a szegényes balhit, vagy imbolygó romény, amely eleinte még sokakat, főként a ki-vállalókat fűtötte, vagy vigasztalta, hogy a hitlerizmus, vezérének színté a középkori asztetizmusig felfokozott erkölcsével, elsöpri és agyonitörja a kommuniztác által átlpántalt nagy istentelen mozgalmat s kiirtja és lecsapolja a Berlinben valósággal rendszerré kiépített perverz, erkölcsi lápot, hamar szétfoszott. A hirhadt mulatókat becsukták ugyan, az éjszakai orgiáknak véget vetettek, harcot indítottak a mondén divat és tánc ellen, hatalmi szóval elnémitották a jazzt, de helyette feltün-

Molnár Balázs:

KIÁLTÁS

Elég a futás, a rongy, a vétek,
a balfogások a szenvedések,
a nappalok megkínzó tusája
és a nehéz gondok éjszakája.
A gyűlölet és a számonkérés,
hazug szavakkal — hazugul élés,
talajt vesztve, tétován, félve,
folyton a lehetetlen remélve, —
megbicsaklattan, hitetlen — hinni
és örökre csak a terhet vinni,
panasztalan, néma megadással
és mindig mással törődni, mással.
A mosoly mögött a halál látni,
— elég volt tünni és nem kiáltni!
Csodára várni úgy, józan csendben,
s csalódni mindig az emberekben.
Elég volt pusztán a jót cserélni,
— most hagyjatok: élni, élni élni!

Már mind ott ülték a padon és halkan befelé véreztek, hogy igazolják a teret.

— De, asszonyom, — szóltam meg vigyan és udvariasan, — szó sincs róla, hogy csak Önnek tetszik a fia. Ha megismerem s ha valóban szép és huszonnyolcéves, nagyon meglehet, hogy én is így leszek vele.

Nevettek. Végül is tavasz van. Fiatalok vagyunk. És a föld gyorsan felszivja a kicsordult véreket.

zseni! Az én fiam!

És gyorsan felírta a neveinket, pontos címmel és ajtószámommal, hogy a fiának elmondhassa: írakkal ismerkedett meg és ime ezekkel!

— Mert a fiam, — folytatta, — nagy-szerű gyerek! Huszonnyolcéves és olyan gyönyörű! Vagy az is lehet, — szölt kicsit félénken, — vagy az is lehet, hogy csak én találok olyan csinosnak! — s gondolkodva maga elé nézett.

szaga nem volt neki s ez annál is erősebben megmutatkozott, mert körülöttünk éles életszaga volt a tavasznak.

— Ez szép! — mondtam bizonytalanul a költő és biztosan egy szót se hallott a novellából. — Ez szép volt.

Akkor ért le a hölgy, a mama, aki olyan lelkesen viszi fiacskája verseit.

— Nem engedte, hogy felolvassam, — mondtam panaszosan, — hanem ott hagyta nekem. Mert kérem, az én fiam, az egy

Antineuralgie

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, mig-
rén idegzsák, stb., ellen. Csakis
eredeti csomagolásban árusítják.
Minden dobozban az orvos
jelzésével ellátott 2
kapszula (ostya-
ban) van.

Kapható
gyógyszertárakban és drogériákban

tek és most már gátlás nélkül, egy rosszul ér-
telmezett fajbiológia prófétái tiündöklésében
szédelegnek az erkölcsatlanságnak a szabad
szerelemig, vagy magzatgyilkossáig gyuló
prófétái. Hogy a hullám honnan jön s merre
tart, most kezd megmutatkozni. Epp a napok-
ban jelent meg az összes német napilapokban
egy Göbbelstől írt cikk, melyet hatalmi nyo-
másra még az összes katolikus lapoknak is
szószent és főhelyen kellett közölniük. Már
a címe is suhancosan fenyegető és lényegesen
kihívó: Moral oder Moralin s már a címével
is sejteti, hogy bizonyos általánosan elfoga-
dott, vagy legalább is a néplelekben mélyre
ivódott erkölcsi felfogásokat akar, mint férfi-
hez nem illő, asszonyos rezdüléseket az új vi-
lágnezet erkölcstárából kiparancsolni. A cikk
igazán nem érdemi meg, hogy ismertetésének
bővebb helyet szenteljünk s ha talán megfo-
galmazásában még óvatos s a túlzott meghot-
rátkoztatást kerüli, az álaré nagyrészt már
leveti. Annyi gyűlölet, guny, rejtett tüszúrás,
nyílt ökölgapás zúdul belőle a kongregációk,
vallásos egyesületek s főként a szerzetesren-
dek tökéletességi eszméinek ismert életfelfoga-
sára s olyan meleg, szinte erotikusan kigyul-
adt szavakkal ajánlja fajtestvéreinek az élet
és ifjúság szent kiélését, a tánc, az ének, a hí-
vás, a szépség mámoros kelyhét, hogy az em-
ber szinte beleborzad. S mi lesz egyszer itt,
ha majd a nemzetiszocializmus minden álaréot
és fátylat ledob? Ha egyszer úgy megerősödik,
hogy nem kell többet sem katolikus, sem pro-
testáns egyházaktól és püspököktől elnézést,
türelmet, vagy kegyet koldulnia? S nem tu-
dom, miért volna különbség erkölcsatlanság
és erkölcsatlanság között, amiért az egyiket
hitetlenség és epikureizmus, a másikat fajbio-
lógia és egy népi ébredés diktálna is!

Hogy ezek az árnyak, amelyek a hitlerizmust
borzongva és borzalmat keltve körülültek, nem
mai kelettek, hanem már a kezdetek kezdetén
is szemmel láthatólag eltorzítottak, annak
bizonyossága a német püspöki kar, amely a nem-
zetiszocializmust egy heroikus, utolsó kísérlet-
ként, hogy megváltoztassa, vagy visszaverje,
tilalom alá helyezte. A tilalom ugyan azóta
megszűnt, mert Hitler törvényes uton uralom-
ra jutott, de a tilalmat létrehozó sejtések, meg-
gondolások és sérelmek nemcsak megmaradtak,
hanem beteljesedtek. És ezért meri az osztrák
püspöki kar, a német püspökök balul sikerült
kísérletétől meg nem riadva, hasonló forrada-
lomtól veszélyeztetett országokban a tilalmat
még élesebb és határozottabb formában meg-
szövegezni és kimondani.

S — fűzzük még hozzá mi — ezért kellene
ugyanazt tennie a mi katolikus papságunknak
is!

Márk Alexandra (Marosvásárhely):

G É P E K

Fekete népek,
acélosak, épek,
komorak, szépek
a gépek,
mint valami képek.
— Melléjük lépek,
örömbömből tépek
s üdvözlöm őket:
a törtéetőket.

BAROM

Lettem: barom,
van jászolom,
nyakamban istrang,
torkomban három hang, —
van egy alom,
hol alhatom,
fejem felett fedél,
nem ver az eső,
nem fuj meg a szél...

A vágy s a cél
csak a kazalig ér...
Gazdám arcát félve kémlelem
s mérlegelem,
hogy meddig lesz még
mit egyem...
Reggel az igát mosolyogva várom
EMBER. 1933.

Salamon Ernő:

ÜSD GYÁSZUNK TOMPA DOBJÁT!...

Felnyúló hegyek alatt,
ahogy halad, csak halad
bus hegyremenőkkel,
fekete kendőkkel
vékony munkást sirató
testvérek csapalja.

Mint a sir felett a szó,
lázító szó, zajgató,
amely felzúgatta
minden órán gyötröttket,
kiháználta, ültetke
nagy olajos öklét.
Mint a hegyről: Keljete
fell — ahogy dörög szét.

Mint az ágy, amelynek ép
most pötték el beleget
sárgán és halottan
s vigasztalan sürgaság-

ban hal meg a ház s az ágy
s nyög minden sarokban.

Mint a rab, ha hátra még
jó pár év s az életét,
mint a patkány éli szét.
Mint a fog, ha csikorog,
kéz, ha jár, vagy szem forog
és a test nem alszik.
Mint az éhség, hogyha szól
sebes, rossz mellet alól
és a pérbe hallszik.

Mint ez a szó: adjatok!
vagy ez, hogy: pusztuljatok!
Keserű. Kegyetlen.
Mint a lelkiismeret
puha gazdagok felett,
földön s az egekben.

Mint a szapora halál,
Ahogy szól, ha megtalál,
megtalál s megérint.
Mint a szíj, ha husba vág
s mint a hus, amelybe vág
s mint a csupapér ing.

Mint a megindult szurony,
az egyforma husokon
(ki ellene szól, rab lesz),
mint a gáz, vagy mint a pér
hogyha testvérvérre ér
és még pirosabb lesz.

Igy szólj a sirnál!

Ujjaid a hangszer
mely húrjait fogják!
Most ne vidámabb hangot!
Üsd gyászunk tompa dobját!

EGY POLGÁR VALLOMÁSAI

Írta: MÁRAI SÁNDOR

10.

Ilyen volt a ház, a lakás. Az ebédő ab-
lakából a szemközti nagy szállodára nyi-
lott kilátás, az egész országrésznek a leg-
hatalmasabb fogadója, ahol Ferenc József
császár és király is lakott és ebédelt
egyszer, mikor ezen a vidéken tartották a
hadgyakorlatokat. A szálloda első emele-
tén, szemközt ebédlőnk ablakaival nyi-
ltak a „császári lakosztály” ablakai s egy-
szer, mikor öcsém sarahban megbetege-
dett, mi is aludtunk abban az előkelő
szobában s egész éjjel nem birtam le-
hunyni szemem az izgalomtól. A fogadó
vendéglőjét egy vörös korcsmáros bérel-
te, akit a császár-látogatás arra ösztön-
zött, hogy illetlenül borsos számlát nyujt-
son be a kabinetirodának; különösen a
halat drágállotta Ferenc József utimar-
sallja s leholdta a sárga földig a pénz-
éhes korcsmárost, aki ilyen szegényen bo-
zott a városra. A fogadó étterméből nyi-
lt a hatalmas szála, ahol a hangversenye-
ket, felolvasásokat és megvibálokat tartották,
meg a helyi tánciskolák „próbabáloit”,
ezeket a kölnivizszagu, fodros, zavaros-
emlékü gyermekmulatságokat. Táncra
és illemre a szálloda egyik emeleti, kisebb
termében oktatta a város ifjúságát a sán-
ta, öreg táncmester s hódítóan elegáns,
fiatal segédje, Tóth ur, aki tetőtől-talpig
valamilyen fahéjszagu parfümmel locsol-
ta magát s talán ez a nagyon erős, ellen-
szenves szag okozta, hogy féltam tőle,
nem fogadtam meg tanácsait és nem ta-
nultam meg táncolni soha. A teremben
gázlámpa égett s a kis táncosnők lobogó
szalagokkal röpködtek az örökké lehan-
golt zongora hangjaira, „boston” volt a
divatos tánc, de tanultunk különös pol-
kákat is, például tirolit landlert. „Ime né-
hány mozdulat, melyre szüksége lesz az
életben!” — mondotta Kinsky ur, a szánta
táncmester a boldogtalan balladáis növen-
déknek. Fekete zsakettjében fűgőn ug-
rált a „város jobb családjaiknak zártkörű
gyermekcsoportja” közepette s szemléte-
tően mutatta be a mozdulatokat, melyek-
re szükségünk lesz az életben. Az egyik
„mozdulat” — Kinsky ur eredeti kreá-
ciója — örökre emlékembe vésődött: a
táncosnő hátulról közelítette meg tánc-
osát, lopakodó, bakkecske-ugráásra emléke-
ztető lépéssel s hol jobbról, hol balról pil-
lantott előre a háromütemes lépésben ide-
edaringó és szemérmes várakozással vi-
gyorgó partnere arcába. Pomádészag,
gyerekhaj-szag, fiatal testek izzadság-
szaga s az örökké szívárgó gázlámpák
szaga keveredett el ebben a teremben
Tóth ur fahéj-parfümjével s adta össze
mindenestől azt a soha nem muló izga-
lom-élményt, azt a szerelem-illatot, mely
ma is megcsapja orromat, ha háromütemű
polka-ütemet hallok valahol.

Az ebédő ablakából látni lehetett azt a
nagy, kockakövekkel kirakott teret, ahol
a fuvarosok és vásárosok gyűltek össze
minden reggel. Színes, rikító kép volt ez,
mint valamilyen ázsiai vásár. Ennek a
térnek a sarkán zendült föl minden dél-
ben, ablakaink alatt, a temetési menet
circumdederunt me”-je, vagy a katoná-
temetések gyászindulója, melyet a rezes-
banda fújt. A városi halottakat idáig ki-
sérte csak gyalog a papság, itt beszentel-
ték a koporsót, a pap, a fáklyavivők és
a gyásznép kocsjára ültek s a gyászdíszbe
öltöztetett, fekete struccotollas papirák
innen már gyors ütemben robogtak to-
vább a halottaskocsival a köztemető felé.

Pontosan déli két órakor, gyermekkorom
hosszu évtizedén át minden délben, mi-
kor a szobaleány behozta a tésztát, fel-
harsant az ablak alatt a gyászinduló, hal-
lottam a pap panszos énekét, latin sza-
vakat, a katonazenekar öblös, recsegő
gyászhangjait, — s minden délben két-
ségbeesés és szomorúság facsarta meg a
szívemet, melyet nem éppen a halál ért-
hetetlen és kegyetlen titka váltott ki be-
lőlem, hanem anyám merev pedagógiai
elvei, aki egyszer s mindenkorra megtil-
totta, hogy mindenféle szedlett-vedett, ide-
gen halottak kedvéért felugráljunk az
asztaltól. Ha katonát temettek, másfél
óra múlva megint csak elmasírozott abla-
kaink alatt a rezesbanda, de most már
vig. ropogós dallamokat játszott, mintegy
hirdetve „az élet diadalát a halál fölött.”
(Egyik nevelőm értelmezte így a temető-
ből visszatérő honvédeknek jókedvét.)
A katoná-temetések díszes parádéja egy-
időben sok bakát csábított az öngyilkos-
ságra; érzelmek parasztleányek megirták
bucsuveleikben, hogy megirigyelték a
díszesen eltemetett falubeli bajtárs tisz-
tességét, ők sem maradtak alul a virtus-
ban s követik a jópajtást a halálba s ké-
rik a családot, jóismerősöket és komasá-
got, ne sajnálják a fáradságot és kísérjék
ki őket is a rezesbandával a temetőbe.
Valóságos járvány volt ez egy időben a
bakák között, akik vetélkedve lötték
agyon magukat szolgálati fegyverükkel,
hogy a falubeli Borcsa láthassa a zene-
karos parádét, amellyel bakáját a teme-
tőbe kísérik. A katonai hatóságok később
letiltották öngyilkos bakák temetéséről a
zenekari- és diszkiszeret. A járvány eny-
hült, a bakák meggondolták, érdemes-e
zene nélkül temetkezni?

A nagy tér egyik földszintes házában
kitűnő, savanykás helmeci bort mértek,
„Az arany képzelődéshez” címzett koc-
sában, mely naphosszat tele volt fuvaro-
sokkal. Gyermek-paradicsom volt ez a
tér. Délig főztek a lacikonyhákban,
báránysüveges, tatár pofák álldogál-
tak itt a vásáros szekerek mellett, birká-
borsubában, ostorral kezükben rendithe-
tetlen méltósággal és türelemmel; abauji,
borsodi, zempléni és gömöri fuvarosok,
akik elcsászáltak idáig szezoncikkeikkel
meg nagyvásárral, aztán halinacsizmas,
kerekkalapos, bőrtüszös tót szekerek,
akik fát, gomolya-sajtot, juhturót, édes
brinzát s birkagyomorba töltött keserű
gomolya-sajtot árultak. Ezen a téren
ütöttek fel sátraikat a vándorcirkusok,
itt építette otthonát városunkban az első
„biograph”, a mozgóképszínház, mely vá-
rosról-városra vándorolt szegényes műso-
rával, „saját áramfejlesztő villanytelepé-
vel”, saját kikiáltójával. „Salamon király
felemeli a jobbkezt!” — kiáltotta a sötét
biograph nézőterének egyik sarkából a
kikiáltó, s csakugyan feltűnt a reszketős
képen egy homályos alak, aki kezét moz-
gatta. A filmek nem sokat törődtek a
szárokkal, rendezővel, diszletekkel, igaz,
a közönség is szerényebb volt, beértük az
egyszerű csodával, lélegzetviasszafajtva
szemléltük, amint a halott kép életre kel
és mozog. Ez a tér, ez a nagy, négyszögle-
tes tér, mindig telítve volt izgalmas látni-
valókkal. Itt vonultak fel a kóklerek, a

költőtanácsok és vándorló bűvészek, itt
ütöttek sátrat a hippodronok és panopti-
kumok, ahol látni lehetett a magzat fej-
lődését és XIII. Leó pápát a halottas
ágyon, élelnagyságban, agonizáló állapot-
ban, — a halászáptát pápa viaszkeblől
szellemes szerkezet pihegettette s a haldok-
ló aggyasztán rémképpel sokáig álmod-
tam. Itt láttam az első menaszériát, mely
rettenetesen lesújtott, itt láttam először
élőlényt rabságban, rács mögött s a lát-
vány elbírhatatlannak tűnt, sértette igaz-
ságérzetemet s mozgalmat indítottam la-
kóházunk gyermekei között az „állatok
megszabadítására.” Ezen a téren láttam
az első osztályharcot, vagy legalább is
annak valamilyen primitív, öntudatlan
fellobbanását: egy vasárnap délután ösz-
szeverekedtek a téren ögyelgő kubikusok
az egyik vállalkozó pallérral, aki lecsi-
pett valamit munkabérükből, a rendőrök
segítségére siettek a szorongatott kabátos
embernek, a téren ögyelgő, korzózó ba-
kák a rendőrök ellen fordultak s a csiri-
csaré parasztlány-szoknyáktól és kemé-
nyített fejkendőktől színes, feketegubás
paraszttokkal s uniformisos bakákkal
megtömött tér egyik sarkában rövid idő
múlva ömlött a vér, görbe bicskák és ba-
jonettek villantak, senki nem tudta már
miért és ki ellen támad, mintha valami-
lyen ós diu lobbant volna fel, melynek
nincs is szüksége ürügyre... A lakás er-
kélyéről néztük ezt a különös „forradal-
mat”, melynek a kivezényelt csendőrszá-
zad megjelenése vetett véget; lobogó ka-
kastollal, fehérkesztyűsön, vállukon fegy-
verrel és feltűzött szuronyal, elegáns, üte-
mes léptű meneteléssel közeledtek a
csendőrök s mielőtt rohamvonalba fej-
lődhetek volna, megürült láttukra a tér.
Emlékezetes délután volt ez. Ugy rém-
lett, az emberek nem értik meg tökéleto-
sen egymást, rettenetes harag dul közöt-
tük, melyet csak lepleznek ideig-óráig
s mindaz, amit eddig láttam, a nagy tér
érdekes látnivalóival, minden, amit szép
lakásunk ablakából be lehet látni, káprá-
zat csak s azon a délutánon láttam elő-
ször a világból valami „igazit.” Így érez-
tem.

A napsütéses május derűje
enyhíti azokat az erős és
vad színeket, amelyekkel

Kovács György

lapjaink fiatal belső min-
katársa

Varjak a falu felett

című regényét megírta. —

A regény május 6-
5-én jelenik meg

és minden bizományosunk-
nál átvehető.

Molnár: **Liliom**
 Loti: **Izlandi halász**
 Zola: **Nana**
 Hugo: **A nyomorultak**

A művészet ragyogó lángjai és sivár árnyai a francia vásznon

Páris, május 5.

Az európai műveltségnek az a köztudata és közakarata, amely Párist — szemben a könyvmáglyát rakó és testrajongó többi fővárossal — még mindig jellemzi, néhány nagyszerű filmet termelt ki Franciaországban. Az irodalmi anyagnak vászonra vitele merész próbálkozásnak számít még: a költő lángoló szellemét a hangosfilm nem adta eddig nemesen vissza. Háborúval, halottakkal, őserdőkkel, vadállatokkal, emberevő négerrel, utcanőkkel, gyanús mulatókkal és detektívekkel születtek már kitűnő, érdekesítő filmalkotások.

De ott, ahol a teremő művész gondolatait, képzetét, mákonyát kellett volna megéleveníteni, tehetetlen és ostoba maradt a celluloid-szaig.

A hangosfilm nemcsak művészi teremtésre, de művészi utánalkotásra is alig-alig volt képes. S néhány új film nyomán Páris önértékesen könyvelheti el az érdemet, hogy a vászon és a művészet lesterjesztésében uttörő munkát végzett.

A „LILIOM”.

Molnár Ferenc álomszerű játéka, amely az író egymagában is megvédi a divatterület agyonbírálát ellen, Páris három nagy fényjáték-színházában került műsorra egyidejűleg. A „Liliom” már a külföldi színpadokon is jelentős változásokon ment keresztül: a pesti jancsiliget nem volt sem regényes, sem vonzó, sem érdekes a magyar határokon túl. A darabot tehát mindenütt helyi színekkel festették át. Liliomból, a hamisítatlan és szenvedő pesti „srác”-ból Pallenberg annakidején, felejtethetetlen lendülettel, nagyszájú s durva vágású porosz „Schurke”-t csinált, míg most a francia filmváltozatban, Charles Boyer rokonszenves és szívbarát párisi apaccsa költötte át a pesti hintáslegényt.

Charles Boyer, miként Pallenberg is, alkotó művész. Tehát nem rontotta el és nem hamisította meg Liliomot, hanem csak alkalmazta, Molnár alakjának mesészerűségét, drámaiságát, megrázó szenvedélyességét és gyöngeségét nem veszítve semmit a filmszalagon.

A környezetnek a francia viszonyokhoz való átgazdagítását Fritz Lang, a főrendező oldotta meg. Az eredeti darabból nem sok maradt: de az egész mégis a régi, csodálatos, pesti Liliom. Madeleine Ozeray és Florélie igazi, szomorú, véres Marika és Julika. S az éjszakai Páris, ahogyan a mennybeszáló Liliom látja, millió fényugrással, végtelen és ragyogó utakkal, énekeszők, színes vízsugarakkal, százezernyi rohanó kocsival, zajjal, kürttel, bajjal, bájjal, elragadtatott lázban, nos, ez persze Páris.

De egyben az a régi, lovasutas, omnibuszos, petróleumlámpás Pest is, amelyben Molnár Liliomot megköltötte s amelynek álmodta.

„A NYOMORULTAK”

Hugo Victor regénye három részben vetítődött vászonra. A másodikról és a harmadikról nem lenne érdemes hosszabban írni. Az első viszont a legsűrítőbb művészet, amit film valaha is kifejezett: a finom regényesség, emberi soroknak lélegzetfójtó ábrázolása, az események viharzó rohanása a társadalom és erkölcsfestő, ami Hugo végtelen képzetét jellemzi, e filmen fogható, látható és hallható. „A nyomorultak” első része a legtükrözősebb film, amelyet az európai termelés, az orosz darabokon kívül, valaha is előállított.

A főszerepet Harry Baur játssza.

Aki mindig igaz művész, arra már akkor is nehéz szavakat találni, amikor a legélményszerűbbet alkotja:

„AZ IZLANDI HALÁSZ”

Mily kitűnő mese Pierre Loti regénye a film számára! Breton halászok, a végtelen tenger, a természet ősi erőivel küzdő egyszerű emberek és Gaud-nak, meg Jann-nak szerelmi regénye. A boldog küzdelem, amíg Gaud Janné lesz. S a szörnyű vég, amikor Gaudot elnyeli a gyűlölködő óceán.

A mese és a szöveggényv azonban nem elég a művészethez. A rendezőben alkotórónak kell lenni. Újból költeni azt, amit az író egyszer már megköltött. Pierre Guértais, „Az izlandi halász” rendezője nem poéta.

S ezért hiába írtssza Marguerite Wei-

tenberger Gaud-ot, Thomy Bourdelle Jann-t s Ivette Guilbert Moan nagyanyót, hiába nevük és művészetük, nem segíthetnek. „Az izlandi halász” könyvben klasszikus regény.

Vászonon csak modern film.

A „NANA”.

Zola regénye, a második császárság összeomlását vetíti az olvasó elé. Az embe-

rek, a légkör, a környezet, az irányzat, a megírás: minden e második császárságé.

Történelem és művészet együtt.

A filmen megmaradt belőle a váz: a mese. S egy kenderszőke, ragyogó szemű, festett kirakathaba: Anna Sten.

A Zola-családnak igaza volt, amikor tiltakozott a filmesítés e módja ellen.

Ez a film nem Zola. Hanem az ellenségei.

(m. i.)

Vízfakasztás a levegőből

Ha Mózes vizet facsart a sziklából, alijában véve nem szabadna csodálkoznunk azon, hogy egy belga tudós, Knapen mérnök, viszont kutat fur a — Szahara levegőjébe. Mégis, azt hisszük, kevés olvasónk fogja első pillantásra elhinni, hogy itt észszerű, elfogadható dologról, nem pedig valami újabb, tudományos mezbe öltöztetett szélhámoságról van szó.

Vegyünk azonban kissé közelebből szemügyre a dolgot, mindjárt más világításban tűnik fel az egész. A levegőben látható vagy láthatatlan párák, gőzök alakjában rengeteg víz van, ebben senki sem kételkedik. Kód, felhő, mind a levegő vize, hó, eső, dér, harmat a levegőből jön, oda a Nap jóvoltából kerül, mely párolgató erejével a vízpárák egész óceánját emeli a földről a magasba.

Mármint, megleghen a testek kiterjednek. A levegő követi a jó példát, kitágul és is kiadósan megtelek nedvességgel. Ez a légi víz most láthatatlanul lebeg benne. De csak addig, amíg a levegő egy bizonyos hőfok alá nem hűl. Amint elérte ezt a határpontnak nevezett hőmérsékletet, térfogata összehúzódván, telítetté válik vízgőzzel s ami már nem fér el benne, az cseppek alakjában kicsapódik.

Dávid István:

A Goncourt-díjas író és a kínai forradalom

I.

Amikor André Malraux a kínai forradalomról írt regényével megkapta az 1933-as Goncourt-díjat, akár az államsorsjáték főnyertese, vagy a Tour de France bicikliversenyének bajnoka, nem térhetett vissza addig emberi magányába, amíg a sajtóra rá nem bízta pályaképes jelmondatát. Az övé csak ennyi volt: „Na, végre, vásárolhatok még egy benzintartályt!” Mesterkéltan gyakorlatias, sőt szinte üzleti mondat ilyen fennkölt alkalommal. De azok előtt nagyon is őszinte, akik Malraux világviszonylatban kőbor egyéniségét munkáiból megismerték. Megértik a helyzetváltoztatásnak ama ördögét, ami a mai nyugodt irodalom komoly és sarlatán nagyságaiba szállt.

André Malraux, úgy írják a lapok, már Arabia sivatagjai fölött repül, felfedező uton Sába királynő mesebeli székvarosa felé. S ha csakugyan az arab legendák nyomán holmi eltemetett Trója szállotta meg a képzetét, ez a tény csak kiegészítő a legtöbb, társadalmi formáival meghasonlott polgári író ellentmondásos arcaként. Szíve a napvilágra törő tömegké, de elég egy torpanás, hogy kalandvágyát régi civilizációk egy-egy halódó szigete cíjse varázsaiba. Inkább állhatatlanság, mint menekülés ez: csapongás mumiák és kulik világa között. De nem kétséges, hogy valamint a példabeszéd szőlő-örökösei nem az elrejtett kincsekre, hanem egy munkásélet eredményére leltek, Malraux is majd egy sereg nagyon is

mai élménnyel fog visszatérni az arabok világából. Ki tudja, nem a találgatások sorát akart-e csak holtvágányra terelni ezzel az egész Sába királynő-históriával?

Malraux nem üvegházi író, de nem is globetrotter. Sőt mintha a kalandorságot is csak azért vállalta volna magára, hogy megközelítse a barrikádok és gépfegyvertűzek vonalait mögé, vagy a sivatagok mérhetetlen magányába szorított valóságot. Végső célja azonban a művészet: a megörökítés, s ha a nagy világot nem négy fal közül nézi, viszont azt sem lehet róla mondani, hogy a beidegzett történeteket óceánjárók túlkörtermei s hálókocsi váncosai tompítanak benne szalonképessé.

Mert például a diplomáciába cseppent Paul Morand annak idején azzal foglalkoztatta az olvasóközönséget, hogy „egzotikus” szerelmi kalandjain át nyitott panorámát a háború utáni európai államok zavaros politikai életébe. Most pedig egyenes uton odajutott, hogy gyakorlati tanácsokkal látja el a francia gyarmati imperializmust, a kitermelés további lehetőségeiről s a bennszülöttek szelídítéséről, mialatt ványadt érzékekre ható fűszeres leírásával a gyarmati idegenforgalmat igyekszik „ellendíteni...”

II.

Természetesen finomtollu dilettantizmussal ma célirányosabb az európai civilizációval rendszabályozott gyarmatokról írni, mint az

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle
ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

egyik rázkódtatás után a másikon átmenő Kínáról. A különböző kínai expresszek filmen is népszerűsített kalandjai óta a Felkelő Nap birodalma nem valami csábító a Cook-iroda gondozó és ringató karjaira bizott világkörűl utazók számára. Színes élmények keresésénél komolyabb érdek kell ahhoz, hogy írói szárdékkal fölkeressék és dilettantizmusnál súlyosabb utibagás.

Blasco Ibanez pl. kínai leírásaiban teljesen sikertelenül igyekszik művészi érzékét érvényesíteni. Jóformán egyetlen jellemző képet örököz meg egész könyvéből s annak sem ő járt utána, hanem maga a kínai élet rontott vele a nagyuri utazótársaság elé.

Egy állomásjelent az egész. Különköcsijukat kitalált a pályandvar külső végébe. Szöveg drótháló huzódik előttük s azon túl rongyosan, mooskósan rajzanak szárai a csont és bőr kínai nyomorgóknak, a kerítésen sebesen mart tenyerekkel, egymást préselve, taszítgálva. Az utasok szíve (vagy türelme, esetleg féltelme) megindul a látványon s pénzdarabokat hajítanak oda, mire kitör az élet-halálharc a pokolias tömegben. Az érkező katonai őrség kiemeltlen balesésséggel igyekszik elverni a koldusnépséget, de az előkelő idegenek kérésére abbahagyják. Folytatódik a jelenet a pénzdarabokkal. Az üttegek majd csak azután, ha a szalonkocsi eltűnt a láthatáron.

Ime egy kis szándéktalan kipillantás „a kerítésen túlra”. A többi Blasco-Ibanez utikönyvében festői leírás, a szálló előcsarnokának üvegtáblái mögött továbbhímtett gondolatok sora, vagy kalauzszerű történelmi utalás.

Ennél sokkal többet adott Bertrand Russelnek emlékeztető könyve. Ő már a kínai társadalmi problémákhoz is értett valamit s nemcsak a széphez szokott szeme kísérte el. Russel, bár bölcselkedett a forradalmon is, de a jelenségeket csupán történelmi példákkal kísérte s elvont összegezésükben tártá elénk. A kínai gondolkodásmódot pedig valami követőre méltó külön lényegnek fogta föl, áthidalva tespedő évezredek és forrongó jelent egyaránt. Nem látta be, hogy amíg a tömegektől évezredekig elzárt emberi életlehetőséget, a sajátos kínai kaszt-műveltséget, lehetett egy lappon tárgyalni, viszont az utolsó évtizedek Kínája mind szélesebbkörű, új, meg új elindulásokkal, rakétaszerű robbanásokkal van tele.

Russel ugyanabba a hibába esett, mint a fasiszmban még tápot nem lelt, elesüggedt, háboru utáni Európának „gondolkodói”, mikor az „ázsiai lélek” nyugalmát mint valami eszményt állították a zaklatott, ábrándjait vesztett értelmiség elé. Ázsia azonban nem az az évezredekben számoló bölcs kényur többé. Igaz, hogy lehetőségekben gazdagabb, elhasználatlanabb valami, mint az európai „civilizáltság”. De lefojtott, szűzi társadalmi rétegei Európának is vannak. Ázsia itt is van a mi hegyeinkben, a mi falvainkban: elnyomottságával, évezredek elmaradottságával, nagyszerű életlehetőségeivel. S viszont Ázsiának is megvan a magát többszörösen kiélt uralkodó rétege.

III.

André Malraux nevével Trotszkij egyik politikai könyvében ismerkedtem meg először. Furcsának tűnt előttem, hogy egy mai polgári francia regénynek társadalmi jelentősége legyen s hogy egy disszidens forradalmár szükségnek lássa igazát hosszú oldalakon át védeni vele szemben.

A könyv elolvasása meggyőző volt, hogy kivételesen ezeknek az eseményeknek éppen a regényíró volt az éltetője, míg a valamikor aktív forradalmár szerepe az egyszerű vitaközövévé zsugorodott. A könyv címe: Les Conquérants.

— A hódítók. Különös mű: nem világnézet hasonlaja s mégis a valóság-ábrázolás szinte százszázalékos benne egy olyan tárgynál, amelyhez

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR

május 4–14.

Budapestre: április 27–május 14-ig.

Visszatér: május 4–május 20-ig.

50%o-OS utazási kedvezmény a vásárigazolvány alapján.

hasonlót az európai polgári irodalomban ma csak elhallgatni, vagy eltorzítani lehet. Tények és emberek művészi tükrözése, de olyan tények és emberek, amik megmérhetetlen messzeségbe esnek a polgári írói műhelyektől, nem annyira földrajzi távolságuknál, mint ellentétes szenvedélyeket ébresztő jellegükkel fogva. Naplószerű, kihagyásos, lüktető írás. Nem tudni, mi a hű, mi a hajszerű pontossággal megtörtént és mi az összevont kép benne, de az egészben a történelem élő szele fúj felénk. Napló, de a leíró egyén nem egy elhatárolódott akarat, amely mellett elmosódnak a személyt ki nem domborító események, hanem egy mindenütt szerényen, de a legalkalmasabb szögletben meghúzódó lenese. Ritka fényű és tisztaság, amely észrevétlenül kapja át a suhanó valóság leglényegesebb, legkifejezőbb oldalait. Ez az elmosódó egyén, szinte végzettszerű figyelemmel, légkört varázsol az összeüszőtt dolgok köré.

Ma, amikor az u. n. pártatlan, csak művészi követelményeket tekintő irodalomnak társadalmilag oly kétértelmű szerepe van, ma, amikor a harcos irodalom a társadalmilag még ki nem forrott földrészeknek a korkövetelménye, Malraux regényét hamarjában nem tudjuk hová skatulyázni. De az a valóság, amit ő tár elénk, tisztára művészi célzattal, egymagában is annyira a feltűrést ösztönzőkért pártján van, hogy láttára kielégül a legbuzgóbb haladó szándék és megszállottan a reakció legeszményibb köntösbe bújtatott arca is.

IV.

Nem árt ebből a személytelenségből kihálasznunk az író, miután nincs miért kétségbevonunk könyvében elsősorú adatait. Indokainba telepedett francia kereskedő-család sarja, így már ifjúsága is természetesen megoszott a szűkebb francia pártia s az ázsiai rettenet valóság szemlélete között. Polgári eredete ellenére már akkor megláthatta a társadalmi erjedés utnak induló áramlatait ezen az anyaföldjénél erősebb ellentétekkel szolgáló földrészen, mikor odahaza a francia irodalom még ártatlan stilus-forradalmak ellen emelt bárrikádozott. Független, kóbor szelleme tevőlegesen is odavitte a háború után a kínai forrongások gyújtópontjába, Kantonba. Nem mint jámbor utazót, vagy valamely érdekes csoport előretolt őrszemét. Nem, — vitte a szellem nagy kalandkeresése, a valóság titkát kutató író ösztöne.

Már ifjúságában beszélt a kantoni nyelvet s most barátai kapcsolatait összehozták a forradalom Szun-Jat-Szen nyomain haladó 1925-ös táborokarával. Ezekről a fantasztikus és mégis nagyon emberi „központi lényekről” s a szervezkedés, kiteljesedés és összeroppanás távlatáról ad csupafélt-képet. Csak azt sajnáljuk, hogy olyan futólagos, sziluettzerű minden s a nagy kínai proletártömegek hullámlásait nem vetíti előnk. Nincs a regénynek tömegméréte. És nincs „regényszerűsége”, azaz a monumentális tárgyhoz monumentális, mindent átölelő boltozata.

Ez a könyv volt az első észleleteinek eredménye. Lassanként mélyülnek a kapcsolatai a forradalom igazi valóságával is, nemcsak az író, az idegközpontok gépszerű zakatolásával. Mult évben megjelent regénye: „La Condition humaine” már ennek az elmélyült valóság szemléletnek, s a kitágasodott, sokszori élményeknek a gyümölcse volt. Annyira meghaladta a francia átlag regénytermelés méreteit, hogy a Goncourt-díj szinte szükségszerűen hullt eleje. Már első regénye is több volt a riportregénynél, meglátásbeli és lekötő formai értékeivel fogva. Most, hogy Malraux otthagya a naplószerű alakot s személytelen, epikus keretbe öntötte élményanyagát, a valóság érzékeltetése is egyetemesebb és megrendítőbb lett nála, az emberábrázolás pedig mélyebb és igazabb. Az európai hagyományos regényirodalom értékei nem vesznek el itt, sőt mintha elbeszélő és lélektani szempontok így, összegezve jutnának csak igazi jelentőségükhöz. Egyszerű lélekzúdások és erőteljes tömegmozgalmak nagyszerű szintézisbe vegyülnek.

Itt már a kínai forradalom második nagy fázisánál vagyunk, az 1927-beli Shanghai-i eseményeknél, Shang-Kai-Sek árulásánál, a forradalmasított tömegek remegésbe hozó utvesztőjénél. Találkozott ad az élet ezer oldala. Az elnyomást takaró avas mandarin-bölcselet s a történelmi dialektika tanításainak cselekvésre ösztönző, revelláló hatása. Politikusi fehér és sárga tökések s millióknak minden emberi nyomor nál mélyebb vegetálása. Pénzkalandorok és életük roncsait mentő más európai egzisztenciák. Utolsó vércseppükig kitűző forradalmi káderek és zsakutcába törő, kétségbeesett anarchisták. Emberi korlátaikat meghaladó hősök és ópiumba fuló rezignáltak. És tömegek, állati sorban tartott tömegek, amikben a küzdelem felcsillantja emberi méltóságuk tudatát.

Mindez mégsem ríktó mozaikban, hanem a legteljesebb szerkezeti egységben. Nincs főhős: a kínai forrongó jövő ügye az, ami mintegy kollektív lényként izgalomba hozza az olvasót. Alakok, akiknek minden szívedobbanását érezzük, de nehéz lenne egyet is kiragadni közülük, hogy ne merüljön fel végtelen távlatokban az egész kínai valóság.

Európai és intellektuális szemléletünket talán még egy mű sem hozza ennyire kapcsolatba egy civilizációtól ily távol álló világgal s egyik sem érezte meg ennyire a gyötrelmesen bár, de mégis feltartóztatatlannal kikristályosodó, jövő nagy emberi egységét.

Asszonykérő

Mutató a B. L. és Népujság
áprilisi ajándékregényéből

Alább egy részletet közlünk Kovács György: „Varjak a falu felett” című regényéből, amely a B. L. és Népujság áprilisi havi regényajándéka lesz. Aki elolvassa ezt a finom tollal, de mégis markánsan megrajzolt falusi képet, a melynek cselekményéből a legforróbb emberi szenvedélyek izzanak ki, — annak már nem kell ajánlani ezt a regényt.

A menyecske enni adott a disznóknak s türelmesen várta a vályu mellett, hogy elvégezzék az evést. Pedig erősen hideg volt.

Ezek az állatok még a férjéről maradtak. Le kéne vágni őket, — gondolja néha, — de aztán a következő gondolatával megkegyelmez nekik. Mert az urára emlékeztetnek, akit odaült a fa. Kiss Eszter hangosan felcsattan a erőszakosan fejt le derekáról a Mihály kezét:

— Haggyon nekem békét!... Minek magának parasztmenyecske?... Menjen az uri ringyókhoz, menjen oda, ne tapogasson itt engem...

— Nonó, lelkem, — kacag vissza Mihály s ismét csak körbefonja karját az asszony derekán. Az kifordul belőle, ügyes, eleven mozdulattal.

— Hát mégse?
— Nem!
— Miért nem?
— Mennyen az urakhoz!
— Pihá! — s lekötött Mihály a hóba.
— Pökhét...
— Te, Eszter, az istenedet!
— Mi az? Mit akar?
— Te mit tartod úgy magad?
— Csak. Mert én ilyen vagyok.
— Nem vagy te dáma.
— Éppen azért!
— Nő!
— Mit akar?
— Megölni téged.
— Mondtam már...
— Te!
— Engedjen csak ell!
— Te, Eszter, te!
— Érttem. Engem szólít?
— Hány esztendő vagy?
— Huszonégy.
— Híjj, a szemed jószágát! — fordult el Mihály s a kucsmát mélyen lehúzta a fejébe.

A disznók szürsölték a moslékot. Eszter a kövérebbik hasát megvakarta:

— Csika ne, csika ne!
— Eszter!
— Mondja már, mit akar?
— Én feleségül veszek téged!
— Menjen csak az urakhoz. Tessék csak a selyempaplanok körül tapogatózni „naccságos ur!”

— Ne légy olyan komoly, nő...
— De éppen, hogy az vagyok. Minek akar maga engem elvenni feleségül, amikor kaphat szép fehérkezű kisasszonyt, akinek a hangja is olyan. Mintha üvegéből lenne...

A Mihály szemében furcsa tűz lobogott. Nézte az asszony ígéretes testét. Nézte gazdag mellét, mely a nagykendő alól is kidudorodik. S szája szélén majdnem lecsordult a nyál a kívánságtól. Nézte arcát, melyet egészséges pirosra csipett a hideg. Tenyerében megbizsergett minden sejt, hogy megismogathassa. S az arc pirosságának közepében, mintha finom vésővel vésték volna: szép, keskeny ívelésű szája. A barna fejkendő alól két mélyről bámuló szem lesett elő, melyek puhán, melegen rátapadtak a férfiarcra. Csak néha sütötte le őket. Mihály újra megszólalt:

— Hát haragot akarsz?
— Nem — ránta meg a fejét s elfordult.
— Akkor mért beszélsz olyan felülről?
— Mert tehetem.
— Teheted?
— Igen hát.
— Nem akarsz békességet?
— De igen. Csak...
— Csak?
— Kikötök valamit.
— S akkor eljössz feleségül?
— El.
— Nő, halljam!
— Hát csak azt, hogy többet ne menj oda!
— Hova?
— Tudja maga!
— S mért ne menjek?
— Vagy én, vagy ő!
— De a gyermek?
— Arról lehet gondja ugyanis, ha nem megy

Mihály föllábát előre tette s lenézett a hora. Nem rebbent a szeme. Nehéz kívánság. Gondolkozott. Bár ne csinálta volna, amit csinált... De olyan szép portéka ez a Rózika, mintha vásárból vette volna Gaz ember. A kezei s az arca szép fehérek. S a hangja olyan, mint a kálitkában éneklő madáré. Urileány. Mégis jó volt, amit csinált...

— Hát ha úgy kívánsz, nem megyek, — mondta sóhajva. A menyecske felkacagott s szemeiben felcsillant a diadal. Odabujt Mihályhoz. Nem bánta, ha látják is az utcáról. Legálább hirdül viszik. Erős, domboru melle van Mihálynak. Jó itt nyugtatni a fejet. Kergeti a fehérnép véréte ez a domboru mell, melyből alig hallszik ki a szíve kattogása. Kergeti. S a vér csiklandja az ágyékat...

Kora reggel volt, a világosság még alig gurult le a hegyoldalakon a faluba, az ablakok ölmös, jégcsipás szemekkel bámultak egymásra s az életet csak egy keserves tehénbögés jelezte, mely az istállókból szállt ki.

Rozáliék a falu végén laktak, innen messze le lehetett látni az országoton, melyen azonban most nem jár élőlény. A fák fehér egyenruhába öltözve örökölnek az ut szélén.

Keresztesné már a fésűlködést is elvégezte, aztán az ablakról tenyérszerű helyen letördülte a jeget, hogy látni lehessen az utcán történő dolgokat, amik szerfölött érdeklik az asszonyt természetesen.

De jelenleg nem történik semmi.

A tekintetes asszony megegyeszer kezét mos, jól beléltörli a kendőbe a kezét s lábat szed elő a szekrényből, melybe tejet tölt, hogy meglegitse reggelire. Ez persze nem történik néman, hanem közben állandóan beszél Rózikához, ki ma készen felkelni először s már nyugtalanul mozgolódik az ágyban:

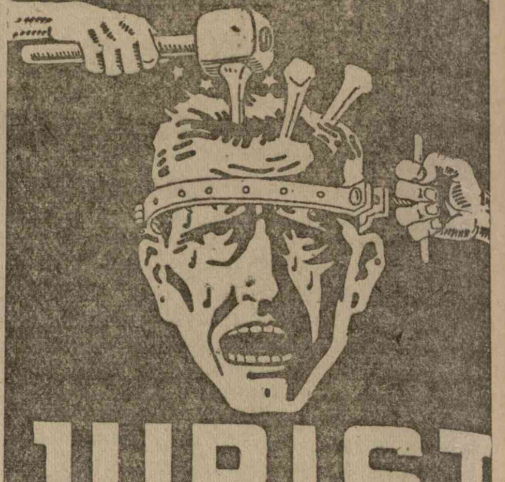
— Azt mondják, hogy nem kell hinni az álomban, pedig — akárci akárci mond is — én mégis félek az álmok jelentésétől. Emlékszel, hogy megálmodtam azt is, hogy szegény apád meghal, emlékszel? Hét fekete palástos papot láttam, akik mind egy csomóba álltak az ablak előtt s körülöttük nagy fényesség volt... De rettenetes volt az arcuk, fehér s fényes, mint a csont s a szemük mélyen bé volt ásva az archa s úgy égett mindeniké, mint az eleven parázs. És ujjakkal, jujj, de hosszu, rémes fehér ujjak voltak azok, jujj, hogy integettek... Apád felkelt az ágyból, mert valahogy mégis éjszaka volt álomban s indult a papok felé. Én megfogtam a hálóinget és sirtam s mindenképpen nem akartam engedni, de ő szeliden reám szolt, hogy: „engedjen fiam, engedjen Magdus, mit gondolnak majd azok a papok, hogy ki itt az ur, nő, engedje el a hálóingemet, mert ha nagyon felbillen, még az alsónadrágot is meglátják az ablakon át s különben is nem akarom azt a látzatot kelteni, hogy papucskormány alatt vagyok.” S nekem akkor eszembe jutott, hogy szegény apád, már a második hete hord egy alsónadrágot, ami bizony elég mocskos s elengedtem, nehogy meglássák ezt a papok, s megszóljanak engem, aki ezt elnézem. Ő pedig nekiment az ajtónak s még azt is hallottam, hogy csattan az ajtó és ekkor felébredtem... Szegény apád ott nyögött a szomszéd ágyban, éppen akkor kinlódott, hogy valamiként megforduljon, recsegett alatta az ágy s én azt hallottam álomban ajtócsattanásnak, amire aztán felébredtem... Hét fekete palástos papot láttam s rá hét napra meghalt szegény jó apád...

Rózika nem nagyon figyelt. A gyermek ott volt mellette s apró lábaival, meg ökleivel daga szította a levegőt. Szemei pedig, ez a két fényes bogár, a falon, meg a plafonon korengtek valami olyan tárgyat, ami látványosságot adhat a hathetes szemeknek.

Az anya szeméből még nem szaladt szét egészen az álom. Egyizben már, ezelőtt öt perccel, elhatározta magában, hogy most hirtelen kibúvik az ágyból. De mikor akarátát átkapcsolta az izmokra, meg idegekre, lábai s teste felmozdították a szolgálatot. Nem mozdult. Kellemes volt így félig alva, behunyt szemekkel elgondolkozni némely dolgok felett. Jó volt így ábrándozni. Nem mozdult, pedig akart mozdulni.

Keresztesné hirtelen az ablakhoz ugrott, mert szánt huzó lovak csengőjét hallotta meg. Az ímént letűrt ablaküvegét vékony homályossággal fújta be ismét. Még s újra utat törült tenyerével a szemé. Hangoz ujjongással kezdte

NEURALGINE

JURIST

FELÜLMULHATATLAN
GYÓGYSZER
FEJFAJÁS HÜLES MIGRÉNÉ
REUMÁS FAJDALMAK
ELLEN

KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGÉRIÁBAN

— Rózika! Rózika! Nem keltél még fel? Ni, kit látok, Rózika! Rózika, Ni-ni!

A leány szemhéjjai hirtelen felpattannak s kifelé fordult az ágyban:

— Két?
— Kéj csak fell!
— Ki az?

— Nő, nézze meg az embert! Hát bujj már ki abból az ágyból, mert lejárt a hat hét, már nem lesz semmi bajod, — s azzal a másik ablakhoz ugrott, azt is törölgette. Nagyon izgatott állapotba zökkent egyszerre.

— Dehát ki?
— Ki... ki... Hát Dénes!
— Dénes!

— Igen, kelj fel hamar! Ott ül ni, a szőnyegben, hátul báránybőrsapka van a fején... Nyakát behúzta a nagykabátjába, de ő az... Tiszta meg lehet ismerni... Vajjon, nem fog be nézni hozzánk?

Róza már az ablaknál állt alsóféhéren, lábujjhegyre ágaskodott s a nyakát nyújtotta, hogy láthassa a fiut.

— Nem hiszem, — mondta.
— Benézhet!
— Nehezen!
— Hát mért?
— Óh, mit is gondol, anyu?!
— Dehát Istenem, mért?
— Nekem már fiam is van...
— Az nem számít semmit...

— Az nem, — sóhajtott Rózika, majd hozzátette, miközben ruhájába belebújt. — Jobban is rendezhettem volna az életet... Miért éppen Mihály?

— A nyomorúság, lelkem, a nyomorúság, — sóhajtott Keresztesné is, — meghalhattunk volna éhen, ha Mihály nincs... De hadd el, mert ügyes ember... lenne még egy kicsi nyugodt életünk... Csak hogy így nehezen lesz gállickó belőle...

Róza felkapta a fejét s megdöbbenéssel:

— Miből?
— A házasságból...
— Miért? — csudálkozott.
— Miért? Még kérdezed, hogy miért? Jaj, persze, te nem tudsz semmit, de már jobban vagy s megmondhatom... Hát, lelkem, Mihály erősen eszi a fene egy övegy menyecskével... Nekem minden nap mondogatták...

— Hazudtak! — sikoltott fel Rózika s a arcát rémülte torzult, mint akin csipős vesszővel suhintnak végig.

— Nem hazudtak, fiam, nem hazudtak...
— Ki mondta? — változott siróra a hangja.
— Mindenki. Az egész falu azt beszéli.
— Én nem hiszem...
— Pedig igaz...
— S mit mondtak?

— Mit mondtak, Istenem, hát vele mulatott egész éjjel a multkor a farsangi bálon s naponta kétszer-háromszor is ott van nála... Azt mondják, hogy közelebről házasság lesz a dolgból...

— Ki az a menyecske?
— Kiss Eszter...

Rózika arca ismét szint változtatott. Most komoly, fenyegető lett s szemeiben felcsillant valami borzasztó kegyetlenség, a bosszu. Öklét megrázta a levegőben:

— Nő, megállj, Mihály!

Olyan volt ebben a pillanatban ezekkel a mozdulatokkal, mint egy gyönyörű szép angyal, ki a pokolból repült a földre.

— Az isten tudja, hogy mi lesz velünk...

nehajította ismét Keresztessé s szórakozottan igazgatta az abroszt az asztalon. Keze megbottlott a virágvázában, egyuttal megfogta s szeméi elé tartva beléhunyorított: — Ebben is mióta nem volt már virág, Istenem... Emlékszel, hogy Dénes még télen is mindig virágot hozott a városról, amikor adót szállítottak?...
A gyermek megunt, egyedül s egyszerre felsikoltott. Róziát odalépett hozzá, gyűlölködő tekintettel végigmérte, jó erősen megmarkolta, felemelte s belédobta az ágyba. Keresztessé megrémülve ugrot oda s kikapta az anya kezéből:
— Te, átkozott fajzat, te! Egy ilyen kis ártatlan akarod kitölteni a bosszút, te elvete-

medett, te!

— Gyűlölöm! Utálom! Tudja meg, hogy utálom! — kiáltotta magából kikelve s erőszakosan toppintott a lábával.

— Utálod? Igen? Hiszen a tiéd, né, pont olyan, mint te vagy, szakasztott másod... Utálod? Hiszen a te gyermeked!

Róziát leejtette a fejét. Elsápadt. Érezte, hogy hátán s tagjain valami langyosság szalad végig, mely beléömlik a lábaiba s azok elerőtlenednek. Lezuhant az ágyra s keservesen felszakadt belőle a sírás. Zokogott. Rángott a teste. Ott, elnyulva az ágyon, fejét befúrva a párnákba, zokogott, sirt, kétségbeesve... Az ő gyermeke! Az övé!...

BUZIÁS

GYÓGYFÜRDŐ

(Román Nauheim):

Páratlan szénsavas rádióaktív
sós-vasas forrásvizekkel.

Biztos gyógyhatás: szív- és vérkeringési zavaroknál szervi, elhízásos, érlelmeszedés, vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz, holtyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén **Női betegség,** a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépő idegbajok (Tabes etc.) esetében a legjobb eredménnyel.

Természetes szénsavas-sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés.

Kitűnő konyha — Elsőrendű szállodák.

Diétás penziók, mérsékelt árakkal, új, modern uszoda napfényes stranddal.

Fürdőidény: május 15-től október 1-ig.
Prospektust, felvilágosítást szívesen küld:

Maschong Buziási Gyógyfürdő Rt. Fürdőigazgatóság, Buziás, (Banat)

Vigyázat az összehatásra a női öltözetben!

A színek és minták megválasztása

Ilyenkor, langyos napokon, megszínesedik az utca, piros kalapok, sálak tarkasága nyüzsgő a napos oldalon, virágos ruhákat lebegtet a szellő. Talán soha ilyen nagy választék nem volt színes és mintás anyagban, mint ezen a csikos kockás és pettyes tavaszon, 1934-ben. Ez a túlságosan nagy választék természetesen nemcsak a kifinomult öltözködésnek, hanem az izléstelenségnek is tág lehetőséget nyújt. Mindenekelőtt meg kell említenem, hogy a nő akkor mondható jól öltözöttnek, ha öltözéke összhangban van. Ezt aránylag könnyen elérhetjük úgy, hogy a bevásárlásnál szem előtt tartjuk a különböző részletek összehatását és nem veszünk olyan holmit, amely önmagában szép, de semmi ruhadarabunkhoz nem illik. Így lehet ügyelni a kalap kesztű, cipő és harisnya színére.

A színekre vonatkozólag:

A sokak által irigyelt aranyászke hajú hölgyeknek a finom, halvány színek adnak megfelelő keretet, a könnyű zöld,

fakórózsaszín, világoskék; ezek a színek kiemelik a bőr finomságát és a haj ragyogását. Szőke nőknek nem szabad sárga, vagy sárga színbe hajló ruhát hordani. Sötét színben a mohazöld és vörösesbarna ajánlatos. Hamvasszőke hajú nők helyette könnyebb, mert számukra úgy a finomabb, mint az erősebb szín előnyös, csak a bőr tónusára kell tekintettel lenniük. A sötét bőr vörös vagy zöld színt kíván, a világos erős kéket, narancsot, fénylő sárgát, ezüstsziürkét, esetleg kén-sárgát. A vöröshajú nő legszebb dísz a fehér, ámbar kékszeműeknek az azurkék, méregzöld és csokoládébarna is jól illik. A püspöklila kényes szín, könnyen öregíthet. Nagyon élénk színes arcú nők inkább tompított sápadtak pedig élénkszerű ruhát hordjanak. Fehér-fekete mindenkinek mindig elegáns és izléses. Nap-pali ruhához való anyagot nappali és estélyi ruhát lámpavilágításnál válasszunk, mert különben kellemetlen meglepetés érhet a ruha színét illetőleg. Sokkal nehe-

zebb a kelme mintáját megválasztani, mint a színt. Magas, vékony hölgyek hordhatnak nagymintájú anyagokat, világos alapon nagy virágokat, vagy keresztbekerécskés rajzot. Alacsony telt alakot a nagymintájú kelme erősíti, ez esetben vékonycsikos vagy aprópontos anyagot kell választani. Kicsi, vékony nőknek kiskockás, apró és elszórt virágos kelme ajánlatos. Azoknak a nőknek, akiknek csipője szélesebb, mint a válluk, sötét, egyezintű szoknyarészt és élénk mintás derekat ajánlunk. Előbbi keskenyít, utóbbi szélesít. Keresztbekerécskés mintát csak igen vékony nők hordjanak. Természetesen ne feledkezzünk meg az arc jellegéről sem. Élénk arc mellett nyugodt minta, egyenletes arcnál élénk minta képez kellemes ellentétet. A virágos minta bizonyos lágy nőiséggel és az arc kerekességével jár együtt, erőteljes, szögletes, vagy sportszerű arc fanyarabb mintát kíván.

D. R.

A CSODATEVŐ AZSUR

Újra divatos a kézimunka. Melyik asszony nem örül ennek a jó hírnék? S ezuttal talán a férjek is helyeselni fognak. A divatot nem kell mindig szidni. A divat néha hasznos újításokat is hoz. A kézimunkadivatnak örülnek az asszonyok is, a férjek is. Olcsóbbá teszi az öltözködést s hozzásegít, hogy magunk készítsük ruháink egy részét.

A horgolt sapkák, kalapok és dzsömperek mellett egy régi, kedves kézimunka jut előtérbe: az azsur. Eddig is sokat használtuk, de csak a fehérneműn. Az azsur most előlépett. A felsőruhára került. Már a tavaszi, nyári divatbemutatókon is sok volt az azsuros vászonruha. A durvaszővési lenvászon-kosztüm egyetlen dísz az elől elhelyezett három azsurkocka, vagy néhány azsurcsík volt.

Rájöttek arra, milyen dekoratív ez az áttörés. S most már selymeken is alkalmazták a széles azsurcsíkötést, mely csillogban, kockában, köralakban fut végig a nyakkivágás körül, vagy az ujjakon, sőt a szoknyán is azsurcsíkok sorakoznak, esetleg színes szálal hangsúlyozva még jobban a vonalat. Estélyi ruhákban is látjuk az arany-ezüst és színes szálakkal átszőtt azsurhímzéseket, mely dusan alkalmazva, gazdag és színes dísz a ruhának.

Az azsur gyors karriert csinált, a fehérneműtől az estélyi ruháig mindenütt szerepel. Már a könnyű nyári kabátokon is látni, ahogy az ujjakat, vagy a nyakkivágást díszíti. Egyre jobban hódít az azsurdíszítés. Változatos, nem lehet megenni.

De nem csak azért örülnek az aszso-

nyok ennek a régi-új díszítési módnak, mert maguk készíthetik, s ezáltal könnyen jutnak egy elegáns, díszes és mégis olcsó ruhához. Az azsurcsíkoknak még mást is köszönhetünk. Alkalmat adnak arra, hogy régi ruháink összeszabdalt, szétfejtett darabjait újból összerakosgatva, kiasszurozva, új ruhává alakítsuk.

Egészen kicsi és hasznavehetetlennek látszó darabokból a szép színes azsurcsíkok segítségével finom hálózattal egyesíthetjük össze a remek hatású dekoratív toalettet. De még ez sem minden. Ott, ahol toldáshoz már nincs elég anyagunk, egy más színű selymet iktatunk be a varázslatos azsurcsíkok segítségével. Mintás

anyaghoz simát, simához mintásat keverünk hozzá. Segítségre van, hogy a divat fővonalaiiban az idén nem sokat változott. Sokszor elég egy ügyes gallér, vagy egy fodor s kész az új ruha. A színek is általában megmaradtak. Van azonban néhány egészen újszerű színösszetétel, pl. a szürke pirossal, vagy késsel, a borsóöld sárgával, barnával s a narancssárga és piros minden árnyalata a fehérrel. Az elütő színeknek azsural való összedolgozása nagyon szép és divatos. Selyemszál helyett az anyagból varrt szalagdarabkákkal is végezhetjük az összedolgozást. Aki tehát szeret kézimunkázni: rajta! Tessék megpróbálni!

Kozmetika

Rovatvezető: Dr. med. HERSKOVITS ERZSI

A puder

igen fontos szerepet játszik a kozmetikai kezeléseknél, noha alkalmazása nem szorítkozik csupán erre a területre, hiszen a különböző puderekkel való gyógyító eljárásokat a bőrgyógyász is igen gyakran igénybe veszi.

A puderek általában felszívó, szárító és hűsítő hatást fejtenek ki, de az általános tulajdonságokon kívül minden puder különleges hatással bír, amelyek alkalmazásával teszik, hogy egyénenként különböző módokon alkalmazzuk őket.

Tudott dolog, hogy a puder jobb, minél finomabb. Ennek oka az, hogy a puder akkor fejt ki felszívó, szárító és hűsítő hatását a legjobban, ha az egyes puderszemcsék minél kisebbek. Természetesen minél finomabb kidolgozású a puder, annál drágább is, de inkább használjunk drágább pudert, mert ezzel csak arcunk egészségét mozdítjuk elő.

A puder nem csupán az arc nedvességét szívja magába, hanem a felesleges zsíradékokat is s ezzel hozzájárul az arc bőr zsírtalanításához. Ha azonban a bőrfelület túlságosan sok nedvességet, vagy zsíradékokat választ ki magából, akkor az egyes puderszemcsék nem képesek a túlnagy mértékben jelentkező nedvességet, vagy zsíradékmenyiséget felszívni. Ilyen esetekben a puder használata nemcsak, hogy nem segít, hanem egyenesen káros is.

Az olyan arcokról, melynek hiányzó zsíradékmenyiségét pótolni akarjuk, egyes esetekben szintén használhatunk pudereket. Vannak ugyanis olyan puderek, melyeket művi uton erős zsíradékmenyiségekkel láttak el s ezek a puderek nemhogy felszívják az arc zsíradékmenyiségét, hanem ellenkezőleg: ellátják az arcot zsíros anyagokkal. A zsírban szegény és érzékeny bőrokat csupán ilyen puderekkel szabad befedni. Ezek a puderek még azzal a jó tulajdossággal is bírnak, hogy bár a bőr nedvességét felszívják, de nem szívják fel a bábán

lévő zsíros anyagokat, melyeket kiegészítenek a bennük található zsíradékokkal.

Általában a puderek hatását bizonyos irányokban erősíteni vagy gyengíteni lehet a puderekhez adott különféle kémiai anyagokkal. Így elérhetünk erősen dezinficiáló, izzadást megakadályozó, összehúzó, csillapító stb. hatásokat.

A gyógyító eljárásokban alkalmazott, tehát gyógypudereken kívül a kozmetika gyakorta alkalmazza a védőpudereket. A védőpuder a szél és nap befolyásától, általában véve a külső behatásoktól óvja meg a bőrt s ebből a szempontból a védőpuderek alkalmazására nagy terület nyílik meg.

Az egészséges bőrnek voltaképpen nem is volna szüksége puderre. Csak hogy teljesen egészséges arcőrű ember nagy ritkaság. Ajánlatos azonban elkerülni a puderezés túlságos bavitelét, mert a gyakori puderezés, különösen a ma szokásos vastagon felrakott és soha el nem távolított puderréteg, árt az arcőrnek.

A manapság használt női puderdobozok használatát nem igen lehet kifogásolni, mindenesetre ajánlatos, ha az abban lévő bőrdarabot gyakran tisztogatjuk, hogy magunkat az esetleges fertőzéstől megóvjuk.

A kőpuder használatát senkinek sem javasolhatjuk. Hasonlóképpen óvakodjunk puderdobozunknak kölcsönadásától, vagy idegen puderdoboz használatától, mert a fertőzés veszélye ilyen esetekben mindig fennáll s nemcsak könnyebb lefolyású bőrbetegségeket, de még lueszt is szerezhetünk magunknak.

KOZMETIKAI ÜZENETEK

Érdeklődő. Szeplőt véglegesen a thermiás eljárással lehet eltüntetni. Tavasszal meg lehetett volna előzni megjelenését.

Barna arc. Az arcőrnek napon való lebarításánál óvatosan kell eljárni. A rendszertelen napozás ugyanis foltossá teheti az arcőröt. Ennek inkább kvarckurát ajánlanék erre a célra.

Láng Ida (Nagyvárad)

Melódia

Bíbor hegédűmről egy húr
leszakadt

s messze perdült,
s halk homályban,

mint eldobott rög

a pusztaságban,

mint csillogó tapon

a kő,

mint vak éjben a parázs

S hamus lett a lelkemben

sok színes éneke,

gyönyörű lázam,

daloló álom,

gyagyagó vágyam:

s olyan lettem,

s olyan lett minden álom,

mint behavazott téli táj

egy elalvó, sápadt délutánon.

HARMÓNIMUMOK

iskolai, énekkari, templomi és házi használatra különböző nagyságban, már 4550.— lejtől

WEGENSTEIN L. FIAI, orgona- és harmóniumgyár

Timişoara (Temesvár) III. Bulev. Mihai Viteazul (Püspök-ut) 9 szám.

Meglepő hangtömörség, megbízható és tartós belső szerkezet, tetszetős, elegáns kivitel.

Rendkívül jutányos árak. Ajánlat díjmentesen.

MEGHIVÓ

SZÉKELY és RÉTI BUTORGYÁR R. T.
MAROSVÁSÁRHELY — BRASSÓ — BUCUREȘTI.

szívesen látja TAVASZI BUTORKIÁLLÍTÁSÁRA.

Számtalan interieurben készen kapja a modern lakásberendezés legjobb lehetőségeit.

LEGÜJABB MODELLEK!

CÉLSZERŰ ÉS STILUSOS KOMBINÁCIÓK.

AUTÓ ÉS MOTOR

Ki ülhet nyugodtan a volán mellé?

Egy amerikai tanár érdekes megállapításai a „balszemű”, „fény szemű” és „alagut szemű” emberekről

Newyork, május 5.

A múlt év folyamán nyolcvankilenc ezer halálos automobilbaleset volt az Egyesült Államokban. Ez a szám még akkor is megdöbbentő, ha tekintetbe vesszük, hogy Amerikában több mint tizenhárommillió autó van használatban. Az autóbalesetek száma évről-évre emelkedik és a katasztrófák számának csökkentése igen súlyos gondot okoz a hatóságoknak. A balesetek egyik oka kétségkívül az a körülmény, hogy igen sok helyen a vasutak sorompó nélkül, nyílt pályán szelik át az országutakat. Évek óta elkeveredett harc folyik a különböző államok képviselőtestületeiben azért, hogy a vasúttársaságokat az úgynevezett „grande crossing”-ok kiküszöbölésére kényszerítsék. A vasutak azonban azzal érvelnek, hogy megfelelő viaduktok vagy alagutak építése óriási pénzbe kerülne és a vasutak ennek a tehernek csak egy részét vehetik át, míg a másik részt az államnak kellene viselni. Számos állam meg is szavazta a hozzájárulást és például Newyorkban fokozatosan kiküszöbölik a legveszedelmesebb vasúti utkeresztezéseket.

Ennél is fontosabbak azonban azok a kísérletek, amit az iowa-i állami egyetemen most folytat dr. Alvah R. Lauer tanár, aki

az automobilbalesetek nagy számának igazi okát abban látja, hogy rengeteg olyan ember hajt kocsit az Egyesült Államokban, akinek a látási képessége nem százszázalékos.

Dr. Lauer kísérletei során eljutott odáig, hogy

negyven percig tartó vizsgálatot pontosan meg tudja állapítani: hibátlan-e a hajtási engedélyért folyamodók látási képessége, vagy nem?

Lauer dr. kísérleteinél abból indul ki, hogy az automobilvezetésnél nem elegendő az úgynevezett normális, egészséges szem. Az engedélyért folyamodó vezető, például világosan el tudja olvasni azt az írást, amit bizonyos távolságra tesznek elébe, — ebből azonban egyáltalában nem következik az, hogy látási képessége százszázalékos. Így például gyakran előfordul, hogy a hajtási engedélyért jelentkezőnek látási területe kisebb a normális 190 foknál. Az ilyen — Lauer dr. szerint „alagut szemű” — ember kitűnően lát előre, de oldalt nem látja a közeledő kocsit. Akinek a látási területe 140 foknál kevesebb, annak Lauer dr. szerint

nem szabad autóvezetői engedélyt kiadni.

Vannak emberek, akiknek a szemmértéke hibás: képtelenek pontosan kiszámítani vagy felmérni azt a távolságot, amennyire egy közeledő autó van tőlük. Vezetői engedélyt az ilyen emberek számára nem lenne szabad kiadni.

Ugyancsak gyakori eset, hogy hajtási engedélyért jelentkező nem lát egyformán jól mindkét szemére. Ahogy vannak balkezes emberek, éppúgy vannak balszemű emberek is.

Ha ilyen balszemű ember fáradt vagy ideges, akkor csak az egyik szemét használja.

és az eredmény igen gyakran az, hogy nem tudja pontosan kiszámítani a saját kocsija és a mellette elrobogó gép közötti távolságot. Vannak normális látású emberek, akiknek a szeme különösen reagál a fényre. Lauer dr. azt ajánlja, hogy az ilyen emberek sötét pápaszemet használjanak, ha erős napfényben hajtának.

Az iowai tanár kísérleteit rendkívül érdeklődéssel kísérik Amerikában. Már is szó van arról, hogy az úgynevezett Lauer-féle vizsgálati rendszert különböző államokban bevezetik és csak azoknak adnak autóvezetői engedélyt, kikről a tudományos vizsgálat kimutatja, hogy a látásuk százszázalékos és veszedelem nélkül ülhetnek a volán mellé.

Európában is több állam közlekedési rendőrsége tanulmányozza már a rendkívül érdekességű és nagyon hasznos autóvezető-vizsgáztató módszert.

Gyerünk autón — az Északi Sarkra!

A norvég kormány hatalmas költséggel megépíteti az Északi Jeges-tengerig vezető utat — Uj lehetőség az autóturistáknak

Osló, május 5.

A norvég kormány kolosszális korszakalkotó tervvel foglalkozik: autótutat építenek, amely az Északi Jeges-tengerig vezet.

Mérnökök százai dolgoznak már a terv gyakorlati megoldási lehetőségein. A legújabb kor egyik legnagyobb technikai alkotása készül északon! Tulajdonképpen arról van szó:

a már meglevő oslói autótutat hosszabbítják meg Elsfjordig.

Az új utnak felbecsülhetetlen lesz a jelentősége, mert az Elsfjordtól északra fekvő területeket

eddig csak hajóval közelíthették meg.

Az autóturistaság szempontjából is új lehetőségeket nyit meg: lehetővé teszi, hogy egyetlen körutal Svéd- és Finnországon és vissza Norvégián át a Varanger

Fjord csodás vidékét meglátogassák.

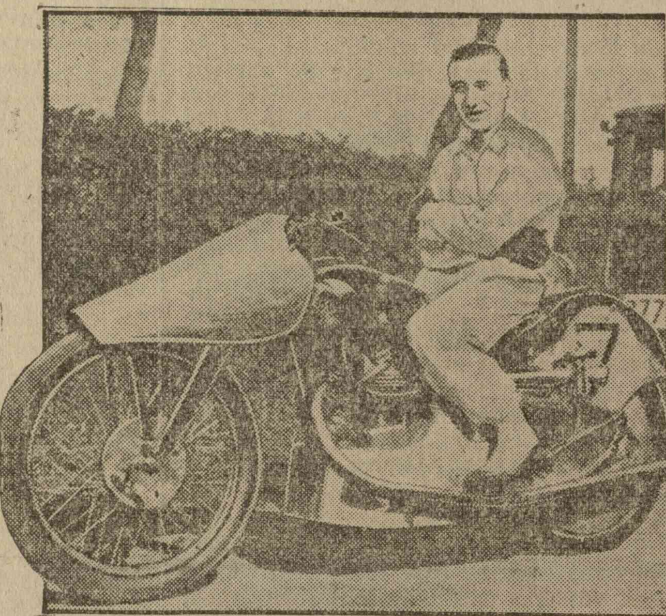
Hét-nyolc évig tart az út megépítése! Norvégia az idegenforgalom szempontjait is figyelembe vette a hatalmas autótut megtervezésénél.

Egy évtized múlva tehát nem lesz álom, ha az európai autótulajdonos kiadja a jelszót társaságának:

— Gyerünk — az Északi Sarkra!

SEBESSÉGI
VILÁGREKORD!

Milhoux belga motorkerékpár versenyző félliteres FN-gépén az 500 köbcentiméteres kategóriában 1 kilométeren repülő starttal oda-vissza-számenésben 224.019 km.-es órátlaggal új világrekordot állított. (Régi rekord Ernst Henne német 214.222 km.) A képen megfigyelhető a nagyszerű „szélhasító”.

Rekordeső

készül a brassói országúti autó- és motorkerékpárversenyen

Brassó, május 5.

Jövő vasárnap, május 13-án, szenzációs motorsport esemény színhelye lesz a Brassó—Derestye közötti országútszakasz.

Kilométerláncé versenyt rendeznek automobil- és motorkerékpárversenyzők számára.

A verseny olyan gazdag műsor, hogy reggel 7 órától déli 12-ig fog tartani. Az ország legjobb versenyzői jelentették be részvételüket, úgyhogy minden valószínűség szerint valóságos rekordeső lesz.

Szinte bizonyos, hogy a 7—8 éve fennálló belföldi abszolút sebességi rekordokat sorra megdöntik.

161 km. az automobiloknál és 141 a motorkerékpároknál a belföldi sebességi rekord. Mindkettő a múlté lesz a brassói versenyen.

A bukaresti versenyzők már treniroztak is és tréningben jóval a rekordokon belül futottak.

33.000.000

AUTOMOBIL VAN JELENLEG FORGALOMBAN A VILÁGON

— az amerikai szaksajtó becsli így a világ autóparkjának létszámát. Ebből a hatalmas számból egyedül az Egyesült Államok területén 29 millió kocsit fut. Ez a hatalmas szám is tulajdonképpen „csökkenés”. Tavaly 750.000 gépkocsival többet vásároltak az Egyesült Államokban. A világ autóparkjának életoportjában még a következő államok vezetnek:

FRANCIAORSZÁG 2 millió
ANGLIA 1 millió 700.000.
NÉMETORSZÁG 680.000
OLASZORSZÁG 330.000
BELGIUM 150.000.
SPANYOLORSZÁG 150.000
gépkocsit tart nyilván.

Mi újság az orosz autóiparban?

Moszkva, május 5.

A szovjet orosz automobilipar a behozatalon kívüli nagyon nekilendült a saját gyártásnak is.

Hivatalos kimutatás szerint:

143.200 személygépkocsi,

167.000 teherautó és

204.100 traktor

van használatban jelenleg Oroszországban.

Az újabb öt éves terv befejezéséig 650 ezerre akarják emelni a gépjárművek számát.

Ezzel szemben az idei két első hónapban csökkenést mutat. Összesen 7092 te-

herautót gyártottak, ami a múlt évi gyártásnak csak 94,2 százaléka.

HATALMAS UJ AUTÓUTAT

adtak át a forgalomnak Os és Porod között, 800 km.-es parkettsima betonut készült és kényelmes, gyors autóösszeköttetést biztosít a pamiri fennsíkka. Ennek az utnak mellékvonalát is üzembe helyezték Sarotas és Irkestan között.

VILÁGKÖRÜLI UTRA

indul a jövő évben az orosz automobil klub. A nyolc hónapra tervezett út körülfutja az egész világot és célja az orosz autóipar és autósport propagálása lesz.

Nagyszerű mérleggel zárt a General Motors

Newyork, május 5.

A General Motors Corporation nagyszerű üzleti eredménnyel zárta elmúlt üzleti évét.

gét, amely az adók és értékesítések le-Remek üzleti lendület jellemzi a GMC mérlevezése után is 83 millió 214 ezer dollár bevételt mutat fel.

Az aktívák így alakultak:

1932: 283 millió.

1933: 320 millió.

A rendelésekben is emelkedés volt:

1932: 238 millió dollár.

1933: 249 millió dollár.

ÉRDEKES FELVONULÁS VOLT VASÁRNAP

Budapest: a legrégibb gyártmányu magyar autók vonultak fel, korhű ruházatu utasaikkal. Az egész magyar autógyártás története vonult el a nézők szeme előtt, ragyogó repülő keretében. A régi békeidők porosodó kocsijait, szinte történelmi nevezetességű autót szedték elő még egy „pöffölgésre”. A felvonulásnak nagy sikere volt.

OLASZORSZÁGBAN A VASUT LEGVESZÉLYESEBB VERSENYTÁRSA A TEHERAUTÓ

Magánmegállapítások szerint Olaszországban egyes utonon a teherautóforgalom a vasúti áruszállítás 75 százalékát is elérte. A Milanó—Torino vonalon a vasut árusforgalma 75 százalékkal csökkent. Az autószállítás a nagy távolságokat is meghódította: Trieszt és Palermo között rendes napi teherautójáratok vannak. A teherautó viteldija hallatlanul alacsony. Ebben az évben 15 cent tonna-kilométerenként!

Európa egyik legszebb autótja épül a belga tengerparton. Nieuportig máris készen van, a következő szakaszon Ostundkerkeig már dolgoznak, szó van róla, hogy egészen a francia határig vezet majd a gyönyörű, széles betonut.

AZ ÉV LEGNAGYOBB MOTORKERÉKPÁRVERSENYEIT

A F. I. O. M., a motorkerékpárosok nemzetközi szövetsége, megállapította az év legnagyobb versenyének időpontját. Ezek a következők:

Olaszország nagydíja — május 20.

Angol Tourist Trophy — június 11—15.

Németország nagydíja — július 1.

Európa nagydíja és a holland Tourist Trophy — július 23.

Svájc nagydíja — július 7—8.

Belgium nagydíja — július 15.

Franciaország nagydíja — augusztus 5.

Irorság nagydíja — augusztus 18.

Spanyolország nagydíja — augusztus 23—25.

Svédország nagydíja — szeptember 2.

A TRIPOLISZI NAGYDIJ,

a nemzetközi autósport egyik legjelentősebb eseménye, az idén május hatodikán kerül eldöntésre Balbo légi marsall, tripoliszi kormányzó védnöksége alatt. A versenyt 16 kilométeres zártkörű utvonalon rendezik meg. A legjobb nevű versenyzők neveztek.

FÜZETES RÉMREGÉNY

— Ha motorkerékpárra ülök, az olyan, mint a folytatásos füzetes rémregény.

— ?

— Nem tudom, mi lesz a vége...

Rádió műsor

Vasárnap, május 6.

BUKAREST. 11.50: Vallásos előadás, vallásos zene. 12: Rádiózenekar. 15: Hanglemezek. 15.15: Rádiózenekar. 17: Parasztok órája. 18: A Motzoi zenekar délutáni hangv., majd Rádióújság. 21: C. Stroescu dalhangv. 21.20: Rádiózenekar. 22.45: Beszélő újság 5 nyelven. BUDAPEST. 9.45: Hírek. 10.10: Közy. a Nemzetközi Vásárról. 11: Protest. istentisztelet. 12: Katolikus istentisztelet. 13.30: Közy. a Nemzetközi Vásárról. 15: Hanglemezek. 16: Mezőgazdák órája. 18: Kúria cigányzenekara. 18.45: Anyák napja. 19.45: Az Operaház zenekarának a hangv. 21: Sport hírek, csevegés. 21.45: Revere Gyula hárfahangv. 22.15: Rádiószínház. 23.50: Konz János hegedűhangv. 0.10: Kávéházi zene. BÉCS. 9.25: Reggeli hangv. 15.25: Szórakoztató hangv. 15: Tavaszi Dunán. 16.55: Kamarazene. 18: Szórakoztató hangv. 21.10: 5 felv. operett. 23.45: Tanczene.

Hétfő, május 7

BUKAREST. 13: Hírek, hanglemezek. 14.15: Könnyű zene. 18: Kamarazene. 18.50: A Trandafirescu dalhangv. 19: Beszélőújság. 19.15: Corub Zamfirescu zongorahangv. 19.45: Előadás, rádiószabadegyetem 20.20: Dorel Livianu dalhangv. 20.45: Előadás. Rádiózenekar. 22.45: Beszélőújság 5 nyelven. 23: Kávéházi zene. BUDAPEST. 7.45: Torna, hanglemezek. 10.45: Hírek. 11: Csevegés, hanglemezek. 13: Déli harangszó. 15.05: Lakatos cigányzenekara. 14.15: és 16.30: Rádióüdvözetek a Nemzetközi Vásárról. 18: Asszonyok órája. 18.50: Dalhangv. 19.30: Bertha szalonzenekara. 20.30: Előadás. 21.10: A filharmónikus társaság hangv. 23.55: Veres cigányzenekara. BÉCS. 13: A bécsi szimfonikusok déli hangv. 14.10—15: A déli hangv. folytatása. 17.15: Déli hangv. hangv. hangv. 17.15: Déli hangv. hangv. 20.15: Szórakoztató zene. 21.30: Zongorahangv. 23.25: Esti hangv.

Kedd, május 8.

BUKAREST. 13: Hírek, hanglemezek. 14.15: Könnyű zene. 15: Dalhangv. és rádiózenekar. 21.20: Szimfonikus hangv. 22: Előadás Romániáról. 22.45: Beszélőújság. 3 nyelven. BUDAPEST. 7.45: Torna, hanglemezek. 10.45: Hírek. 11: Csevegés, hanglem. 13: Déli harangszó. 15.05: Illosvay hármas. 14.15 és 16.30: Rádióüzenetek a Nemzetközi Vásárról. 18: Kávéházi zene. 18.50: Csevegés. 19: Hangv. közy. a Zichy palotából. 20.15: Csevegés. 20.45: Hanglem. 21.45: Az Operaház zenekarának hangv. 23.20: Cigányzene. 0.20: Tanczene. BÉCS. 13: Déli hangv. 14.10—15: A déli hangv. folytatása. 17.15: Déli hangv. 18.30: Dalok és áriák. 23.25: Tanczene.

Szerda, május 9.

BUKAREST. 13: Hírek, hanglemezek. 14.15: Könnyű zene. 18: Rádiózenekari hangv. 20: Rádiószabadegyetem. 21: Kamarazene. 21.50: Előadás. 21.45: Silvia Tiron dalhangv. 22.15: Gall Marcel hegedűhangv. 22.45: Beszélőújság 5 nyelven. 23: Kávéházi zene. BUDAPEST. 7.45: Torna, hanglem. 10.45: Hírek. 11: Csevegés. 13: Déli harangszó. 15.05: Mándits szalonzenekara. 14.15—16.30: Rádióüzenetek a Nemzetközi Vásárról. 18: Csevegés. 18.50: Szalonkvintett. 19: Csevegés. 19.30: Zongorahangv. 20: Előadás. 20.30: Lehár „Ginditta” c. operájának a közvetítése az Operaházból. 0.20: Francián nyelvű előadás. BÉCS. 13: Déli hangv. Ismert művészek hanglemezei. 15.30: Szórakoztató hangv. 14.30—15: Alpesi dalok. 17.05: Déli hangv. 21.45: Hangjátékok. 23.50: Esti hangv.

Csütörtök, május 10

BUKAREST. 13: Hírek, hglm. 14.15: Könnyű zene. 17.15: A rádió órája. 18: Dinicu zenekarának hgv. 20: Előadás, nemzeti zene. 20.45: Előadás. 21: „Amza” templomi kórus, román zene. 21.30: Rádió zenekar. 22: Előadás. 22.45: Beszélő újság 3 nyelven. — BUDAPEST. 9.45: Hírek. 11: Szent mise. 12: Görög katolikus istentisztelet. 15: Hglm. 18: A mezőgazdák órája. 18.30: Magyar cigányzenekara. 19.30: Schöpfung Aladár csevegése. 19.50: Budapest városi zenekarának hgv. 21: Rádiószínház. 22.50: A Bachmann szalonkvintett. 23.55: Az operazeneke hgv. — BÉCS. 11.50: Orgonahgv. 12.20: Szimf. hgv. 14.15: Szórakoztató zene. 17: Déli hangv. Hangosfilmekből. 18.50: A vig Bécs. 20.15: Új operettek. 21.15: Boitos „Mefistofele” c. operája.

Péntek, május 11

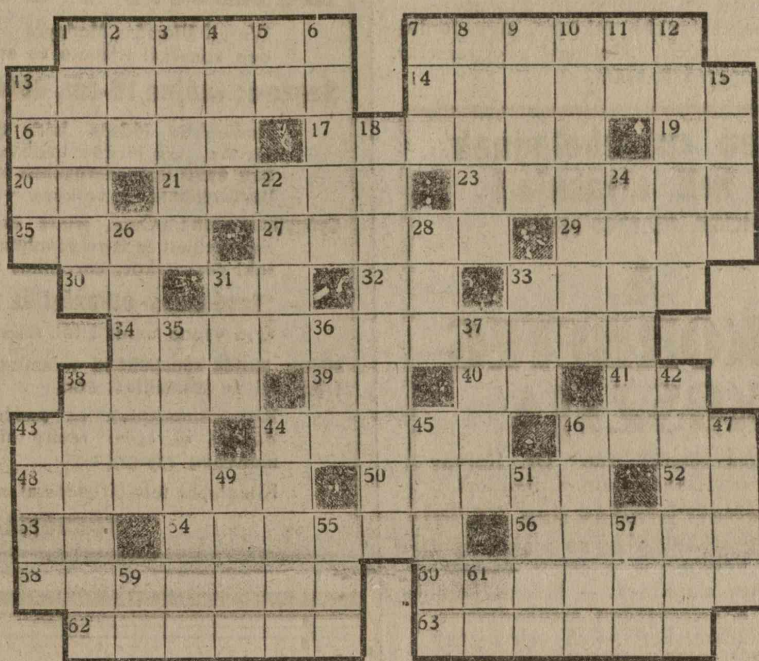
BUKAREST. 15: Hírek, hglm. 14.15: Könnyű zene. 18: A Sibiceanu zenekar délutáni hgv. 19: Rádióújság. 19.50: Rádiószabadegyetem, előadás. 20.30: Közvetítés a Román Operából, majd rádióújság három nyelven. — BUDAPEST. 7.45: Torna, hglm. 10.45: Hírek. 11: Csevegés. hglm. 13: Déli harangszó. 15.05: Losonczy szalonzenekara. 14.11—16.30: Rádióüdvözetek a Nemzetközi Vásárról. 18: Meséora. 18.30: Hegedűhgv. 18.20: Vig óra. 19.20: Sport hírek. 19.10: zongorahgv. 20: Csevegés. 20.50: Verdi „Don Carlos” c. operájának közy. az Operaházból. 0.20: Tall cigányzenekara. — BÉCS. 13: Déli hgv. 15.30: Szórakoztató hgv. 14.10: A hgv. folyt. 14.30: Ismert művészek hglm. 17.40: Hgv. óra. 18.55: Déli hangv. 21: Smetana—Dvorák hgv. 23.20: Esti hgv.

Szombat, május 12

BUKAREST. 15: Hírek, hglm. 14.15: Könnyű zene. 17.15: Gyerekek órája. 18: Corologos dzsezz hgv. 19: Rádióújság asszonyoknak. 20: Rádiószabadegyetem. 20.20: Jonjon Pavelescu dalhgv. Könnyű zene. 20.45: Előadás. 21: Rádiózenekar. 22: Rádió posta, tanczene hglm. — BUDAPEST. 7.45: Torna, hglm. 10.45: Hírek. 11: Csevegés hglm. 13: Déli harangszó. 15.05: Kiss cigányzenekara. 14.15—16.30: Rádióüdvözetek a Nemzetközi Vásárról. 18: Közvetítés egy ovodából. 18.50: Hegedűhgv. 18: Amatőrök postája. 19.20: Az Opera zenekarának hgv. 20.40: Csevegés. 21.15: Tarka est. 23.50: Cigányzene. 0.15: Hanglemezek. — BÉCS. 13: Déli hgv. 14.10—15: A déli hgv. folyt. 19: Hegedű szóló. 23.05: A bécsi szimf. esti hgv.

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény

Vízszintes sorok: 1. A Szaharában élő berber nép. 7. A Szovjet vezetőembere. 13. A természet és emberi munka produktuma. 14. Orkeszter. 16. Drágakő. 17. Talizmán. 19. Görög betű. 20. Igékötő. 21. Vöröshusu repaféle növény. 23. Pihenő-állomás (az utolsó mássalhangzó fölölleges). 25. Japán egyik legnagyobb kikötővárosa. 27. Madárjós. 29. Szemer (régirágakóssúly). 30. A nátrium vegyjele. 31. A bróm vegyjele. 32. Juttat. 33. Daily.... (angol lap). 34. Argentína egyik legnagyobb folyója Patagónia határán. 38. „A buvár....” (versim). 39. H. H. 40. Ó — németül. 41. Vallás. 43. A szőlő, dinnye, stb. kapaszkodó szerve. 44. Nebeska. U. S. A. állam fővárosa. 46. Vársátr. 48. Megdöglik, pl. a jószág.... 50. Híres német matematikus és fizikus (...-féle számok). 1907-ben volt születésének 200-ik évfordulója. 52. Indulat-szó. 53. K. C. 54. Istálló-fiu. 56. Japán táncos- és énekesnők gyűjtőneve. 58. Kéz-

műipar. 60. Hősszerelmes. 62. Iskola, rossz nyelvújításheli szóval. 63. Francia gyarmat Afrikában.

Függőleges sorok: 1. Germán törzs a rómaiak idejében. 2. U. R. B. 3. Barátom! (diákok latin megszólítása volt). 4. Női név (első ékezet fölölleges). 5. ...gedély. 6. Asztaloszerszám. 7. Faféreg. 8. Féméve a bányászatban. 9. Claude.... (francia író). 10. Nem ismer be. 11. Rendhagyó igerag. 12. Nem éjjel. 13. Ókori balkáni nép. 15. Semmi, franciául. 18. Portugál hajós, a föld első körülhajózója. 22. Réz.... (a rézmetszés egyik neve). 24. A..... (Kant kifejezése, az „a posteriori” ellentéte). 26. Spinoza. 28. Német férfinév. 31. ... Péter, a „Magyar Athenás” szerzője. 33. Harap. 35. A cukorbetegség fontos gyógyszere. 36. Az elektromos ellenállás mértékegysége. 37. Spanyol pénz. 38. Gyakori mézasszav. 42. Kondás. 43. Szemtelen. 44. Halmazállapotváltozást jelentő ige. 45. Párna.

paplan-boríték. 46. Amerikai füves sikság (lon.). 47. A golya régi magyar neve. 49. Borszivó. 51. Férfinév. 53. Valaminek eladási értéke. 57. Vészjel. 59. ... lamon (név). 61. ... nkáes (város).

A megfejtésekből beküldendők a vízszintes: 14, 21, 33, 43, 56, 58, meg a függőleges: 1, 8, 13, 35, 42 és 47-es szavak.

A B. L. április 22-iki számában megjelent keresztrejtvény megfejtése a következő:

Vízszintes sorok: 1. Ubi bene ibi patria. 37. Alanyi jog. 42. A hipotéka. 61. San Sovino. 111. Rosario di Santafé.

Függőleges sorok: 6. Natal. 17. Madarak s fák napja. 18. Palotaforradalom. 42. Herakle. 50. Tinks. 88. Ibréd. 90. Lenin.

Helyes megfejtést küldték be: Schlett Pirok, Ugron Árpád, Kaszás Terezi, Bécsy Miklós, Makka Kálmán, Pálmai Béla, Szép Anna, Balázs Béla, Raju Leontina, Páll V. Géza, Páll V. Béla, Nussbaum Pál, Vadász Mici, Szigethy Péter, Gál Mátyás, Luceay Mihály.

E heti nyereménykönyveinket sorsolás után a következők nyerték:

1. Páll V. Géza.
2. Páll V. Béla.
3. Luceay Mihály.

Szervezkednek a kádáriparosok

Május 13-án gyűlést tartanak

Dévan

Déva, május 5.

Részletesen beszámoltunk arról a törvényről, amelyet mostanában léptetett életbe a kormány és amely rendkívül súlyos csapást mért a kádáriparra. Különösen két pontja a törvénynek érinti súlyosan a kádáripárt. Az egyik az, amely kimondja, hogy a jövőben csak százliteres, ennél magasabb ürtartalommal pedig csak ötvennel, vagy további száz literrel nagyobb hordókat szabad készíteni, a másik pedig az, amely a hitelesítési díjakat állapítja meg.

Mind a két pont súlyosbítja a kádáripár helyzetét. Az első azért, mert a legtöbb mesternek olyan felhalmozott dongakészlete van, amely nem felel meg az új törvény által előírt hordónagyságnak, s ezt most nem használhatják fel és ezáltal a befektetett tőkájukat elvesztik, a másik pedig, mármint a hitelesítési díj, megdrágítja a hordóárakat, ami szinte kizárólag a termelő iparosokat terheli, mert a mai árakat emelni nem tudják a kis kereslet és nagy készletek miatt, viszont az új törvény értelmében csak hitelesített hordókat adhatnak el a kádáriparosok.

A hunyad- és alsófehérmegyei kádárok most mozgalmat indítottak egy országos szervezet megalapítására. A kezdeményező a dévai ipar és kereskedelmi kamarát kérték fel egy szakmai gyűlés összehívására, amely azt el is vállalta. A kamara május 13-ikára már össze is hívta ennek a két megyének a kádárait közös megbeszélésre. A megbeszélésen természetesen résztvehetnek más megyéből szakmai iparosok is — és a mozgalom vezetői lapunk útján is felkérjük távolabbi szaktársaikat, hogy a dévai megbeszélésekre jelenjenek meg, vagy jelentsék be csatlakozásukat az országos szervezet megalakításához a következő címre: Füst Simon kádármester, Déva, Str. Alexandru No. 2.

A kereskedelmi és iparkamarák új beosztása

Bukarest, május 6

A szakmai kamarák számának leszállításáról szóló törvény értelmében a meghagyott kereskedelmi és iparkamarák székhelyeit és körzetét Erdélyben a következőképpen határozták meg:

Arad — székhely, Déva hozzátartozó szekció. (Arad- és Hunyad megye).

Brassó — székhely (Brassó-, Háromszék-, Fogaras és Nagyküküllő megye).

Kolozsvár — székhely (Kolozs-, Naszód-, Torda-, Szamos megye), Szatmár-szekció (Szatmár és Máramaros megye).

Nagyvárad — székhely (Bihar- és Szilágy megye).

Nagyszombat — székhely (Szeben megye), Gyulafehérvár-szekció (Alsófehéres és Kisküküllő megye), Ramnicul-Valcea-szekció (Valcea megye).

Marosvásárhely — székhely (Maros-, Udvarhely- és Csik megye).

Temesvár — székhely (Temes-, Torontál és Krassó megye), Lugos-szekció (Szörény megye).

Miután a törvény értelmében a kereskedelmi és iparkamarák, valamint szövetségük vezetését időközi bizottságok végzik, ezek kinevezése, amennyiben eddig nem történt meg, ma következik be.

Biri néni szakácskönyve a legjobb és mégis a legolcsóbb. Ismét kapható mindenütt. Kemény kötésben 100— lej. Postán utánvétellel szállítja a **Brassói Lapok Könyvosztálya.**

Ez az a könyv, amely 18 kultúrnyelvre lefordítva a legszenzációsabb sikert érte el.

A NŐ

Tanulmányok a nő testéről, lelkeiről, nemiségéről és erotikájáról 2 kötetben.

Írta: Dr. BAUER A BERNHARDT orvosnő.

Az egyes kötetek 450—450 oldal terjedelemben jelennek meg, nagy Lexikon alakban ára az egész műnek 400 lej.

Brassói Lapok Könyvosztálya.

Az egészséges gyomor a hosszú élet alapfeltétele

1927. január 8-án kelt levelében dr. E. H. Járásbíró a Dr. Péter-féle gyomorteáról a következőképpen nyilatkozott:

Évek óta tudniillik krónikus gyomor- és bélhurutban szenvedek, némelykor a hasmenés vérrel komplikálódik. Az előírt szerekkel nem voltam képes megszüntetni. Az újságok által figyelmeztetve, az utolsó mentő horgonyhoz nyultam és a Dr. Péter-féle gyomorteát rendelttem, amelynek csodálatos hatása volt, mert már a harmadik pohár tea után a hasmenésem megszűnt és visszanyertem az erőmet.

Ilyen, a legnagyobb elismeréssel nyilatkozó köszönőiratokat nagy számban kaptunk és ezek a legjobb bizonyítékai az eredeti előírás szerint készített Dr. Péter-féle Gyomortea hatásosságának. Gyomorbajosok a Péter-féle gyomortea rendszeres használata által gyors megkönnyebbülést éreznek és bajuktól rövidesen megszabadulhatnak.

Könnyebb természetű gyomorbántalmak esetén, mint hűlés és gyomorrontásnál, egy kis 30 lejes próbacsomag elhasználása elegendő. Gyomorgyengeség, emésztési nehézségek, étvágytalanság, krónikus gyomorhurutnál, hosszabb ideig tartó kúrát a nagy dobozok használata előnyösebb. Egy kúra: 2 doboz. Egy doboz ára 82 lej 50 bani.

A Prof. Dr. Péter-féle gyomortea minden gyógyszerárban és drogériában kapható. Ha beszerzése nehézségekbe ütközne, úgy forduljanak lerakatainkhoz: „Csillag” gyógyszerár, Brassó, Hosszu-utca 5. szám.

Minden cukorbetegnek el kell olvasnia!

MOST JELENT MEG!

A CUKORBETEG KOSZTJA

Cukorbeteg részére írta: Dr. Horvay Lajos, a ligetszanatórium v. főorvosa.

II-ik bővített kiadás ára 78 lej

Tartalomjegyzékből: Hogyan alakul ki a cukorbeteg kosztja? — A cukor- és szénhidrátmentes alapkoszt. — Miként használjuk fel a megengedett szénhidrát-tartalmu élelmiszereket? — A zsírszegény és fogyókoszt. — Egy főzeléknep. — Zablisztnap és más szénhidrát-dús napok. — Az insulinnal kezelt cukorbeteg kosztjáról. — A cukorbeteg gyermek kosztja. — Néhány őszinte tanács cukorbeteg részére. Idényéltapok. — Konyhareceptek. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó.

Valodi

**A KÁVÉT MEGNEMESÍTI
OLCSÓBBRA TESZI ÉS
EMIATT MINDENKOR
NAGY MEGBECSÜLÉSNEK
ÖRVEND!**

BÁZNA FÜRDŐ

(Vasuti állomás: Medgyes Mediaş, minden vonatonál bérautó és autóbusz).

Szezon: május 16-tól, október 15-ig

Radioaktív jódos, kád- és medence-fürdők, iszapfürdők kádban és az újonnan épült legmodernebb felszerelt szabadfürdőben. — Ivókúra. — Inha áció

Gyógyjavallatok: Csúsz, ismétlődő és különböző szövődményű és mirigybántalmak, női bajok, görbvellyű, krónikus bőrbajok.

Olcsó lakás-étkezési és fürdőárak!

Gyógyzene június 1-től, szeptember 15-ig

Május, június hónapokban valamint szeptember 1-től mélyen leszállított árak!

Közalkalmazottak és családjuk a fürdőknél az egész időny alatt kedvezményben részesülnek.

Közelebbi felvilágosítással szolgál a **FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.**

Hangos lesz a korzó...

zsúfoltak a sétányok néhány nap múlva. Meleg napsütéssel köszöntött be a tavasz, dicséretre méltóan viselkedik a természet.

A helyzet csak akkor lenne tragikus és kilátástalan, ha nem lehetne készen kapni olyan kabátot, komplit, ruhát, bluzt, amely nem sablonos, hanem kivitelben, színben, szabásban egyaránt feltűnő.

Áruházunkat mindenki arról ismeri, hogy évtizedek óta a divatot irányítjuk Romániában. Vezetünk izlésben, felkészültségben és alaposságban. Nálunk csak szépet és jót vehet.

Ezeknek a dolgoknak az ismerete nagyon megkönnyíti Asszonyom az Ön dolgát is.

SÁMUEL

divatruház (v. Fenyvesi és Sámuel) Brassó, Buzasor 4.

Ne kísérletezzen egészségével. Kérje Ön is kimondottan eredeti „OLLA” gumit, mely megőrzi egészségét.

„OLLA” GUM

Sumophon

VILÁGMÁRKA
9 havi részletfizetésre!

„Novy”
rádiólaboratórium
Brassó, Rózsatér 19.
Telefon 1—99

A TÜNDÉRUJJAK

régebbi évfolyamaiból egyes számok

a **B. L. kiadóhivatalában** kaphatók.

Ennek a nagyszerű magyar kézimunka újságának régebbi számain kiadóhivatalunk a pénz előzetes beküldése mellett a következő árakban szállítja:

5 füzet megrendelése esetén drb.-ként	20 Lej
10 „	15 „
20 „	13 „
25 vagy több füzet	11 „

A Tündérujjak friss számai példányonként 45 — leibe kerülnek.

Ezek a régebbi példányok tehát nagyon olcsók és így a jó háziasszony asztaláról nem hiányozhatnak.

ELISMERTEN

a legjobb román szótár a Dr. DAVID GYÖRGY féle nagy

KÉZI SZÓTÁR

Részenként több mint 24 ezer címszót tartalmaz. Román-Magyar rész 60. — II. Magyar-Román rész 60. — a két rész együtt kötve egész vászon kötésben 150— lej; diszes félbőr-kötésben 240— lej

LILIPUT ZSEBSZÓTÁR

2 rész ára 60— lej

Kapható minden könyvkereskedésben. Kiadta a **BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYA**

FÉLIX GYÓGYFÜRDŐ

Oradea mellett

LEGOLCSÓBB, LEGJOBB, LEGKÉNYELMESEBB gyógyfürdő mindenféle reumatikus bántalmak ellen, gyógyhatása utólrérhetetlen.

TELJES PENZIÓ:

Lakás, ételmezés (diétikus is) és fürdő
Május hónapban napi 80 lejtől 160 lejtig
Június hónapban napi 90 lejtől 180 lejtig
Július és aug-ban napi 100 lejtől 220 lejtig

Egész éven át nyitva.

Vasuti kedvezmény (50%) egész éven át érvényes.

Különféle szórakozások:
Strandfürdő, tenisz, minden este tánc, könyvtár, stb.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés negyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Nagyforgalmu női divatüzlet, elsőrangú vevőkörrel és biztos jövedelemmel, tehermentesen átadó. Bővebbet: Dr. Balázs Győző ügyvédnél, Timişoara I., Szerb-utca 2.

Karl Fröhlich és Tsa. vas-kereskedése
Brassó, Hosszu-u. 30.
Telefon 221.

Állandóan dusan felszerelt raktár minden kovács, lakatos, bádógos, ács, asztalos, építész, mezőgazdasági szükségleti cikkből, a legolcsóbb napi áron.

Nagy főzőkemence- és főzőedény raktár

Kis autó, Fiat, jókarban olcsón eladó. Cim 12100. szám alatt brassói kiadóban.

Eladó Sebő-pensio Tusnádfürdőn, 16 szoba butorozva. Érdeklődni fenti címen. 12107

Allást keres

Nevelő, hosszú évi külföldi gyakorlattal, 3 nyelvtudással, kitűnő zongorajátékos, állást keres. Cim 12108. szám alatt a kiadóban.

Órakeresést vállalt mérlegképes könyvelő. Megkeresést Váradi Klára a brassói 271. sz. telefonhoz kéri. 12080

Jazz, vagy szalonzenekarral kombinációt keres énekesnő. Jelige: „Fiatál” Targu-Mures. Brassói Lapok fiókiadóhivatala. 12102

Szerény igényű urilány elmenne gyermeknevelőnek, házvezetőnek, varráshoz ért. Cim: Gherla, Avram Janu 18.

Házvezetőnek, esetleg gyermek mellé menne intelligens, középkorú nő. Leveletet Kovács János, Tg.-Mures, Serban Voda 21. 12104

Allást nyer

Perfekt román, magyar, német gyors- és gépirónő keresetkeltő iparvállalathoz. Ajánlatokat bizonyítvány-másolatokkal, referenciákkal „Vidéki” jellegre kiadókba. 12072

Helybeli r.-t. keres azonnali belépésre tisztviselőt, aki-nek számolásban, német és esetleg magyar gyors- és gépirásban megfelelő gyakorlata van. Ajánlatokat „Megbízható” jellegre a kiadókba kérének. 12066

Cipőüzem keres azonnalra perfekt modelőrt, ki önállóan tervez, mintát vág, sokszorosít. Ajánlatokat fizetési igény megjelölésével „Modelőr” jellegre kiadókba. 12105

Ügyes segéd, lehetőleg a szőnyeg-szakmából, ki a hazai nyelveket tökéletesen beszéli, a kirakatrendezéshez ért, katonamentes, június havi belépésre kerestetik. Linoleum. Adolf Stekl, Braşov. Str. Regele Carol 34. 12101

Házasság

Egy 24 éves, intelligens szász urilány, kinek egymillió lej értékű vagyona van, férjhezmenne 30—32 év közötti fiatalemberhez, aki kereskedelmi végzet. Fényképes levelet „8000” jellegre a kiadóhivatalba kérek. Fényképek kívánatra visszaküldetnek. 12067